

Täysistunto

Tiistai 20.10.2015 klo 14.00—18.05

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 18.05.

Puhetta johti toinen varapuhemies Paula Risikko (14.00—18.05).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Keskustelualoite: Ajankohtaisskeskustelu ulkopoliitiikasta

Keskustelualoite KA 3/2015 vp

Keskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Päiväjärjestyksen 2. asiana on ajankohtaisskeskustelu ulkopoliitiikasta. Ajankohtaisskeskustelun avaa pääministeri Juha Sipilä. Seuraavat puheenvuorot käyttävät ulkoasiainministeri Timo Soini ja ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja Antti Kaikkonen. Tämän jälkeen seuraa yksi ryhmäpuheenvuorokierros, jossa puheenvuorojen pituus on enintään 5 minuuttia.

Muut puheenvuorot varataan P-painikkeella, ja ne saavat kestää enintään 5 minuuttia. Myönnän puheenvuorot harkitsemassani järjestyksessä. Lisäksi myönnän harkintani mukaan 1 minuutin mittaisia vastauspuheenvuoroja.

Pääministeri Sipilä, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.02 Pääministeri Juha Sipilä (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitusohjelmamme mukaan ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteena on vahvistaa Suomen kansainvälistä asemaa, turvata maamme itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus sekä parantaa suomalaisten turvallisuutta ja hyvinvointia. Lisäksi Suomi edistää keskinäisriippuvuuksien maailmassa kansainvälistä vakautta, rauhaa, demokratiaa, ihmisoikeuksia, oikeusvaltioperiaatetta ja tasa-arvoa.

Suomi on osa länttä ja osa Euroopan unionia. Noudatamme Euroopan unionissa yhdessä tehtyjä päätöksiä. Kansainvälinen asemamme perustuu taitoon ymmärtää muuttuvaa toimintaympäristöämme. Se perustuu myös vahvaan itseymmärrykseen omasta paikastamme

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

kansainvälisessä yhteisössä. Hyvän itsetunnon omaava maa osaa tehdä omat, oikeat valintansa vaikeissakin paikoissa.

Vahvistamme Suomen kansainvälistä asemaa aktiivisella ulkopoliitikalla. Haluamme jatkossakin tarjota osaamistamme rauhanvälityksessä ja rauhanturvaamisessa. Samoin meidän on aktiivisesti paneuduttava pakolaisuuden kaltaisten globaalien haasteiden alkusiihin ja niiden ratkaisemiseen. Uskon, että Suomella on paljon annettavaa ihmiskunnan suurten kysymysten, kuten ilmasto-, energia-, ruoka- ja vesikysymysten, kestävässä ratkaisemisessa. Olemme kansakunta, joka on tottunut ratkaisemaan visaisia ongelmia.

Arvoisa puhemies! Euroopan ajankohtainen maahanmuuttotilanne on konkreettinen esimerkki suuresta kehityskulusta, joka on ollut periaatteessa nähtävissä ja ennakoitavissakin jo vuosia. Silti kukaan ei osannut nähdä, että juuri tänä kesänä sadattuhannet ihmiset päättävät lähteä etsimään turvaa ja parempaa elämää Euroopasta, vaikka Syyriassa, Irakissa, Afganistanissa ja Libyassa sekä Somaliassa epävakaus on jatkunut vuosia.

Tämä on ollut tärkeä muistutus siitä, että meidän myös Suomessa on pidettävä ulkopoliittinen perspektiivimme globaalina. Meidän on osattava lukea maailmanpolitiikan isoa kuvaa. Ulkopoliitiikan kiperät kysymykset eivät tällaisessa tilanteessa ole vain Suomen ulkopuolella; ne ovat läsnä arjessamme. Meidän on varauduttava siihen, että maailman kehityshaasteisiin liittyvät megatrendit ja niiden kerrannaisvaikutukset vaikuttavat ulkopoliitikkaamme tulevina vuosina monin tavoin.

Arvoisa rouva puhemies! Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittinen toimintaympäristö on muuttunut. Maailman tapahtumat heijastuvat kotimaiseen tilanteeseen tällä hetkellä poikkeuksellisen merkittävällä tavalla. Myös ulkoisten, sisäisten ja yleiseurooppalaisten haasteiden kolmiyhteys on käsinkosketeltava. Tämä oli aistittavissa myös viime torstaina, jolloin viimeksi tapasin eurooppalaiset kollegani. Keskustelimme maahanmuuton kansallisista tilannekuvista ja ajankohtaisen tilanteen eurooppalaisista ratkaisuista. Samalla keskustelimme kuitenkin myös Syyrian sodasta ja Isilin terroristista. Keskustelimme Venäjän toimista Syyriassa sekä Venäjän ja Yhdysvaltain välisestä vuoropuhelusta. Keskustelimme Turkista ja EU:n ja Turkin välisen yhteistyön tiivistämisestä. Keskustelimme Libyasta ja toivonpilkahduksista sen sisäisessä kehityksessä. Keskustelimme Ukrainasta. Yhteinen asialistamme on siis pitkä ja vaikea.

Euroopan unionin ulkoinen toimintakyky kohtaa tällä hetkellä jatkuvia haasteita. Tämä ei saa ajaa Eurooppaa maailmanpolitiikan sivustakatsojaksi. EU:n pitää jalkauttaa ulkopoliittinen keinovalikoimansa entistä paremmin käytäntöön. Tämä on tärkeää, sillä ulko- ja turvallisuuspoliittisesti vahva Euroopan unioni on myös meidän etumme.

Arvoisa rouva puhemies! Suomen on tärkeää ylläpitää hyviä ulkopoliittisia suhteita kaikkiin suuntiin. Pohjoismaat, Baltian maat, muut EU-kumppanimme sekä transatlanttinen yhteistyö ovat meille tärkeitä. Näitä suhteita emme saa alkaa pitää itsestäänselvyytenä.

Ylläpidämme rakentavaa keskusteluyhteyttä ja vahvaa arjen naapuruutta Venäjään. Suhteemme Venäjään ovat hyvät, vaikka ajat ovat nyt aiempaa vaikeammat sekä Venäjän ulkoisten toimien että sen sisäisen kehityssuunnan vuoksi. Suomen ja Venäjän suhteet eivät enää 25 vuoteen ole rajoittuneet vain pääkaupunkien, Helsingin ja Moskovan, yhteydenpitoon. Monet maakuntamme ja kuntamme tekevät tänäkin päivänä erittäin tiivistä yhteistyötä rajantakaisten kumppaniensa kanssa. Suomelle ja suomalaiselle liike-elämälle Venäjän markkinat ovat edelleen tärkeitä. Viranomaisyhteistyö on vahvaa ja laaja-alaista, esimerkiksi maidemme rajavartiolaitosten välillä. EU:n ja Venäjän välisten suhteiden vaikeasta tilanteesta huolimatta näen, että suurten kansainvälisten kysymysten ratkaiseminen

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

edellyttää yhteistyötä myös niiden välillä. Tällaisia kysymyksiä ovat muun muassa talouskasvun hiipuminen, vihamielinen ääriliikehdintä sekä ilmastonmuutoksen mukanaan tuomat uudet riskit.

Arvoisa puhemies! Vaikka ulkopoliittinen toimintaympäristömme on vuosien saatossa muuttunut ja tulee myös jatkossa sitä tekemään, eivät perusasiat kuitenkaan muutu: ulkopoliittisten päätösten tulee perustua ajankohtaiseen tilannekuvaan, ei menneisyyteen. Ulkopoliittikan tulee perustua todellisiin faktoihin, ei olettamuksiin. Ulkopoliittikka on kestävyyslaji. Ulkopoliittikkaa on varsinkin takavuosien perintönä usein mystifioitu. Se ei ole kuitenkaan mitään salatiedettä. Se on tullut entistä lähemmäksi arkea sitä mukaa, kun esimerkiksi taloudellisten ulkosuhteiden rooli ulkosuhteissamme on kasvanut perinteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan rinnalla. Suomen ulkopoliittikan vankka tukipilari on se, että maamme omat asiat ovat kunnossa. Vahva talous, tehokas ja reilu julkinen sektori sekä välittävä ja vastuuta kantava yhteiskunta tuovat meille myös ulkopoliittista uskottavuutta ja vaikutusvaltaa. Siksi meidän tulee jatkaa määrätietoisesti aloittamiemme uudistusten tiellä.

Arvoisa puhemies! Olemme ratkaisujen Suomi. Aktiivinen, avoin, kansainvälinen ja rohkea ratkaisujen Suomi. Tämä on erinomainen ohjenuora myös ulkopoliittikallemme.

14.10 Ulkoasiainministeri Timo Soini (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitän tästä tilaisuudesta puhua ulkopoliittikan keskeisistä kysymyksistä. Tarkoitukseni on tarkastella erityisesti Venäjää ja kansainvälistä tilannetta.

Venäjä on Suomelle keskeinen naapuri. Suomen pitkä linja on ollut rakentaa hyvää yhteistyötä Venäjän kanssa. Vakaa yhteistyö on hyödyntänyt molempia osapuolia. Naapuri oppii naapuriltaan, kuten ulkoministeri Lavrov totesi viime viikolla Oulussa. Venäjä on kuitenkin muutakin kuin Suomen rajanaapuri. Se on merkittävä kansainvälinen toimija, on aina ollut. Siksi sen toiminta on erityisen huomion kohteena.

Venäjä on sitoutunut yhteiseen eurooppalaiseen arvopohjaan. Sen keskeisiä perustoja on Helsingissä 1975 sovittu yhteisymmärrys, että Euroopan rajoja ei ryhdytä muuttamaan voimalla. Nämä periaatteet vahvistettiin Euroopan peruskirjassa kylmän sodan päättyessä. Se, mitä Venäjä on tehnyt Krimillä ja Itä-Ukrainassa, rikkoo näitä yhteisiä sääntöjä. Siksi kansainvälinen yhteisö on reagoinut tapahtumiin päättäväisesti. Emme hyväksy Krimin haltuunottoa. Se on kansainvälisen oikeuden vastaista. Naapuruus Venäjän kanssa on Suomelle tärkeää. Tärkeää niin ikään on se, miten kansainvälinen ja eurooppalainen yhteisö toimii, kun sen perussääntöjä rikotaan. Tästä on kysymys Ukrainassa. Suomi haluaa hyvää yhteistyötä Venäjän kanssa. Paluu arkeen on Venäjästä itsestään kiinni. Pakotteet eivät ole itseisarvo. Pakotteet ovat väline, joka pyrkii Venäjän toiminnan muuttamiseen.

Venäjä on Suomelle tärkeä. Kannan huolta sen sisäisestä kehityksestä. Demokratia ja kansalaisyhteiskunta eivät ole saaneet kunnolla jalansijaa. Talous on kovin yksipuolinen. Hyvinvoiva Venäjä on Suomenkin etu.

Arvoisa rouva puhemies! Venäjä on merkittävä kansainvälinen toimija. Näemme sen Syyriassa. Arvioimme Venäjän politiikkaa sen tekojen perusteella. Syyrian sota on jatkunut liian pitkään. Se on aiheuttanut suunnatonta tuhoa ja inhimillistä kärsimystä. Näin ei voi jatkua. Rauhaa pitää hakea YK:n kautta. Toivomme, että Venäjä tukee tätä pyrkimystä ja kansainvälisen yhteisön toimia raakalaismaisen terrorismin kukistamisessa.

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

Pääministeri puhui pakolaistilanteesta. Tässä näemme hyvin sen, että kaukaisetkin asiat vaikuttavat Suomeen suoraan. Sota Syyriassa, epäjärjestys Libyassa tai hätä Afrikassa välittyy nopeasti ja tuntuvasti. Siksi ulkopolitiikalla on suuri merkitys Suomen turvallisuudelle. Ulkopolitiikalla on suuri merkitys Suomen turvallisuudelle — tätä myös ulkoasiainvaliokunta on useaan otteeseen korostanut. Kun ennen asetettiin vastakkain tuomaria ja lääkäreitä, niin nykypäivänä tarvitaan entistä suurempaa ammattikuntien kirjoa. Tarvitaan niin sotilaita kuin diplomaatteja, rauhanrakentajia ja ihmisoikeuksien puolustajia, talousmiehiä ja insinöörejä.

Arvoisa puhemies! Suomi kantaa vastuunsa. Kriisinhallinta on yksi tärkeä keino, jolla Suomi osallistuu maailman vakauttamiseen. Tämän vuoksi olemme Afganistanissa ja Irakissa. Toiminta Välimerellä ja Sahelissa puuttuu suoraan ihmissalakuljetukseen. Suomalainen osaaminen kriisinhallinnassa on korkeaa tasoa. Meillä on pitkät perinteet. Suomi jatkaa aktiivista osallistumista kriisinhallintaan. Olemme pitkään nähneet sen, että turvallisuutta pitää edistää laajalla rintamalla. Ihmisoikeudet ja kehitys ovat olennaisia turvallisuuden tekijöitä.

Arvoisa rouva puhemies! Kun puhutaan Ukrainasta ja Syyriasta, niin kysymys on laajemmasta kontekstista, kysymys on kansainvälisestä järjestyksestä. On kiistaton tosiasia, että Yhdysvalloilla on keskeinen merkitys ja vastuu kansainvälisen järjestyksen ja järjestelmän ylläpitämisessä. On Euroopan etu, että Yhdysvallat on monin sitein yhteydessä Eurooppaan. Tätä yhteyttä on syytä ylläpitää ja lujittaa.

Euroopan pitää tuki kantaa oma vastuunsa. Teemme sitä pitkälti EU:n kautta, jonka vahvistuminen ulko- ja turvallisuuspoliittisena toimijana on meidänkin etumme. On selvää, että eurooppalaiset maat vaikuttavat parhaiten yhdessä. Tästä syystä Euroopan yhtenäisyys on tärkeää. Emme seuraa Britannian keskustelua EU-valinnastaan välinpitämättöminä vaan sillä toivomuksella, että EU on Britanniankin silmissä arvokas yhteisö. EU ilman Britanniaa ei ole entisensä, ei missään suhteessa, eikä varsinkaan ulkopolitiikassa.

EU:ssa Suomi toimii aktiivisena jäsenenä, mutta ei Natokaan ole Suomelle vieras kumppani. Olemme harjoittaneet tiivistä yhteistyötä ja kumppanuutta Naton kanssa kohta neljännesvuosisadan. Myös yhteistyö Naton kanssa on Suomen turvallisuudelle tärkeää.

Arvoisa rouva puhemies! Suomelle on luontevaa toimia läheisessä yhteistyössä muiden Pohjoismaiden ja erityisesti Ruotsin kanssa. Kumppanuutemme Ruotsin kanssa on syvää. Yhdessä voimme tukea toistemme turvallisuutta. En näe mielekkäänä asettaa tälle yhteistoiminnalle rajaa tai pääteasemaa. Syvennämme yhteistyötä turvallisuus- ja puolustuspolitiikassa päättävällä mielellä.

14.18 Antti Kaikkonen kesk (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen kansainvälinen toimintaympäristö on tällä vaalikaudella vaativampi kuin pitkään aikaan. Ukrainan kriisi, Lähi-idän vaikeutunut tilanne, pakolaisvirta ja lisääntynyt jännite myös Itämeren alueella ovat tästä esimerkkejä. Voisi kai sanoa, että tässä on nyt vähän kaikenlaista. Mutta kysymys on vakavista asioista.

Kansainvälinen oikeus ja sääntöperustainen kansainvälinen järjestelmä ovat rauhan, turvallisuuden, ihmisoikeuksien, hyvinvoinnin ja vakaan kehityksen edellytyksiä. Niiden puolustaminen on entistä ajankohtaisempaa.

YK täyttää tällä viikolla 70 vuotta. Maailmanjärjestyksen toimintakyky vaihtelee, mutta se on silti täysin välttämätön ja korvaamaton väline maailman kriisien ratkaisuissa. Kuten

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

YK:n pääsihteeri Dag Hammarskjöld aikanaan totesi: "YK:n tehtävä ei ole luoda meille taivasta, vaan pelastaa meidät helvetiltä."

Euroopassa Etyjin ja Euroopan neuvoston periaatteet muodostavat tärkeän perustan yhteistyölle. Euroopan unioni puolestaan on Suomen tärkein viiteryhmä ja vaikuttamiskanaava. Tärkeää on myös EU:n ja Yhdysvaltain välisen transatlanttisen yhteyden toimivuus.

Myös pohjoismainen yhteistyö, arvoisa puhemies, on nykytilanteessa entistäkin tärkeämpää. Pohjoismaisen yhteenkuuluvuuden merkitys on Suomelle ja Suomen turvallisuudelle syvälinen. Suomen pohjoismainen identiteetti on edelleenkin Suomen kansainvälisen aseman korvaamaton kulmakivi. Sen turvallisuuspoliittinen merkitys on kirkastunut viimeaikaisten tapahtumien, kuten Ukrainan kriisin, valossa. Venäjän aktivoituminen on noteerattu kaikissa Pohjoismaissa.

Pohjoismaiden ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittinen yhteistyö on kehittynyt viime vuosien aikana nopeasti, ja sama kehitys jatkuu. Jaamme hyvin samankaltaisen käsityksen turvallisuuden edellytyksistä ja haasteista. Yhdessä toimien Pohjoismaat voivat vahvistaa oman alueensa turvallisuutta.

Suomen ja Ruotsin kahdenvälinen yhteistyö ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikassa on myötätulessa. Sillä on molempien maiden kansalaisten ja hallitusten vahva tuki. Olenaisista on laajentaa konkreettista yhteistyötä asteittain sulkematta etukäteen mitään muotoja yhteistyön ulkopuolelle, aivan kuten ulkoministeri Soinikin tässä linjasi.

Ulkoasiainvaliokunta vieraili Ruotsissa pari viikkoa sitten. Naapurimaassamme Nato-jäsenyyden kannatus on kasvanut, mutta Ruotsin nykyinen hallitus ei aio hakea Nato-jäsenyyttä. Ruotsalaisia myös kiinnostavat Suomen ratkaisut, ja on tärkeää, että pidämme turvallisuuspoliittisen keskusteluyhteyden hyvin tiiviinä. Moni ajattelee, että Suomen ja Ruotsin turvallisuuspoliittisten ratkaisujen tulisi kulkea käsi kädessä.

Vaikka maailmanpolitiikan katse lienee juuri nyt Syyriassa, sen varjoon ei saa jäädä esimerkiksi joulukuun Pariisin ilmastokokous, jossa on aivan välttämätöntä sopia toimista ilmastomuutoksen hillitsemiseksi. Myöskään Ukraina ei saa unohtua.

Kaikilla vaikuttamisemme tasoilla on tärkeää, että myötävaikutamme Ukrainan kriisin ratkaisuun diplomaattisin keinoin, Minskin sopimuksen viitoittamalla tiellä. Tämän puolesta on tehtävä työtä myös suomalaisten ja venäläisten poliitikkojen kahdenvälisissä keskusteluissa. Myönteisin uutinen Ukrainasta pitkään aikaan on se, että tulitauko on pitänyt syyskuun alusta lähtien. Se on ensimmäinen askel kohti parempaa kehitystä. On silti vielä liian varhaista vetää johtopäätöksiä siitä, että tilanne olisi varmuudella paranemassa.

Arvoisa puhemies! Tilanne Lähi-idässä on yhä huolestuttavampi. Syyrian tuhoisa sisällissota jatkuu, ja Venäjän sotilaallinen toiminta Assadin hallinnon tukemiseksi on lisännyt asetelmaan uuden moniulotteisen elementin. Isil uhkaa alueellista vakautta jo laajemmin kuin vain Syyriassa ja Irakissa. Palestiinalaisten ja Israelin välinen konflikti on viimeksi kuluneiden viikkojen aikana jälleen kiristynyt. Iranin parlamentti hyväksyi ydinteknologian rajoittamista koskevan sopimuksen, mutta Iranin toiminta huolestuttaa monia naapureita alueella.

Syyria ja Irak ovat Eurooppaa koettelevan pakolaiskriisin kannalta aivan keskeisiä lähemaita. Afganistanin edelleen jatkuva sisällissota on lisännyt Eurooppaan pyrkivien afgaanien määrää, ja myös Afrikasta Eurooppaan pyrkivien turvapaikanhakijoiden määrä on pysynyt korkeana. Kestävä ratkaisu pakolaiskriisiin syntyy vain siten, että kriisialueiden tilanne saadaan rauhoitettua. Tässä kansainvälisen yhteisön on otettava entistä vahvempi rooli.

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

Arvoisa puhemies! Joku voi ehkä ajatella, että ulkopolitiikka on vain kaukaisten asioiden hoitamista. Voi se olla sitäkin, mutta samalla se on myös suomalaisten turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistämistä. Viisas ulkopolitiikka on parasta turvallisuuspolitiikkaa.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi ryhmäpuheenvuorokierros, ja sen aloittaa keskustan eduskuntaryhmä.

14.24 Seppo Kääriäinen kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pienen kansakunnan turvallisuus rakentuu taidosta ymmärtää maailman muutoksia ja toisaalta viisaudesta määrittää Suomelle turvallinen linja. Suomen ulkopolitiikkaa on hoidettu hyvin ja tasapainoisesti. Maamme tunnetaan rauhanrakentajana. Asemaamme ei liity arvailuja eikä epäilyjä: olemme Pohjoismaa ja Euroopan unionin jäsen, emme kuulu sotilasliittoon ja toteutamme kumppanuutta Naton kanssa. Suomella on hyvät suhteet joka ilmansuuntaan ja kaikkien kanssa.

Perinteisten uhkien rinnalle ovat nousseet uudenlaiset uhat. Keskinäisriippuvuus on muotisana, mutta se on totta, se on kasvanut, ja kaukaisistakin asioista on tullut läheisiä. Ilmastomuutos kertoo olennaisen keskinäisriippuvuudesta. Terroriin, pakolaiskriiseihin ja kyberuhkiin vastataan kansainvälisellä yhteistyöllä. Ulkopolitiikalla on lisäksi yhä kiinteämpi yhteys talouteen, ja myös toisinpäin.

Suomen ulkopolitiikan keskeisenä tavoitteena on vahvistaa Pohjois-Euroopan, arktisen alueen ja Itämeren alueen turvallisuuspoliittista tasapainoa ja vakautta. Pohjoinen vakauspoliitiikka on tärkeää koko Euroopalle mutta laajemmin myös suurvaltojen kannalta katsottuna. Suomi ja Ruotsi sotilasliittoon kuulumattomina ja keskinäistä yhteistyötä tiivistävinä maina ovat toimineet ja toimivat vakauspoliitiikan rakentajina. Nämä maat ovat ilmoittaneet pitävänsä toisensa ajan tasalla ulko- ja turvallisuuspoliittisista aiheistaan, esimerkiksi Nato-jäsenyyden hakemisen osalta. Ruotsissahan keskustellaan aiheesta aktiivisesti, mutta eipä sielläkään jäsenyyden hakeminen näytä olevan ajankohtaista. Keskusta antaa tuensa Suomen ja Ruotsin tiivistyväälle turvallisuuspoliittiselle yhteistyölle niin kuin laajemminkin pohjoismaiselle yhteistyölle.

Suomi on ollut ja on sillanrakentaja, arvostettu Etyk- ja Etyj-maa. Vastakkainasettelun kärjistyminen Venäjän ja lännen välillä on paitsi vaarallista myös erityisen vahingollista Suomelle. On noustava liennytyksen tielle. Ukrainan ja Syyrian kriisit, ylipäätään Lähi-idän kriisit, on ratkaistava poliittisin keinoin. Suomen on omalta osaltaan ponnisteltava EU:n toimintakyvyn palauttamiseksi ja vahvistamiseksi rauhaan liittyvissä ydintehtävissä kuten myös pakolaiskriisin hallitsemisessa. Suomen on jatkossakin hoidettava Venäjän-suhteitaan myös suoraan kahdenvälisesti. Presidentti Niinistö on toiminut tukea ansaitsevalla tavalla Suomen idänpolitiikassa näinä kriittisinä aikoina. Sama koskee suhteitamme Yhdysvaltoihin.

Puhemies! Ensi vuonna tulee kuluneeksi 60 vuotta siitä, kun Suomi lähetti ensimmäiset YK-rauhanturvaajansa maailmalle, Suezille. Alkoi tuloksellinen kriisinhallintahistoriamme, ja se ei saa katketa eikä menettää merkitystään. Suomella on hyvät edellytykset olla varteenotettava tekijä globaalien ongelmien ratkaisemisessa, kuten äärimmäisen köyhyyden nujertamisessa sekä ruuan riittävyyden ja puhtaan veden turvaamisessa. Nyt tarvitaan käytännönläheistä ongelmanratkaisukykyä, varsinkin kun voimavarat ovat vähenneet. Olaksemme aikaansaava rauhanrakentaja meidän on yhdistettävä luovalla tavalla sotilaalli-

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

nen ja siviilikriisinhallinta, kehityspolitiikka, humanitaarinen avustustoiminta ja perinteinen rauhanvälitys toimivaksi kokonaisuudeksi. Siinä on varmaan paljon töitä.

Kehitysmäärärahojen leikkaaminen on valitettavaa, sen voi sanoa myös hallituksesta käsin. Tärkeää on pysyttää kuitenkin 0,7 prosentin tavoite voimassa. Se kertoo suunnan ja tavoitteen joka tapauksessa. Arvokkaan kansalaisjärjestöjen toiminnan ja perinteisen kehitysyhteistyön ohella on löydettävä uusia rahoituslähteitä. Yksityisen yritystoiminnan osallistaminen kehitystyöhön vahvistaa kehittyvien maiden taloutta. Finnfundin kaltaiset instrumentit mahdollistavat merkittävien työpaikkojakin luovien ympäristö- ja energia-hankkeiden toteuttamisen.

Arvoisa rouva puhemies! Suomen ulkopolitiikkaa on vankistanut pitkäaikainen pyrkimys laajaan poliittiseen yhteisymmärrykseen yli hallituksen ja opposition rajan. Siitä meillä on kiitettäviä, kiistattomia näyttöjä. Selontekotyön tavoitteeksi kannattaa asettaa se, että myös tulevat turvallisuus- ja ulkopoliittiset linjaukset hahmotellaan yhdessä hallituksen ja opposition kesken täällä eduskunnassa, olkoon se muoto mikä tahansa.

14.29 Tom Packalén ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittinen ympäristö on muuttunut nopeasti. Ukrainan sota, Venäjä-pakotteet, Euroopan pakolaiskriisi ja Syyrian sota asettavat pienelle Suomelle isoja haasteita. Suomen pitää olla aktiivinen ulkopoliittinen toimija ympärillämme olevien kriisien sovittelussa ja rauhan rakentajana kriisialueille. Suomen tulee ylläpitää hyviä suhteita kaikkiin rajanaapureihimme. Hyvillä ulkosuhteilla erityisesti Ruotsiin, Viroon, Venäjään, Saksaan ja Yhdysvaltoihin on suuri merkitys Suomen taloudelle.

Suomi on mukana EU:n Venäjään kohdistamissa talouspakotteissa. Suomi on ollut kuitenkin talouspakotteiden suurin suhteellinen kärsijä EU:ssa. Meidän on syytä muistaa, että Suomella ja Venäjällä on yhteistä valtiorajaa 1 300 kilometriä. Suomen geopoliittinen sijainti on realiteetti, joka myös EU:n pitää ymmärtää. Suomen täytyy mahdollisuuksien mukaan lisätä varsinkin taloudellista ja kaupallista yhteistyötä Venäjän kanssa. Lisäksi Suomen erityinen Venäjä-osaaminen ja kulttuurin tuntemus täytyy vielä painokkaammin hyödyntää kahdenvälisissä suhteissamme. Meillä on aktiivista yhteistyötä niin turismin, arktisen alueen kuin myös kulttuurin ja tieteen aloilla. Onnistunutta yhteistyötä tehdään myös raja- ja tulliasioissa. Suomen ja Venäjän kanssakäymisen tulee perustua rakentavaan dialogiin ja hyvään yhteistyöhön.

Perussuomalaisen eduskuntaryhmä tuomitsee Krimin miehityksen. Minskin sopimuksen luoma kompromissi, vaikkakin hauras, antaa pientä toivoa konfliktin asteittaiseksi lieentymiseksi. Suomi on ollut aktiivisesti mukana Etyjin siviilitarkkailuoperaatiossa Ukrainassa. Operaatiolla on ollut tärkeä rooli Ukrainan tilanteen vakauttamisessa. Kansanedustaja Ilkka Kanerva on toiminut kiitettävällä tavalla Etyjin parlamentaarisen yleiskokouksen presidenttinä. (Eero Heinäluoma: Näin on!) Suomi on jo vuosikymmeniä antanut tärkeän panoksensa kansainvälisessä rauhanvälityksessä ja konfliktinratkaisussa. Presidentti Martti Ahtisaari ja kansanedustaja Pekka Haavisto ovat tehneet Suomen roolin kansainvälisenä rauhanvälittäjänä tunnetuksi.

Arvoisa rouva puhemies! Euroopan pakolaiskriisi on toisen maailmansodan jälkeen suurin ja vakavin kriisi Euroopassa. On erittäin tärkeää, että hallitus tekee kaikkensa sen eteen, että Lähi-idän sotilaallisten kriisialueiden pakolaisille rakennetaan turvallisia alueita paikan päälle, jotta he voisivat odottaa kriisien ratkeamista omissa kotimaissaan tai niiden lähialueilla. Kun tämä ei vielä tällä hetkellä ole vallitsevaa todellisuutta, Suomen täy-

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

tyy keskittyä niihin toimenpiteisiin, joilla voimme vaikuttaa pakolaiskriisin ratkaisuun. Ulkoministeri Timo Soinin aloittamat neuvottelut Irakin kanssa palautussopimuksen aikaansaamiseksi ovat osaltaan edistämässä pakolaiskriisin ratkaisua.

On vakava tosiasia, että Suomella on rajalliset taloudelliset resurssit turvapaikanhakijoiden vastaanottamiseen ja kotouttamiseen. Suomella on oikeus päättää itse kotouttamiseen liittyvistä sosiaalipoliittisista ratkaisuista. Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylän esityksestä hallitus teki 11.9.2015 erittäin merkittävän maahanmuuttopoliittisen linjauksen, jossa hallitus totesi, että "selvitetään pikaisesti, voidaanko sosiaaliturvajärjestelmät muuttaa siten, että myönteisen oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat eivät kuulu asumisperusteisen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin, vaan heillä on oma kotouttamisjärjestelmä". Ministeri Mäntylän ajama kotouttamisjärjestelmän uudistaminen on siemen koko sosiaaliturvajärjestelmän uudistukselle, jossa siirryttäisiin kohti kansalaisuuteen perustuvaa turvaa asumisperusteisen sijaan.

Nykyinen hallitus on joutunut leikkaamaan kehitysavusta. Hallitus kuitenkin samalla tehostaa kehitysavun vaikuttavuutta ja muuttaa sitä investointipainotteisemmaksi. Suomen koko kehitysapujärjestelmän eetoksena täytyy olla se, että puiden istuttamisen sijaan ope- tamme, kuinka puita istutetaan. Näin saadaan pitkässä juoksussa aikaan pysyviä parannuk- sia kehitysmaiden tilanteeseen.

Yhä useamman toimijan liittyminen Syyrian sotaan mukaan on lisännyt jännitteitä ja monimutkaistanut Syyrian kriisin ratkaisua. Pitkään jatkunut sota on vaatinut jo neljännes- miljoona uhria eikä sille ole näköpiirissä loppua. Epävarmuus ratkaisun löytämiseksi on li- sääntynyt. Isil on merkittävä uhka Syyrian alueella, ja se täytyy pystyä kukistamaan. Syy- rian sotaa ei kuitenkaan pystytä ratkaisemaan vain sotilaallisin keinoin. Täytyy löytää po- liittinen ratkaisu, jossa eri osapuolet ovat mukana. Siksi toimia diplomatian keinoin saavu- tetun ratkaisun löytämiseksi on kaikin tavoin edistettävä. YK:n rooli on myös vastaisuus- dessa tärkeä ratkaisun löytämiseksi.

Arvoisa rouva puhemies! Kansainvälisen epävarmuuden ja epävakauden jatkuvasti li- sääntyessä Suomi voi parhaiten vaikuttaa asioihin noudattamalla johdonmukaista, hyvin harkittua ja reaaliaikaista politiikkaa. On puututtava kriisien syihin, ei oireisiin. Meidän täytyy myös aktiivisesti ajaa Suomen ja suomalaisten etua ja intressejä eri ulkopoliittikan aloilla. Diplomatia ja kansainvälinen yhteistyö ovat parhaimmillaan kaksisuuntainen tie. Perussuomalaisten eduskuntaryhmällä on erittäin vahva usko ja luottamus ulkoministeri Timo Soinin ja hallituksen kykyyn toteuttaa vastuullista ja kauaskantoista ulkopoliitiikkaa.

14.35 Pertti Salolainen kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluan ko- koomuksen eduskuntaryhmän puolesta kiittää tästä keskustelualoitteesta. Turvallisuusym- päristössämme on lyhyessä ajassa tapahtunut niin suuria muutoksia, että tällainen keskus- telu on nyt paikallaan. Turvallisuus on saanut yhä keskeisemmän roolin meidän ulkopoli- tiikassamme.

Aloitan siitä, mikä on meitä kaikkein lähimpänä, eli Itämerestä. Vielä muutamia vuosia sitten pidettiin sotilaallista selkkausta Itämeren alueella lähes mahdottomuutena. Venäjän toimet Krimillä ja Itä-Ukrainassa ovat kuitenkin osoittaneet, ettei mikään enää ole varmaa. Ne ovat palauttaneet uhan: jos eivät konkreettista, niin ainakin mahdollisuuden siihen. Ve- näjä on toistuvasti loukannut Itämeren valtioiden ilmatilaa ja osoittanut samalla Itämeren strategisen merkittävyyden.

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

Suomen kannalta erityisen tärkeää on, mihin ratkaisuihin länsinaapurimme Ruotsi päätyy. Edellisen hallituksen porvariallianssista jokainen puolue kannattaa nyt Nato-jäsenyyttä. Myöskin gallup tutkimukset osoittavat enemmistön kannattavan Nato-jäsenyyttä Ruotsissa. Ei ole salaisuus, että kokoomus katsoo, että Suomen ja Ruotsin yhteinen Nato-jäsenyys vahvistaisi koko Itämeren alueen turvallisuutta. Ruotsissa Nato-myönteisyys on kasvanut selvästi samalla, kun kielteisyys on vähentynyt. Syynä on huoli Venäjästä.

Tällä hallituskaudella Ruotsi ei hallituksen ilmoituksen mukaan kuitenkaan hae Nato-jäsenyyttä. Se on kuitenkin alkanut tiivistää vahvasti kahdenvälisiä turvallisuuspoliittisia suhteitaan. Huomionarvoista on erityisesti tuore viiden kohdan suunnitelma Yhdysvaltojen kanssa puolustusyhteistyön tiivistämiseksi. Ruotsi myös lisää puolustusmäärärahojaan ja Nato-yhteistyötään. Pidämme hyvänä, että yhteistyötä Suomenkin kanssa halutaan voimakkaasti syventää. Suomen kannattaa myös hyödyntää tilaisuus lähestyä itsekin Yhdysvaltoja muun muassa asehankintojen yhteydessä sekä kehitettäessä kauppapolitiikkaa TTIP-sopimuksen kautta.

Kokoomuksen eduskuntaryhmä kantaa huolta Suomen turvallisuudesta. Muut Itämeren maat ovat tehneet tulkintansa ja lisäävät puolustusvoimiensa määrärahoja. Suomessa puolestaan toinen käsi antaa ja toinen käsi ottaa.

Arvoisa puhemies! Jos harva osasi arvata Itämeren muuttuneen turvallisuusympäristön, ovat pakolaiskriisin ennustaneet vieläkin harvemmassa. Maahanmuutosta on tullut mitä suurimmassa määrin myös ulkopolitiikkaa, mikä näkyy esimerkiksi presidentti Niinistön vierailuna Turkissa. On itsestään selvää, että ennen kuin tilanne Lähi-idässä saadaan edes jotenkin rauhoittumaan, on kaikki muu vain oireiden hoitamista. Silti niihin on tässä akuutissa tilanteessa keskityttävä. Kokoomuksen eduskuntaryhmä on tyytyväinen, että viime aikoina EU on vihdoinkin saanut tilanteesta tehokkaammin otteen. Haaste on koko unionin yhteinen, sillä vain EU:n kautta saamme todella tämän kriisin hallintaan.

Ulkopolitiikka muuttuu nopeasti turvallisuus- ja sisäpolitiikaksi. Tilanne, jossa turvallisuustien alueilta lähtevien ihmisten reitti päättyy Suomen Tornioon, on kestävä. Se on sekä inhimillisten että taloudellisten resurssien haaskaamista. Siksi meidän on panostettava ratkaisuihin EU:n ulkorajoilla. On vahvistettava rajavalvontavirasto Frontexin ulkorajojen valvontaa sekä parannettava ihmisten oloja kauttakulkumaissa ja pakolaisleireillä, jotta hallitsematon virta saadaan loppumaan. Tässä neuvottelut Turkin ja Libyan kanssa ovat aivan avainasemassa. Myös palautusjärjestelmä on saatava pikaisesti toimivaksi, jotta voidaan auttaa tehokkaasti todellisia avuntarvitsijoita.

Suomi kantaa kansainvälisen ja eurooppalaisen vastuunsa hädänalaisten auttamisessa. On tärkeää, että Suomen kehitysapua ja humanitääristä apua kohdennetaan jatkossakin lähtö- ja kauttakulkumaihin, jotta ihmisiä voidaan auttaa paikan päällä. Tarvitaan kokonaisvaltaista lähestymistapaa: lähtömaiden tilannetta voidaan tukea myös rauhanprosesseja edistämällä sekä tarvittaessa siviili- ja sotilaallisen kriisinhallinnan keinoin.

Arvoisa puhemies! Ei kahta ilman kolmatta eikä ulkopolitiikkaa ilman Venäjää. Suomi on seissyt yhdessä rintamassa EU:n kanssa, tuominnut Venäjän toimet Ukrainassa ja toteuttanut Venäjän vastaisia pakotteita. Venäjän talous alkaa olla suurissa vaikeuksissa, mikä kertoo sanktioiden toimivuudesta. Samalla kuitenkin Suomi on saanut kärsiä Venäjän vastapakotteista erityisesti elintarvikeviennissä. Molempien kannalta olisi edullista, että pakotteista päästäisiin eroon. Kauppaa ei kuitenkaan voi erottaa ulkopolitiikasta. Kaikki riippuu Venäjästä. Minskin sopimus on toteutettava hyvin tarkasti.

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

Kiitos Suomen Venäjän-politiikasta kuuluu erityisesti tasavallan presidentille sekä pää- ja ulkoministerille. On myös huomattava puolustusvaliokunnan puheenjohtaja Kanervan aktiivinen Etyj-toiminta.

Näinä myrskyisinä aikoina ulko- ja turvallisuuspolitiikan seuraaminen edellyttää suurta valppautta. Elämme huolestuttavia aikoja.

14.41 Erkki Tuomioja sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun turvallisuuspoliittinen tilanne on myös lähiympäristöömme heijastuvasti muuttunut ja jännittynyt, on se huomioitava myös ulkopoliitikassa. Vaikeissa tilanteissa politiikan jatkuvuus, johdonmukaisuus ja ennustettavuus ovat erityisen tärkeitä. Suomen tulee arvioida turvallisuuspoliittista ympäristöään ja säilyttää toimintavapautensa olosuhteiden muuttuessa. Nykyisessä tilanteessa Suomi edistää parhaiten lähiympäristönsä vakautta ja omaa turvallisuuttaan sillä linjalla, jonka olemme vakiinnuttaneet sotilasliittoon kuulumattomana, Euroopan unionin yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa tukevana ja aktiivista vakauspolitiikkaa harjoittavana maana.

Se, että hallituksen linjauksissa näkyy tarve varautua jännitteiden jatkumiseen ja jopa pahenemiseen, on ymmärrettävää ja perusteltua, kuten varautumisen riittävä resursointikin. Mutta varautumisen rinnalla on tärkeitä panostaa vähintään yhtä vahvasti myös vaikuttamiseen. Tämän voi ilmaista niinkin, että mitä vähemmän vaikutetaan, sen enemmän on varauduttava.

Kasvavan keskinäisriippuvuuden maailmassa, jonka yksi ilmaus on Euroopan pakolaiskriisi, emme saa jäädä vain vaikutettaviksi, vaan meidän on vahvistettava ulko- ja turvallisuuspolitiikan vaikuttavuutta ja, kuten hallitusohjelmakin lupaa, edistettävä maailmassa kansainvälistä vakautta, rauhaa, demokratiaa, ihmisoikeuksia, oikeusvaltioperiaatetta ja tasa-arvoa.

Tämä kirjaus tulee outoon valoon, kun katsoo, mitä hallitus tosiasialla tekee. Näkyvin asia on kehitysyhteistyöhön kohdistetut yli 40 prosentin välittömät leikkaukset. Missään muussa Euroopan maassa ei vaikeammissakaan tilanteissa ole sopeutumistoimia tällaisessa laajuudessa kohdistettu kansainväliseen yhteistyöhön ja vastuunkantoon.

Suomea on arvostettu rakentavana, osaavana ja luotettavana kriisinhallinnan pienenä suurvaltana, joka on varautunut siihen, että meiltä voi samanaikaisesti osallistua enintään 1 000 sotilasta erilaisiin kriisinhallintaoperaatioihin. Nyt hallitus haluaa säästää kriisinhallinnassa niin, että jatkossa Suomesta olisi operaatioissa yhteensä enintään 120 sotilasta.

Tällainen viesti yhdessä tuntuvien kehitysyhteistyöleikkausten kanssa on jo nyt aiheuttanut vahinkoa Suomen maineelle kehitysyhteistyömme kumppanimaisissa, kansainvälisissä järjestöissä ja monissa epävirallisissa samanmielisten maiden ryhmittymissä. Tämän jälkeen ei kukaan ole kutsumassa Suomea vaikkapa Libanon-ystäväryhmään tai muihin vastaaviin ad hoc -kokoonpanoihin, joissa yritetään tehokkaasti toimia konfliktien lievittämiseksi ja ratkaisemiseksi.

Suomea arvioidaan myös Euroopan unionissa koskien Kreikan ja eurokriisin hoitoa, valmistautumista Pariisin ilmastonmuutoskonferenssiin ja sitä, miten sijoittaudumme EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan valtavirtaan, samoin kuin valmiuttamme osallistua pakolais- ja maahanmuuttokysymyksissä yhteiseen vastuunkantoon.

Suomi ei saa asemoida itseään maaksi, jossa vihapuhe ja sen synnyttämät vihatteot ovat ikään kuin hyväksyttyä arkipäivää, ja kaikilta hallituspuolueilta on edellytettävä tässä riittävää selkeyttä. Huolestuttavinta on, että olemme erottautumassa läheisimmästä eurooppa-

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

laisesta viiteryhmästämmme eli Pohjoismaiden joukosta. Nykyisessä maailmantilanteessa korostuu aivan erityisesti tarve ylläpitää ja syventää yhteistyötä Suomen arvokkaimman ja tärkeimmän yhteistyökumppanin Ruotsin kanssa.

Tärkeintä ei ole se, miltä me muiden silmissä näytämme. Oikea kysymys on, olemmeko todella kansakuntana kääntämässä selkämme solidaarisuudelle, yhteisvastuulle ja aktiiviselle osallistumiselle rauhan vahvistamiseen, konfliktien ennaltaehkäisyyn ja ihmisoikeuksien ensisijaisuudelle. (Outi Alanko-Kahiluoto: Hyvä kysymys!)

Asetelma ei ole idealismi vastaan reaaliolitiikka. Kyse on siitä, mitä suomalaisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen keskinäisen riippuvuuden maailmassa edellyttää. Kyse on siitä, että monet nähdyt linjaukset, jotka koskevat suhdettamme EU:n solidaarisuuteen, kehitysyhteistyöhön, kriisinhallintaan osallistumiseen ja pakolais- ja maahanmuuttopolitiikkaan, eivät suomalaisten hyvinvointia ja turvallisuutta lisää vaan päinvastoin voivat sen vaarantaa.

Suomi on aiemmin valinnut aktiivisen vakauspolitiikan tien ja halunnut olla muiden Pohjoismaiden tavoin avoin ja aktiivinen vaikuttaja ja näin ennalta ehkäistä myös meihin vaikuttavia kriisejä. Olemme luottaneet siihen, että maa, joka kantaa vastuuta, saa myös itse tukea silloin, jos se sitä joskus tarvitsee.

Maapallon väkiluku on enemmän kuin kolminkertaistunut sotien jälkeen. Rajat avautuvat, ja niin pääomat, tavarat, palvelut kuin ihmisetkin liikkuvat niiden ylitse koko ajan aikaisempaa helpommin ja suuremmassa määrin. Tämä on lisännyt vaurautta ja hyvinvointia kaikkialla maailmassa ja tuonut monikulttuurisuuden meidänkin arkeemme. Sisään-päin kääntyminen ja rajojen sulkeminen omavaraisuutta tavoitellen vain köyhdyttäisi meitä joka suhteessa.

Sulkeutumisreaktion asemesta (Puhemies koputtaa) tulisi voimakkaammin toimia niiden kiistattomien vaikeuksien voittamiseksi ja ennaltaehkäisemiseksi, joita yhteen kasva-va maailma tuottaa. Jos hallitus (Puhemies koputtaa) haluaa osoittaa, että se ei ole kääntä-mässä Suomea pois kansainvälisen vastuun kannosta, ja on valmis tätä vahvistaviin korja-usliikkeisiin, voi se täysimääräisesti luottaa opposition tukeen. — Kiitos.

14.48 Pekka Haavisto vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pitkän linjan ulko-poliittinen vaikuttaja, ministeri Jaakko Iloniemi muistutti äskettäin, että maailma ei pysäh-dy odottamaan sitä, milloin me suomalaiset saamme taloutemme kuntoon. Maailman ta-pahtumat vyöryvät eteemme, ja meidän on reagoitava niihin oikea-aikaisesti.

Pienen maan etu on, että kansainvälisiä sopimuksia ja maiden suvereniteettia kunnioite-taan ja niihin kohdistuviin loukkauksiin puututaan. Oli oikein reagoida Krimin laittomaan miehitykseen ja Itä-Ukrainan kriisiin yhdessä EU:n kanssa talouspakottein, vaikka ne ra-sittavat nyt omaakin talouttamme. Pienen maan kannattaa ajaa myös kansainvälistä vuoro-puhelua ja ongelmien aktiivista ratkaisemista. Viime kesän Etyj-kokous Helsingissä olisi voinut olla yksi foorumi vuoropuheluun, mutta sen me jätimme käyttämättä.

Kansainvälisen huomion painopiste on nyt siirtynyt Syyriaan ja Irakiin. On oikein, että olemme Pohjois-Irakin kurdialueella kouluttamassa peshmerga-joukkoja osana Isisin vas-taista taistelua. Syyrian ja Irakin alueilla toimivan Isisin ongelman ratkaiseminen edellyt-tää myös suurvaltojen yhteisymmärrystä ja koordinaatiota. YK:n ja sen turvallisuusneu-voston merkitys korostuu.

Arvoisa puhemies! Myös Suomen tulisi tässä tilanteessa painottaa YK:n roolia konflik-tien ratkaisussa ja kansainvälisten kriisien hoidossa. Osa kehitysyhteistyöstämme on kana-

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

voitu YK:n kautta, ja juuri tähän kohdistuu nyt rajuja leikkauksia. Ei ole viisasta heikentää YK:ta kriisien keskellä. Esimerkiksi Unepin tai Maailman terveysjärjestön, WHO:n, leikkaukset ovat kohtuuttomia.

Kaikki tuntuvat allekirjoittavan ajatuksen, että suurten pakolaisvirtojen sijaan olisi parempi auttaa kriisien uhreja lähellä kriisialueita. Suomalaiset kansalaisjärjestöt ovat osaa tätä auttamistyötä. Nyt niiden työhön kohdistuu jopa 40 prosentin leikkauksia. Kun samaan aikaan leikkausten kanssa lisätään voimakkaasti Finnfundin rahoitusta, ei tilanne ole tasapainossa. Vihreiden mielestä hallituksen budjettiesitys vaatii näiltä osin korjaamista.

Arvoisa puhemies! Monille asioille, joissa me olemme hyviä ja osaavia, on maailmalla kysyntää: ympäristö, energiatehokkuus, vesiensuojelu, naisten ja tyttöjen aseman parantaminen, koulutus, terveydenhuolto, ihmisoikeuksien edistäminen tai vammaisten oikeudet. Tällaisista elementeistä syntyy Suomen tarina maailmalla, ja meidän osaamisellemme on kasvavat markkinat. Nämä ovat myös tavoitteita, jotka käyvät yksiin niin Pariisin ilmastokokouksen tavoitteiden kuin YK:n Post 2015 -tavoitteiden kanssa. Kriisialueilla voimme tukea rauhanprosesseja ja olla mukana rauhanturvatoiminnassa, siviilikriisinhallinnassa ja humanitaarisessa työssä. Meidän on myös tärkeää pitää esillä humanitaarisen oikeuden periaatteita. Sodillakin on säännöt, ja siitä on hyvä muistuttaa, kun näemme siviiliväestöön kohdistuvia silmittömiä ihmisoikeusrikkomuksia.

Ärade talman! Under detta år har flyktingkrisen drabbat också Finland. Hotar flyktingarna vår kultur och religion? Vår kultur och religion baserar sig på att hjälpa människor i nöd. Om vi så gör förstärker vi våra egna värden och samhället.

Arvoisa puhemies! Euroopan pakolaiskriisi on koetellut myös meitä täällä Suomessa. Uhkaavatko pakolaiset sitten meidän kulttuuriamme ja uskontoamme? Eivät uhkaa. Kulttuuristamme ja uskonnostamme kumpuavien arvojen mukaista on auttaa hädänalaisia ihmisiä. Näin toimiessamme meidän omat arvomme vahvistuvat.

Vallettassa järjestetään marraskuussa EU:n huippukokous muuttoliikkeestä ja pakolaisuudesta. EU:n on pystyttävä kantamaan vastuunsa niin, että sotaa, nälänhätää ja ympäristökriisejä pakenevia ihmisiä ei jätetä heitteille. Historiasta ja karttaa katsomalla on helppo ymmärtää, että Euroopan yhteinen pakolaispolitiikka on myös Suomen edun mukaista. Me vihreät toivomme, että Vallettassa syntyy ratkaisuja laillisten maahantuloreittien lisäämiseksi Eurooppaan. Eurooppaan pitäisi olla mahdollisuus päästä töihin ja opiskelemaan laillisin keinoin. Näin ehkäistään ihmiskauppaa ja muita väärinkäytöksiä.

Arvoisa puhemies! Aktiivinen ulkopolitiikka on parasta turvallisuuspolitiikkaa. Vaarallisinta on nyt lietsoa Suomen sisäisiä jakolinjoja kieliryhmien, etnisten taustojen, uskontojen tai ideologioiden välillä. Omaa maata puolustetaan parhaiten niin, että pidetään kaikki suomalaiset mukana.

Lopuksi, arvoisa puhemies: Ministeri Soini, me vihreät vetoamme teihin pienessä mutta isänmaan kannalta hyvin tärkeässä asiassa. Te olette kieltänyt itsenäisyyspäivän juhlimisen Suomen edustustoissa maailmalla. Meidän edustustomme ovat koonneet yhteen paitsi diplomaatteja, liike-elämän edustajia ja taiteilijoita myös Suomen ystäviä kaikkialla maailmalla, ja ystäviä meillä ei ole koskaan liikaa. Ministeri Soini, peruuttakaa päätöksenne ja antakaa Suomen lipun liehua myös edustustoissamme itsenäisyyspäivänä. (Eduskunnasta: Hyvä!)

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä, edustaja Arhinmäki.

14.53 **Paavo Arhinmäki vas** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sisäänpäin käpertyvä nationalismi, joka on noussut niin Suomessa kuin ympäri Eurooppaa, heikentää kaikkien meidän mahdollisuuksia menestyä ja onnistua. Nationalistisilla ja äärioikeistolaisilla liikkeillä ei ole kykyä vastata tulevaisuuden ongelmiin. Päinvastoin ne ovat nykyisten ongelmien yksi syy. Tulevaisuuden isot ongelmat — köyhyys ja eriarvoisuus, sodat ja väkivalta, ilmastonmuutos ja ympäristön tuhoutuminen — kaikki nämä vaativat Suomea avautumaan entistä enemmän, eivät sulkeutumaan. Suomen ulkopoliitiikan pitääkin tähdätä YK-järjestelmän uudistamiseen ja YK:n arvovallan palauttamiseen.

Arvoisa rouva puhemies! Syyrian sisällissodan kaltaista teurastusta ei ole Euroopan lähialueilla nähty sitten toisen maailmansodan. Presidentti Bashar al-Assadin hallinto pommittaa surutta syytöntä siviiliväestöä. Kuolleita on jopa yli 300 000. [Räjäytyksen ääniä remonttityömaalta.] (Naurua — Oikealta: Nyt se alkaa!) Lähes puolet kansasta on paennut kodeistaan.

Ääri-islamilaisten terroristijärjestö Isisin nousu vahvimaksi vastapuoleksi on myös Assadin etu, koska Isisin barbaarisuuden rinnalla verinen diktaattori vaikuttaa maltillisemmalta. Isis on kammottava voima, jota vastaan kaikkien on ryhmittäydyttävä. Kurdit ovat Syyriassa ja Irakissa todellinen vastavoima Isisille. On oikein, että Suomi on kouluttamassa kurdien peshmerga-joukkoja Pohjois-Irakissa. Mutta samaan aikaan on käsittämätöntä, että ilman suurempia vastalauseita annetaan Nato-maa Turkin pommittaa Isisiä vastaan taistelevia kurdeja sisäpoliittisista syistä. Yhdysvallat katsoo tätä vain sivusta.

Arvoisa rouva puhemies! Kriisit runtelevat maailmaa, ja niissä on aina myös suurvalta-poliittinen ulottuvuus. Huolestuttava tilanne on yhteiskunnallisesti taantuneella Venäjällä. Venäjällä on kansallismielisessä uhossa ajettu vähemmistöt ahtaalle, tukahdutettu poliittista oppositiota, vapaata mediaa ja kansalaisjärjestöjä. Venäjä ajaa omia etujaan aseellisesti muun muassa Ukrainassa ja Syyriassa. Myös Yhdysvalloilla on omat valtopoliittiset intressinsä niin Ukrainassa kuin Syyriassakin.

Tämän lisäksi Yhdysvallat ei esimerkiksi painosta läheistä liittolaistaan Israelia Palestiina-kysymyksen ratkaisuun vaan antaa hiljaisen hyväksyntänsä sille, että Israelin oikeistohallitus jatkaa laittomien siirtokuntien rakentamista ja palestiinalaisten olojen kurjistamista. Israel rankaisee kollektiivisesti palestiinalaisia niin sanotulla apartheidmuurilla Länsirannalla, ja Gazaa voidaan kutsua maailman suurimmaksi avovankilaksi. Myös EU voisi painostaa Israelia ottamalla harkintaan kauppasuhteet Israelin kanssa. Yksi tärkeä ulkopoliittinen teko Suomelta olisi asekaupan lopettaminen muun muassa Israelin ja Saudi-Arabian kanssa.

Arvoisa rouva puhemies! Suomen paikka maailmassa ei ole minkään sodan osapuoli, asekauppia tai sotilaallisten ratkaisujen puolestapuhuja. Suomen Nato-jäsenyys ei parantaisi Suomen turvallisuutta tai auttaisi millään tavalla vastaamaan tulevaisuuden ongelmiin, kuten globaaliin köyhyyteen tai ilmastonmuutokseen. Suomen oikea ja luonnollinen paikka on jatkossakin Naton ulkopuolella. Eurooppa ja maailma tarvitsevat sotilaallisesti liittoutumattomia maita, jotka eivät ole kriisien osapuolia vaan voivat toimia välittäjämaina. Konfliktien ennaltaehkäisy ja sovittelu ovat myös ainoita kestäviä keinoja pakolaisongelman ratkaisemiseksi.

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

Arvoisa rouva puhemies! Suomen ulkopoliittikan keskeisiä pääpainoalueita pitää olla veroparatiiseihin tapahtuvan pääomapaon ja haitallisen finanssikapitalismin laittaminen kuriin. Kysymys on hyvinvointivaltioiden selviytymismahdollisuuksista mutta myös kehittyvistä maista. Kehittyvät maat kärsivät veroparatiisitaloudesta vähintään yhtä paljon kuin teollistuneet länsimaat. Samalla kun erityisesti joidenkin hallituspuolueiden edustajat toistelevat, että humanitäarisia kriisejä tulisi ratkoa paikan päällä, hallitus leikkaa kehitysyhteistyöstä enemmän kuin yksikään edeltäjänsä. Kehitysyhteistyöstä leikataan myös suhteellisesti enemmän kuin miltään muulta hallinnonalalta. Maailmaa koettelee yksi historian suurimmista humanitäarisistä kriiseistä. On häpeällistä, että näinä aikoina Suomi kääntää katseensa sisäänpäin. Nämä ovat, arvoisa rouva puhemies, karuja arvovalintoja.

15.00 Stefan Wallin r (ryhmäpuheenvuoro): Värderade talman! Det är med motstridiga känslor jag i dag i den här aktualitetsdebatten kommenterar den finländska utrikespolitiken. Jo, visst kan man hitta ljuspunkter då man betraktar säkerhetspolitiken och kanske en mer ansvarsmedveten attityd när det gäller flyktingströmmarna i Europa. Men vilken bild får man av Finland då regeringen väljer att nästa år skära ned biståndsbudgeten med 330 miljoner euro? Har man alls begrundat vilka länder vi sällar oss eller hur mycket vi fjärrar oss från de övriga nordiska länderna när vi går ned till en biståndsnivå som motsvarar bara 0,35 procent av bnp?

Hyvät kollegat, meidän on nyt ymmärrettävä, mitä hallituksen räikeä kehitysapubudjetin leikkaus konkreettisesti merkitsee. Leikkausten nopeimpana vaikutuksena on se, että Suomi vähentää jyrkästi tukeaan tärkeää työtä tekeville kansalaisjärjestöille ja osuuksemme YK:n eri alajärjestöille. Olipa omituinen syntymäpäivälahja 70 vuotta täyttävälle YK:lle. Miten hallituksella on otsaa sanoa, että kehitysyhteistyöpolitiikka keskittyy naiseen ja lapsiin, kun peräti 70 prosenttia Unicefille annettavista resursseista leikataan pois? Muuttaman YK-järjestön osalta Suomi lopettaa tukensa kokonaan. Kun on kyse kansainvälisestä maineestamme, Suomi joutuu todennäköisesti vielä maksamaan hinnan tästä sisäänpäin kääntyvästä politiikasta. Voimme unohtaa toiveemme paikasta YK:n turvallisuusneuvostossa, joka vielä muutama vuosi sitten oli ulottuvilla.

Värderade talman! Det är helt klart att de säkerhetspolitiska utmaningarna för Finland är större i dag än bara för några år sedan. Situationen i Ukraina och Rysslands kleptokratiska annektering av Krim skapar nya spänningar som märks i våra närregioner. Vi behöver tydlighet och beslutsamhet i vår utrikespolitik, men också aktiv diplomati. Finland ska vara en aktiv part i EU:s front utåt och ha goda transatlantiska relationer politiskt och militärt, men inget av det här hindrar oss från att vara i dialog med Ryssland.

Läget kring Östersjön har förändrats till det sämre — ett faktum som är onödigt att förneka. Redan nu vet vi att större resurser har satts på gränsbevakningen. Det ska inte råda något som helst tvivel om att Finland inte accepterar några som helst gränskränkningar vare sig de sker i luften eller till havs.

Naturligt är också att vi fördjupar och stärker samarbetet med Sverige. Det är ett ömsesidigt intresse som båda länderna har att vinna på. I regeringens försvarspolitiska redogörelse bör man göra upp en vägkarta för hur vi avancerar i samarbetet med Sverige och vilka åtgärder det här kräver.

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

Arvoisa rouva puhemies! Ulkopoliitiikan kannalta on syytä nostaa esiin pohjoismainen yhteistyö — ei vain täällä Pohjolassa vaan myös työssämme globaalilla tasolla. Meidän on myös syytä seurata Ruotsin suhtautumista Natoon ja siinä tapahtumassa olevaa lämpenemistä. Haluan alleviivata, että Suomi ja Ruotsi kuuluvat orgaanisesti yhteen, "hand i hand", kun näitä päätöksiä pohditaan ja tehdään. Tätä taustaa vasten hallituksen tuleva Nato-selvitys, joka tehdään hallituksen ulkopoliittisen selonteon yhteydessä, tulee erittäin sopivaan aikaan. Emme voi seistä tumput suorina ja valmistautumattomina, jos Ruotsin uusi hallitus vuoden 2018 eduskuntavaalien jälkeen alkaa valmistella liittymisprosessia. Siksi tarvitsemme jatkuvaa, asiallista asiakeskustelua Suomesta ja Natosta.

Vi kan inte stå handfallna och oförberedda ifall den nya svenska regeringen efter riksdagsvalet 2018 börjar förbereda en anslutningsprocess. Därför behöver vi en kontinuerlig, saklig substansdebatt om Finland och Nato.

Arvoisa puhemies! Maahanmuutto Syyrian ja Irakin tilanteiden johdosta kohdistaa paineita myös meidän maahan. Nyt tarvitaan hyvää suomalaista pragmaattisuutta kriisitilanteita varten. On kaikkien etujen mukaista, että yhteiskunta nyt laajalla rintamalla panostaa kotouttamiseen.

Ei ole samantekevää, miten Suomi toimii kansainvälisellä areenalla. Äänestäessään tyhjää Eurooppa-neuvostossa Suomi asettui kyllä väärään seuraan, lähelle Unkaria ja muita hyvin penseästä suhtautumisestaan tunnettuja maita. Tämä oli ilmeinen poikkeama siitä, miten maamme yleensä toimii, ja perinteisestä asenteestamme olla EU:n ytimessä.

Talman! Slutligen vill jag understryka att i oroliga tider är det viktigt att stödja respekten för FN och internationella konventioner. Exempelvis Turkiet, som har axlat ett stort ansvar när det gäller mottagandet av flyktingar, bör fås med i en aktiv, lösningsfokuserad dialog om de mänskiorättsbrister som finns i Turkiet, ett land som regeringen märkligt nog betraktar som ett så kallat säkert land.

15.06 Peter Östman kd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ympäröivä maailma muuttuu yhä levottomammaksi. Talouskriisit, kansannousut, vallankumoukset ja aseelliset konfliktit seuraavat toisiaan. Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä pitää hyvänä sitä vakaata ja johdonmukaista linjaa, jota ulkopoliitiikkaa johtava tasavallan presidentti Sauli Niinistö on edustanut. (Eero Heinäluoma: Ja hänen edeltäjänsä!) Erityisesti tiivis vuoropuhelu Venäjän johdon kanssa on ollut arvokasta näinä aikoina.

Värderade fru talman! KD:s riksdagsgrupp anser att den stabila och konsekventa linje som republikens president Sauli Niinistö representerar har varit bra. Speciellt den aktiva dialog som presidenten fört med den ryska ledningen har varit värdefull i dessa tider.

Ulkoministerin ponnistelut palautussopimuksen aikaansaamiseksi Irakin kanssa eivät ole jääneet huomioimatta ja ansaitsevat kiitoksen. Sen sijaan hallituksen päätös leikata kehitysyhteistyöstä, ja etenkin kansalaisjärjestöjen rahoituksesta, oli erittäin huono ja lyhytnäköinen ratkaisu. Kehitysyhteistyön kautta voidaan vähentää myös Suomeen kohdistuvia uhkia. Leikkaukset romuttavat järjestöjen pitkäjänteisen työn ja turvapaikanhakijoiden auttamisen lähtömaissa.

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

Arvoisa rouva puhemies! Tilanne Ukrainassa on viime aikoina rauhoittunut. Länsimaiden kiinnostuksen siirtyessä etelämmäksi on Ukraina jätetty oman onnensa nojaan. Voimakin kysyä, onko hiljaisuus sellainen reaktio, mitä itse toivoisimme kansainväliseltä yhteisöltä, mikäli joku naapurimaistamme päättäisi kaapata itselleen osan Suomea.

Syyrian sisällissota on vaatinut jo satojatuhansia kuolonuhreja, ja pakolaiskriisi on valtava. Venäjän aloittamat ilmaiskut kiihdyttävät sotaa entisestään. Venäjän päällimmäinen intressi lienee liittolaisensa Bashar al-Assadin pelastaminen ja samalla jalansijansa vankistaminen Lähi-idässä.

Arvoisa rouva puhemies! Suomen ja EU:n tulisi nykyistä aktiivisemmin pyrkiä rauhoittamaan Syyrian tilannetta. Eri puolilla maailmaa, mutta erityisesti Lähi-idässä, uskonnollisiin vähemmistöihin ja erityisesti kristittyihin kohdistuvien hyökkäysten määrä on kasvanut rajusti. Heitä pahoinpidellään ja tapetaan säälimättä joka päivä, ja useimmiten tekijöinä ovat jihadistijärjestöt ja -terroristit.

Arvoisa rouva puhemies! Israeliin kohdistuu jatkuva ja kasvava terrorin uhka sekä palestiinalaisalueilta että ympäröiviltä konfliktialueilta. Isis on jo tehnyt iskuja Golanilta. Palestiinalaishallinnon johtaja Mahmud Abbas sanoi hiljattain puheessaan YK:n yleiskokoukselle, että Oslon rauhanprosessi ei enää sido palestiinalaisia. Tämän ilmoituksen jälkeen Israelissa on nähty lukuisia terrori-iskuja siviilejä kohtaan ja mellakoita Länsirannalla. Ääri-islamistinen Hamas puhuu avoimesti kolmannesta intifadasta.

Arvoisa rouva puhemies! Suomen ja EU:n tulisi tuomita terroriteot selkeäsanaisesti sekä ohjata osapuolet neuvottelupöytään. Mutta rauhanprosessin vauhdittamisen sijaan EU:ssa puuhataan israelilaisten siirtokuntatuotteiden merkintää ja boikottia.

Myös Iranin ydinohjelma sekä sen rahoitus ja aseistus Lähi-idän terroristijärjestöille muodostaa jatkuvan uhan alueella. Kristillisdemokraattien mielestä onkin käsittämätöntä, että samanaikaisesti, kun länsimaat purkavat talouspakotteita Iranilta, ne pystyttävät boikottia Israelille.

Arvoisa rouva puhemies! Suomen tulee EU:ssa ja muissa kansainvälisissä yhteyksissä pyrkiä mahdollisuuksiemme mukaan edesauttamaan kestävän rauhan saamista erityisesti Ukrainassa ja Lähi-idässä. Suomi ei saa olla hiljaa ja toimeettomana, kun näemme ympärivälissä maailmassa epäoikeudenmukaisuutta ja inhimillistä hätää.

Fru talman! Till sist: KD:s riksdagsgrupp hoppas att Finland aktivt håller sin röst hörd i utrikespolitiken. Vi bör, inom EU och andra internationella sammanhang, på alla sätt bidra till att en hållbar fred uppnås framför allt i Ukraina och Mellanöstern. Finland får inte stå tyst och överksamt när vi ser oräddvisa och nöd i vår omkringliggande värld.

15.12 Matti Vanhanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustelu oli hyvin yhdensuuntainen. Tietysti näissä globaaliin vastuuseen liittyvissä kysymyksissä johtuen säästöistä eroja valitettavasti syntyi. Minusta meidän ulkopoliittikkahan toimii monella eri tasolla tai vyöhykkeellä ja sisin niistä on tämä, sanotaan, meidän läheisin alue, Itämeri ja arktinen alue, ja sitten se priorisoi vissiin sen, mitä meidän tässä tilanteessa pitää tehdä. Se on pyrkiä kaikin tavoin lisäämään, ylläpitämään vakautta tällä alueella, arktisella ja Itämeren alueella, ja toimia sellaisella tavalla, että mahdollisimman korkeaksi nousisi kynnys sille, että täällä tapahtuu jotakin joko väärinkäsityksiin tai tahallisiin väärinymmärryksiin liittyvää provokaatiota. Kysymys on siitä, voisiko Suomi tässä tilanteessa tehdä, niin kuin ennen vanhaan sanottiin, luottamusta lisääviä toimia, on sitten kysymyksessä me-

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

riturvallisuus tai muu, asioissa, jotka eivät välttämättä edes aivan liity tähän kovimpaan turvallisuuteen mutta jotka kuitenkin vuoropuhelua ylläpitämällä ja käynnistämällä olisivat vaikuttamassa tähän vakauteen.

15.14 Seppo Kääriäinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä keskustelualoite on selvästi ollut paikallaan, on täyttänyt tehtävänsä täällä käyty keskustelu. Täällä on yhdytty selvästi ulkoministerinkin toteamukseen, että ulkopolitiikka on ensisijainen ajatellen meidän kaikkien turvallisuutta, samoin kuin se on tullut läpi, että kaukaisista asioista on tullut läheisiä. Kaikki asiat ovat läheisiä oikeastaan, niin että keskinäinen riippuvuus on mennyt jo näin pitkälle ja että semmoisessa maailmassa pienen maan on pyrittävä kaikella tavalla vaikuttamaan laajempaan turvallisuuteen ja sitten siihen vakauteen, josta puheenjohtaja Vanhanen tässä oman lähiympäristömme osalta voimakkaasti puhui. Vaikutusvallalla ja aktiivisella vaikuttamisella pystymme parhaiten omaa turvallisuuttamme varjelemaan.

Onhan täällä oltu eri mieltäkin. Tietenkin tämä kehy-problematiikka on ollut sellainen, ja sitten hiukanhan ovat naapurit kokoomus ja RKP tätä Nato-kysymystä herkistelleet sanomatta asiasta yhtään sen enempää. Minä näen tärkeänä, että kun ruvetaan tekemään selontekoa, niin siinä voitaisiin käydä sellaista reilua, avointa keskustelua, joka sitten johtaisi myös mahdollisimman pitkälle yhteisiin näkemyksiin, kuinka Suomen ulko- ja turvallisuus-, myös puolustuspolitiikkaa (Puhemies koputtaa) hoidetaan seuraavat viisi vuotta.

15.15 Tom Packalén ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä useammassa puheenvuorossa tuli esiin tämä Syyrian tilanne, ja minä haluaisin vain kiinnittää huomiota siihen tosiseikkaan, että se on todella monimutkainen tilanne ja meillä helposti tulkitaan ainoastaan, että Bashar al-Assadin hallinto on syyllistynyt hirmutekoihin ja Isil tietysti, mutta tämä tilanne on paljon monimutkaisempi. Siellä ovat varmasti kaikki syyllistyneet hirmutekoihin, mutta en sinänsä näe, että siellä ovat osapuolista ainoastaan kurdit ja Assadin hallinto jollain tavalla sellaisia, mitä pystyn sanomaan. Jos täällä joku tietää Vapaan Syyrian armeijassa semmoisia osapuolia, mitkä ovat maltillisia, niin toivoisin, että saisin kuulla niistä. — Kiitos.

15.16 Pertti Salolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ruotsissa on käynnistetty prosessi, jossa Ruotsi käynnistää hyvin syvällisen turvallisuuspoliittisen yhteistyön Yhdysvaltojen, Tanskan ja Puolan kanssa. Kysyn ministereiltä: katsotteko, että Suomella olisi myöskin syytä tällaiseen kahdenväliseen vuoropuheluun voimakkaammin esimerkiksi näiden maiden kanssa senkin yli, mitä normaalisti on vuorovaikutusta esimerkiksi Nato-yhteistyössä ja muussa tällaisessa? Tähän tarjoaisivat aika hyvän mahdollisuuden muun muassa nämä asehankinnat, joita Yhdysvaltojen kanssa tulee. Siinä tällainen lähentyminen ja vuoropuhelu olisi erittäin mahdollista.

15.16 Erkki Tuomioja sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minustakin hallituksen puheenvuorot niin kuin hallitusohjelman tekstiosioikin ovat ihan kannatettavaa asiaa ja on tärkeätä, että meillä on näistä peruskysymyksistä yhteinen ymmärrys. Tosin sitten täällä tietysti puheenvuoroissa tulee joitain toisenkinlaisia pyrkimyksiä. Mutta itse arvostan tätä yhtenäisyyttä hyvin korkealle ja olen huolestunut siitä kuitenkin, että samalla kun puheet tai ohjelman tekstiasiat ovat kannatettavia, niin sitten nimenomaan konkreettiset

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

päätökset ja resursointi vievät Suomea aivan väärään ryhmittymään. Mielelläni kuuntelisin hallituksen näkemyksen siitä, mikä oli mielestäni keskeneräistä, että me emme voi lähteä siitä, että meidän asemaamme ja turvallisuuttamme hoidetaan vain varautumalla pahimpiin asioihin. On tietysti tarpeen pitää niistä huoli, mutta juuri tällaisina vaikeina aikoina tarvitaan vaikuttamista, aktiivista vakauspolitiikkaa ja sellaisia välineitä, osallistumista kriisinhallintaan, kehitysyhteistyöhön, humanitäärisen auttamiseen, jotka varmistavat sen, että me olemme (Puhemies koputtaa) täysimääräisesti siinä, missä muutkin Pohjoismaat, tätä tekemässä.

15.18 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ulkoministeri Soini puhui kansainvälisestä järjestyksestä hyvin, ja viittasitte Yhdysvaltoihin siinä. Olen itse miettinyt paljon Venäjän roolia tässä uudessa kansainvälisessä järjestyksessä tällä hetkellä, koska EU:n ja ehkä USA:n näköpiiristä me katsomme tätä hyvin paljon sanktioiden ja Ukrainan kautta, mutta jos katsoo vähänkin näiden alueiden ulkopuolelta, niin Venäjä näyttää hyvin aktiivisena nyt Syyriassa. Presidentti Putin oli Kazakstanissa ja oli muodostamassa siellä tällaista koalitiota Afganistanista uhkaavaa terrorismia vastaan ja muuta. Minusta tähän kannattaisi nyt reagoida ja varautua, että tällaista uutta aktiivisuutta ja ehkä kaksinaapaisempaa tai useampinapaista maailmanjärjestystä on tulossa, ja meidän pitäisi miettiä, miten me siihen itsemme asemoimme. Minusta olisi tärkeää, että Euroopan unioni, kuten pääministeri sanoi, olisi aktiivinen omissa aloitteissaan sekä pakolaispolitiikan että näiden kriisialueiden ulkopoliittikan osalta ja esimerkiksi tulossa oleva Vallettan kokous Välimeren kysymyksistä ja muista antaisi Suomellekin mahdollisuuden profiloitua, esittää, mitä halutaan, mitä EU-toimia tehtäisiin yhdessä.

15.19 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sen lisäksi, että kehitysyhteistyöleikkaukset ovat valtavia, ne toteutetaan hätiköiden. Sen sijaan, että ohjelmia supistettaisiin vähitellen, ne joudutaan ajamaan alas yllättäen, kun hallitus ajaa rahoituksen päin seinää. Vuosien työ uhkaa valua hukkaan, sopimuksia joudutaan purkamaan, ja Suomen maine kärsii. Hallitus voi päättää, tukeeko Suomi esimerkiksi YK-järjestelmää, kahdenvälistä yhteistyötä, kansalaisjärjestöjä vai yrityksiä. Hallitus on tehnyt poliittisen päätöksen leikata eniten nimenomaan suomalaisilta järjestöiltä ja YK-järjestelmästä, kuten esimerkiksi Unicefilta, ja toisaalta tukea erityisesti kehitysrahoitusyhtiö Finnfundia. Kysyisinkin nyt: onko tämä ihan loppuun asti harkittu ratkaisu, ja oletteko valmiita muuttamaan painotuksia niin, että (Puhemies koputtaa) Finnfundin tuesta osa siirrettäisiin tälle perinteiselle, köyhyyttä vähentävälle kehitysyhteistyölle?

15.20 Stefan Wallin r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa pääministeri ja hallitus, Ruotsissa keskustelu Nato-jäsenyydestä on todellakin vilkastunut viime aikoina, varsinkin sen jälkeen, kun kaikki neljä porvaripuoluetta, siis Alliansenin jäsenpuolueet, ovat asettuneet tukemaan Nato-jäsenyyttä. Viime kuussa julkaistun mielipidemittauksen mukaan ensimmäistä kertaa on enemmän jäsenyyden puoltajia kuin vastustajia. Myös pääministeripuolueessa, sosialidemokraattisessa puolueessa, on mittauksen mukaan nyt noin kolmasosa kannattajista puoltajien puolella. Kysyisin: miten hallitus seuraa Ruotsin mielipideilmaistossa tapahtuvia muutoksia, myöskin puoluekentässä tapahtuvia muutoksia, ja miten hallitus aikoo pysyä Nato-taajuudella?

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

15.21 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Lähi-idän levottomuudet muodostavat tällä hetkellä suurimman uhkan maailmanrauhalle. Iran esitteli äskettäin lehdistölle aiemmin salaisena pidettyä ballistista ohjustaan, jonka laukaisualusta oli asennettu luolaan 500 metriä maanpinnan alapuolelle, testaten samalla toista, 1 300 mailin päähän kantavaa ballistista ohjustaan. Iran väittää, että Wienin sopimus P5+1-maiden ja Iranin kesken ei estä ohjusten suunnittelua, rakentamista ja testausta. Kysyn hallitukselta: miten te näette tämän asian ajatellen Lähi-idän kokonaistilannetta ja äskettäin lopetettuja sanktioita Irania vastaan?

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Myönnän nyt seuraavaksi puheenvuoroja ulkoasiainvaliokunnan jäsenille.

15.22 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nykyisessä tilanteessa Suomi edistää parhaiten lähiympäristönsä vakautta ja omaa turvallisuuttaan sillä linjalla, jonka olemme vakiinnuttaneet sotilasliittoon kuulumattomana Euroopan unionin yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa aktiivisesti tukevana ja kehittäväenä maana. Ulko- ja turvallisuuspolitiikan suuren linjan on oltava jatkuvuus, johdonmukaisuus ja ennustettavuus. Taloutemme ja työllisyytemme pohjautuvat kansainväliseen kauppaan ja yhteistyöhön. Suomen on oltava myös aktiivinen toimija ja vaikuttaja kansainvälisillä areenoilla. Suomella on ollut näillä areenoilla paljon luottamusta ja kokoamme suurempaa vaikutusvaltaa.

Näitten hallituksen kehitysyhteistyö- ja kriisinhallintaleikkausten myötä Suomea kohtaan tunnettu luottamus on jo nyt heikentynyt ja tulee vähentymään, ja näillä tulee olemaan merkitystä vaikutusvallan kaventumisen kannalta. Toivon, että hallitus Suomen ja suomalaisten turvallisuuden ja hyvinvoinnin vuoksi arvioi uudelleen nämä leikkaukset.

15.23 **Veera Ruoho ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä ensin sanon Venäjää koskevista talouspakotteista ja vastapakotteista, että tällä hetkellä olemme siis varovaisen odottavalla kannalla Minskin sopimuksen myönteisen kehityksen vuoksi, jotta voisimme purkaa niitä talouspakotteita. Osa omasta kansastammekin kärsii talouspakotteista. Monien elinkeinon harjoittaminen uhkaa loppua, ja usea on jopa menettänyt työpaikkansa Venäjä-pakotteiden seurauksena.

Seuraavaksi tästä pakolaiskriisistä: Minulla on semmoinen nigerialainen ystävä, joka on jo useamman vuoden taistellut Boko Haram -terroristijärjestöä vastaan, ja hän kirjoitti minulle hiljattain, että teillä on siellä Euroopassa tällä hetkellä suurempi ongelma: Isis. Hän kutsui Isisiä globaaliksi uhaksi demokratialle.

Arvoisa puhemies! Tässä koko Eurooppaakin koskevassa tilanteessa tarvitsemme kokonaisvaltaista kriisinhallintaa yhdessä YK:n, EU:n kanssa toimien unohtamatta siviilikriisinhallintaa sotilaallisen kriisinhallinnan tukena.

15.24 **Antti Kaikkonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lähi-idässä on paljon seurattavia asioita, mutta erityistä huomiota kannattaa kyllä kiinnittää myös Iranin kehitykseen, kun ydinsopimus etenee. Niin kuin tällä hetkellä näyttää, se tulee vahvistamaan Iranin asemaa alueella. Pakotteita ei pidä purkaa kuitenkaan liialla vauhdilla, vaan on seurattava kehitystä, että Iran todella toteuttaa sovittuja asioita, toimii sopimusten mukaan, ja totta kai myös Iranin ihmisoikeustilannetta ja muuta toimintaa tuolla alueella pitää

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

seurata. Ulkoasiainvaliokunta aikoo tähän asiaan, Lähi-idän tilanteen seurantaan, kiinnittää erityistä huomiota ensi vuoden aikana.

Arvoisa puhemies! Itsellänikin on huolta näistä kriisinhallinnan resursseista jatkossa. Perinteisesti meidän osallistumisemme on ollut laajaa, ja on harmi, että sitä ajetaan aika paljon alas. Toivon, että tässä hallitus pitää kuitenkin pelivaraa sen suhteen, että jos tarpeita maailmalla on, niin meillä on valmius siinä tilanteessa myöskin reagoida ja osallistua entistä vahvemmin ja tällä tavalla kantaa kansainvälistä vastuuta.

15.25 Annika Lapintie vas (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Minusta tuntuu, että täällä Suomessa ei hallitus eikä ehkä koko eduskuntakaan ole ymmärtänyt tätä Syyrian sodan aiheuttaman sotilaallisen pakolaiskriisin mittakaavaa. 22 miljoonan väestöstä 8 miljoonaa ihmistä on Syyrian sisällä pakolaisina, 4 miljoonaa ulkopuolella, ja nimenomaan Turkki on se maa, joka on ottanut yli 2 miljoonaa pakolaista vastaan. Turkin kautta nimenomaan tullaan EU:n alueelle, ja tästä on aiheutunut valtava humanitäärinen katastrofi niin siellä Välimerellä kuin myös näillä pakolaisleireillä, joihin YK:n pakolaisjärjestö on erityisesti kiinnittänyt huomiota. Se apu pitäisi suunnata nimenomaan sinne, missä sitä eniten tarvitaan. Ja miten ihmeessä Suomen hallituksen tekemät leikkaukset kehitysyhteistyöhön sopivat tähän kuvioon, kun ihmisiä pitäisi nostaa äärimmäisestä (Puhemies koputtaa) köyhyydestä siellä pakolaisleireillä?

15.26 Sofia Vikman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kansainvälinen turvallisuusympäristömme on muuttunut nopeasti, ja voimapolitiikka on tehnyt näytävän paluun Venäjän keinovalikoimaan. Tämä aivan ymmärrettävästi huolestuttaa suomalaisia. Kun haluamme rauhaa, on oma uskottava puolustus aivan olennainen osa Suomen turvaamista.

Kysyn puolustusministeriltä: toteutuuko hallitusohjelman henki nyt varmasti niin, että Puolustusvoimille turvataan määrärahat sekä materiaalihankintoihin että toimintamenoihin? (Välihuutoja)

Toiseksi: Puolustusvoimat aloittaa tärkeän Hornetien korvaamishankkeen. Kysyisin ministerin näkemää ja näkemystä siihen, miten tämä hanke tulevaisuudessa olisi rahoitettavissa.

15.27 Susanna Huovinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomi on pitkään ollut sekä rauhanturvaamisen että rauhankäytön pieni suurvalta, ja tämä varmasti osittain johtuu paitsi maantieteestämme myös kokemuksistamme, osaamisestamme, mutta myös siitä, että meihin on luotettu ja olemme olleet arvostettu kumppani.

Nyt kuitenkin nämä hallituksen rajut leikkaukset esimerkiksi YK-järjestöiltä ja laajemmin kehitysyhteistyöltä uhkaavat tätäkin osaamistamme. Hallitus on markkinoinut näitä leikkauksia niin, että pystymme nyt uudistamaan kehitysyhteistyötä. Tämä kuulostaa kyllä kovin kummalliselta, kun tosiasia on kuitenkin se, että yhä vähemmän pystymme auttamaan maailman kaikkein köyhimpiä. Tässäkään asiassa leikkaus ei muutu yhtäkkiä uudistukseksi.

Arvoisat ministerit, mistäs meille saadaan jatkossa uusia holkereita ja ahtisaaria sovittamaan rauhaa pitkin maailmaa, jos ajamme itsemme kansainvälisesti ja ulkopoliittisesti (Puhemies koputtaa) paitsioon?

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

15.28 Aila Paloniemi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yksityisillä rahavirroilla, kehitystä tukevalla kaupalla ja investoinneilla, nimenomaan yksityisen sektorin osallistamisella, veropohjaa vahvistamalla saamme huomattavasti suurempia vaikutuksia kehitysmaiden talouskasvuun kuin muuten erinomaisen hyvällä perinteisellä kehitysyhteistyöllä, jota sitäkin tietenkin tarvitaan. Nyt yksityissektorin toimintaedellytyksiä vahvistetaan kehitysyhteistyössä, tätä ovat edellyttäneet OECD, Addis Abeban kokouksessa sitä edellytettiin, ja myös ulkoasiainvaliokunta on ottanut kantaa näihin innovatiivisiin rahoituslähteisiin.

Ikävää on se, että perinteisestä kehitysyhteistyöstä joudutaan leikkaamaan, mutta vertailun vuoksi on pakko muistuttaa, että leikkauksiin turvautui kovina aikoina myös Lipposen ykköshallitus, joka jähdytti kehitysapurahat vuoden 95 tasolle. Vuosina 96—99 leikkaukset olivat tähän päivään suhteutettuina kumulatiivisesti yhteensä 416 miljoonaa euroa. Hallituksessa olivat tuolloin SDP, kokoomus, vasemmistoliitto, vihreät ja RKP, ja ympäristö- ja kehitysyhteistyöministerin salkku oli tuolloin ministeri Pekka Haavistolla, nykyisellä edustaja Pekka Haavistolla.

15.30 Sampo Terho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän ministereitä aivan oikeansuuntaisista ja oikeisiin asioihin keskittyneistä analyyseistä, joita saimme alkuun kuulla.

EU ja siinä Ison-Britannian kehitys on totta kai meille hyvin tärkeää, myös Suomelle, ja Venäjän-suhteet ovat aina tärkeitä.

On myös aivan oikein, että monessa puheenvuorossa tuotiin jo vahvasti esiin yleistä vakautta kansainvälisissä suhteissa ja sen yhteyttä maahanmuuttokriisiin, jonka me olemme itse kohdanneet.

Leikkaukset kehitysavusta nousevat jatkuvasti esiin eri puheenvuoroissa ja nimenomaan niiden yhteys tähän kansainväliseen maahanmuuttokriisiin. Sitä en voi olla jatkuvasti hämmästelemättä, että tässä ikään kuin luodaan mielikuvaa, että leikkaukset, jotka vielä eivät ole astuneet edes voimaan, olisivat jossain yhteydessä kriisiin, joka on nyt päällä. Nykytilanne on saavutettu nykytukitasolla, mikä kertoo meille siitä, että nykypolitiikassa on jotain vikaa ja nykypolitiikassa pitää jotain muuttaa.

Siksi haluaisin ministereiltä kuulla, mikä on se, mitä haluatte muuttaa tässä nykypolitiikassa, niin kansainvälisesti kuin kehitysapupolitiikassa. — Kiitos.

15.31 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kehitysyhteistyön määrärahojen romahduttaminen alle kansainvälisten sopimusten on hyvin valittavaa ja tulee varmasti vaikuttamaan Suomen maineeseen. Esimerkiksi Unicefin Lastenrahaston jättileikkauksilla on dramaattiset vaikutukset maailman köyhimpien lasten elämisen edellytyksille. Avun vähentäminen kriisialueilla tarkoittaa nälänhädän pahenemista ja pakolaisten määrän lisääntymistä maailmassa.

Keskeistä olisi kuitenkin nyt varmistaa, että edes jäljellä olevat määrärahat kohdistettaisiin oikein. Annetaanko arvokasta kehitysyhteistyötä tekeville järjestöille arvoa vai jääkö niille pelkkä konsultin rooli, kun hallitus siirtää painopistettä yritysten tukemiseen? Onko ihmisoikeuksien edistäminen edelleen osa Suomen kehitysyhteistyötä vai ovatko talouden ja yritysten intressit polkeneet ihmisoikeudet jalkoihinsa? Miten Suomi jatkossa toteuttaa kansainvälisiä harmaan talouden torjunnan toimia, kun verovälttelyä tutkivilta kansalaisjärjestöiltä viedään nyt hallituksen toimesta (Puhemies koputtaa) toimintaedellytykset?

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

Verovälttelyn kitkeminen (Puhemies: Aika!) ja veropohjan vahvistaminen olisivat tärkeitä keinoja globaalin köyhyyden vähentämiseksi. Miten Suomi on tässä mukana?

15.32 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yksituumaisuus, ennustettavuus on ollut tärkeä tekijä Suomen ulkopolitiikassa. Tämä yhteisymmärrys on myös vankistanut politiikkamme luotettavuutta ja sisältöä, niin kuin edustaja Kääriäinen täällä sanoi. Minäkin olen iloinen siitä, että meidän suuren linjan osalta jopa kokoomus ja RKP eivät ole nyt esittämässä Nato-jäsenyyttä, vaan vallitsee yhteisymmärrys siitä, että tällä isolla linjalla mennään tämä vaalikausi.

Sitten jatkosta kysymys on, että miten nämä tulevat selonteot tehdään, mikä tulee olemaan turvallisuuspolitiikan suuri linja tämän hallituskauden loppupuoliskolla ja eteenpäin. Siinä tärkeässä asemassa ovat selonteot ja se kysymys, että voidaanko ne tehdä (Puhemies koputtaa) yhteistyössä ja onko hallitus valmis siihen, että voisi olla parlamentaarinen seurantaryhmä, jossa syntyisi yhteinen käsitys siitä, mitä tehdään. Toivoisin tähän hallituksen selkeää kannanottoa: sopii yhteinen parlamentaarinen seurantaryhmä vankistamaan ulkopolitiikan yhteisymmärrystä?

15.33 Jaana Pelkonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten kaikki tiedämme, Puolustusvoimat on ollut viime vuosina suuremmalla säästökuurilla kuin mikään muu hallinnonala. Samaan aikaan Puolustusvoimat on joutunut ja joutuu käyttämään totuttua enemmän voimavaroja alueellisen koskemattomuuden varmistamiseksi. Viime viikkoina paljon puhetta ja huolta on herättänyt toimintamenosäästöt. On jopa esitetty näkemyksiä siitä, että Suomi ainoana toimintaympäristönsä maana ajaisi sotilaallista toimintaansa alaspäin, ja tämä on ymmärrettävästi erittäin huolestuttavaa puhetta kiristyneessä turvallisuusympäristössämme ja antaa täysin väärää signaalia ulospäin. Tähän liittyen kysyisin hallituksen ja erityisesti puolustusministeri Niinistön näkemystä tähän asiaan.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Otetaan vielä kaksi debattipuheenvuoroa tässä vaiheessa — jatketaan sitten vielä, välillä ministerit vastaavat — ja nämä kaksi henkilöä ovat edustaja Haglund ja edustaja Guzenina.

15.34 Carl Haglund r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Erittäin hienoa, että tällainen keskustelu voidaan käydä, ja itse asiassa toivoisin, että voisimme säännöllisesti tällaisista vuoropuhelua käydä. Nämä ovat tärkeitä teemoja.

Olisin kysynyt teiltä, herra pääministeri, kun olette hallitusohjelmassanne luvanneet, että selvitetään tätä mahdollista Nato-jäsenyyttä, ja niin kuin edustaja Wallin tässä jo toi esille, Ruotsissa asiat ovat muuttumaan päin: miten hallitus nyt käytännössä miettii tätä Nato-vaihtoehtoa, ja millä tavalla aiotaan tuoda eduskunta mukaan tähän keskusteluun? Tämä edustaja Heinäluoman äskeinen kysymys oli hyvin aiheellinen, ja olen hänen kanssaan samoilla linjoilla. On tärkeätä, että näissä keskusteluissa voidaan tuoda koko parlamentaarinen voima mukaan keskustelemaan. Nämä ovat tunnetusti aika vaikeita ja herkkiä asioita, ja juuri tästä syystä on tärkeätä, että kaikki voimme osallistua tähän keskusteluun. — Kiitos.

15.35 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ulkopolitiikassakin asiat ovat sitä miltä ne näyttävät, ja kuten edustaja Haavisto vihreiden ryhmäpuheen-

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

vuorossa totesi, ulkoministeri on kieltänyt Suomen suurlähetystöiltä perinteikkäiden ja erittäin suosittujen itsenäisyyspäiväjuhlien järjestämisen. Ne ovat vetäneet siis tuhansia kontakteja ja olleet Suomelle erittäin hyödyllisiä tilaisuuksia verkottumisen ja maineen kannalta. Nyt näyttää siltä, että meidän hyvää työtä tekevät diplomaattimme ovat joutuneet lyhytnäköisen populismin vangeiksi. Viime kaudella rahaa paloi Team Finlandiin, tällä hallituskaudella yksittäisen maahanmuuttoa vastustavan päijäthämäläisen lakanamiehen päänäpistö on eittämättä julkisuusvahinko, mutta onko se, että säästetään 300 000 euroa ja saadaan sillä kansainvälistä keskustelua aikaiseksi siitä, että Suomella ei ole enää rahaa kutsua ystäviään juhlimaan edes kovalla uhrauksella ansaittua ja ylläpidettyä itsenäisyyttä, se viesti, jonka me haluamme lähettää maailmalle?

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi ministerit ovat pyytäneet puheenvuoroja. Järjestyksessä ministerit Soini, Niinistö, Toivakka ja myöskin pääministeri sitten, ja 3 minuuttia.

15.36 Ulkoasiainministeri Timo Soini: Arvoisa rouva puhemies! Muutama asia:

Haluan heti ensiksi todeta, kun puhutaan rauhantoiminnasta, että olen nimittänyt oppositiokansanedustaja Pekka Haaviston erityislähettilääkseni näissä asioissa Afrikassa, siis en pelkästään sanoin vaan myös konkreettisin teoin puoluerajat ylittäen, niin kuin tietenkin (Eero Heinäluoman välihuuto) — edustaja Heinäluoma, puoluerajat ylittäen — ulko- ja turvallisuuspolitiikassa pitää tehdä.

Näistä vaikuttavuuksista: Arktinen alue on erittäin tärkeä, ja keskustelin tästä Venäjän ulkoministeri Lavrovin kanssa Oulussa. Venäjä on parhaiten saatavissa tällä hetkellä yhteistyöhön nimenomaan Barentsissa, arktisilla alueilla, ja siellä liittyvät ympäristötekijät ja turvallisuustekijät, ja monin tavoin haluamme tämän tehdä. Siis lähellä pitää olla. Suomi osallistuu N5:ssä Pohjoismaiden kanssa, aina Euroopan unionin kokouksissa, NB8 pidetään Baltian ja Pohjoismaiden välisistä asioista.

Sitten haluan muutamalla sanalla tähän Iraniin ja Israeliin vastata: Suomi kannattaa kahden valtion mallia, jossa turvataan Israelin itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus mutta myös samalla palestiinalaisten ihmisoikeudet ja turvallisuus. Se on Suomen linja, jota halutaan toteuttaa. Mitä sitten taas Iraniin tulee, niin kyllä Iran paljon vaarallisempi oli silloin, kun se ei ollut kansainvälisessä yhteistyössä ja kontrollissa ydinvoima-asioittensa, ydinenergian suhteen. Eli kyllä tämä on parempaan päin menevä asia, ja se on pitkän neuvotteluprosessin tulos, jossa kaikki osapuolet — niin kuin aina, kun näitä syntyy — joutuvat tekemään yhteistyötä.

Mitä sitten näihin itsenäisyyspäivän juhliin tulee: Ikävä kyllä tähän on pidemmän ajan kehitys. Jo viime hallituksen aikana taisi kymmenkunta lähetystöä lakkautua kokonaan. Tämän hallituksen aikana ei ole tarkoitus lähetystöjä lakkauttaa. Eli tässä on se pitkä linja. Ja tietenkin, kun saadaan talous nousuun ja resurssit paremmiksi, totta kai silloin voidaan myös kaikki juhlat järjestää.

Vielä oikeastaan ihan viimeiseksi haluan tästä Suomi—Ruotsi-yhteistyöstä sanoa, kun varapuheenjohtaja Salolainen kysyi Yhdysvallat-suhteista: Suomi—Ruotsi-yhteistyö on tällä hetkellä se ykkönen. Mutta kaikkea muuta, mukaan lukien transatlanttisia suhteita, tämä hallitus haluaa aktiivisesti edistää. Myöskin Venäjä: Täytyy sanoa, että nyt on ollut hyvää aikaa siinä suhteessa. Olen pari kertaa tavannut Lavrovin kahden viikon välein, ja

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

myös tasavallan presidentti on puhunut presidentti Putinin kanssa, ja tässä mielessä ollaan paremmalla tolalla kuin hetki sitten.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi oli ministeri Niinistö, 3 minuuttia.

15.40 Puolustusministeri Jussi Niinistö: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Vikman ja edustaja Pelkonen kysyivät puolustuksen rahoituksesta. Ensi vuonna puolustusbudjetti on 2,9 miljardia euroa. Minulla on ilo ilmoittaa edustajille, että puolustusbudjetti kasvaa ensi vuonna. Se kasvaa 227 miljoonaa euroa. Se on 9 prosenttia, mutta siitä tosin vain noin kolmasosa on niin sanottua uutta rahaa, ja tästä uudesta rahasta leijonanosan muodostaa edustaja Ilkka Kanervan viime vaalikaudella johtaman selvitysryhmän esityksen mukainen 50 miljoonan euron lisämääräraha, joka menee puolustusmateriaalihankintoihin.

On totta, että puolustusbudjettiin kohdistuu ensi vuodelle 15 miljoonan euron toimintamenosäätöt, ikävä kyllä, kuten kohdistuu muillekin hallinnonaloille. Ne tehdään poliittisen ohjaukseni mukaisesti leikkaamatta varusmieskoulutuksesta, leikkaamatta reserviläisten kertausharjoituksista ja leikkaamatta alueellisen koskemattomuuden valvonnasta.

Edustaja Salolainen totesi, että toisella kädellä otetaan, toisella annetaan. Näin on, mutta iso kuva kannattaa kuitenkin pitää kaiken aikaa mielessä, ja se on se, että puolustusbudjetti kasvaa ensi vuonna.

Ja mitä Hornet-hävittäjien seuraajahankkeeseen, sen rahoitukseen tulee, on tässä vaiheessa liian aikaista sanoa muuta kuin että se hoidetaan erillisrahoituksella. Puolustusbudjetista sitä ei voi ottaa. Kyse on arviolta noin 6—10 miljardin euron kokoisesta summasta.

15.42 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Lenita Toivakka: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät kansanedustajat! Palasin eilen illalla Jordaniasta, jossa kävin tutustumassa maan tilanteeseen, maan, joka kantaa vastuuta 1,3 miljoonasta pakolaisesta. Heistä rekisteröityjä on noin 600 000, ja heistä vain noin 150 000 on näillä pakolaisleireillä.

Kävin myös maailman toiseksi suurimmalla pakolaisleirillä tutustumassa siihen tilanteeseen, mikä siellä perheillä on. Voin sanoa, että käynti siellä oli aika tunteisiin vetoava ja vaikuttava. Saimme vahvan viestin siitä, että koska kriisi on pitkittynyt, monet ovat olleet siellä jo useita vuosia, avun tarve on suuri. Erityisesti tarvitaan kantokyvyn vahvistamista sekä pakolaisleireillä että leirien ulkopuolella eli koulutusta, terveyspalveluja.

Olen iloinen siitä, että sain tutustua siellä suomalaisten rahoittamaan toimintaan, muun muassa UN Womenin erinomaiseen toimintaan, jolla vahvistetaan, voimaannutetaan naisia, tai vaikkapa Kirkon Ulkomaanavun työhön, jossa annetaan nuorille mahdollisuus opiskella ja harrastaa. On tärkeää, että Suomi on mukana tällaisessa työssä, ja Suomi tukee vahvasti YK-järjestöjen työtä jatkossakin. Olemme valinneet painopisteitä, koska pieni maa ei voi olla kaikessa mukana. Me painopisteiden kautta tuemme vahvasti edelleen UN Womenia — ensi vuonna olemme noin kymmenen suurimman rahoittajan joukossa — tai vaikkapa Unfpaa, joka on lisääntymisterveydestä vastaava YK-järjestö. Olemme ehkä viidenneksi suurin rahoittaja. Unicefissa olemme vahvasti mukana paitsi yleisrahoituksessa, jota on valitettavasti jouduttu leikkaamaan tämän vaikean taloustilanteen vuoksi, mutta hankkeiden kautta. Eli YK-järjestöissä me olemme muutoinkin kuin yleisrahoittajina, olemme hyvin vahvasti hankkeiden kautta ja samoin myös humanitaarisen avun muodossa. UNHCR, joka tekee tärkeää työtä juuri pakolaisten auttamiseksi, pitää huolta, että kanto-kykyä näillä pakolaisleireillä säilytetään — Suomi on erittäin vahva tukija siellä, tälläkin

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

hetkellä noin kuudenneksitoista suurin, ja meillä ei ole mitään tarkoitusta vähentää tätä apua. Päinvastoin, olemme lisänneet apua Syyriaan ihan tässä viimeiseksi tämän syksyn aikana 7,6 miljoonaa sisäisesti kaivamalla. Kaiken kaikkiaan tämän vuoden apu Syyrian lähialueille siis yhteensä on 22,6 miljoonaa.

Yli 70 miljoonaa Suomi on vuodesta 2011 suunnannut apua Syyrian lähialueille. Juuri äsken tein päätöksen, että suuntaamme rahaa myös muille kriisialueille, koska näitä vaikeita kriisejä, pitkittyviä kriisejä, on tällä hetkellä maailmassa liikaa: vaikea tilanne Jemenissä, jossa 80 prosenttia ihmisistä on humanitäärisen avun tarpeessa, samoin esimerkiksi Keski-Afrikan tasavalta. Näihin maihin suuntaamme nyt tässä hyvin pian YK-järjestöjen sekä Punaisen Ristin kautta noin 4,2 (Puhemies koputtaa) miljoonaa, eli Suomen hyvä työ jatkuu.

Haluan sanoa vielä sen, että kun maailma muuttuu, myös kehitysavun on muututtava monipuolisemmaksi, ja se viesti, mitä näistä maista tulee, (Puhemies koputtaa) jopa suuria pakolaistaakkoja kantavista maista, on, että pakolaiset odottavat työtä ja opiskelua. Työtä voidaan luoda sitä kautta, kun yksityinen sektori on mukana rahoittamassa kehitysyhteistyötä. Siitä syystä Finnfund on nyt vahvasti mukana Suomen kehitysyhteistyövälineistössä.

15.46 Pääministeri Juha Sipilä: Arvoisa rouva puhemies! Keskustelu on ollut hyvin yhdensuuntaista, kun puhutaan ulko- ja turvallisuuspolitiikan perus- ja kulmakivistä. Ihan muutamiin asioihin:

Edustaja Wallin ja monet muut nostivat pohjoismaisen yhteistyön merkityksen. Se on hallituksen agendalla korkealla, ja erityisen tiivis yhteydenpito on Ruotsiin.

Turvallisuus ja maahanmuutto oli myöskin korkealla prioriteetilla, ja enin osa ajasta käytettiin kaksi viikkoa sitten Pohjoismaiden pääministerikokouksessa Tanskassa.

Yhdyn niihin kiitoksiin, mitä on esitetty Tasavallan presidentti Niinistön toiminnasta Venäjä-suhteen hoitamisessa. Sitä myös arvostetaan Euroopan kollegojen keskuudessa.

Maahanmuuton juurisyihin vaikuttaminen on äärimmäisen tärkeä, se nousi monessa puheenvuorossa esille. Teemme sitä yhdessä EU:n kanssa, EU:n budjetin kautta, ja osallistumalla, niin kuin ministeri Toivakka kertoi, myöskin suoraan näihin ohjelmiin.

Lähialueen luottamuksen rakentamista on tehty esimerkiksi Barentsin euroarktisen alueen puheenjohtajuuden kautta, puheenjohtajuus luovutettiin Venäjälle, ja seuraava tärkeä foorumi on Arktisen neuvoston puheenjohtajuus, joka Suomelle tulee 2017—2019.

Edustaja Salolainen kysyi yhteistyöstä Yhdysvaltojen kanssa. Me teemme sitä pitkälti samankaltaisesti kuin Ruotsin kanssa. Näissä kahdenvälisissä yhteyksissä ja yhteistyössä korostuu nyt tietysti tämä Ruotsi-yhteistyö.

Edustaja Lapintie, nostitte esille Turkin kautta kulkevan pakolaisvirran ja Syyrian lähialueilla tehtävän työn merkityksen. Se on totta, kuten sanoitte, 7—8 miljoonaa ihmistä on Syyrian sisällä pakolaisina, 4 miljoonaa on lähtenyt Syyriasta pakoon. Suomi kohdistaa nimenomaan näille alueille apuaan, ja erityisesti sitä tehdään EU:n kautta.

Edustaja Huovinen, ei näitä kehitysyhteistyöleikkauksia selitetä uudistuksilla. Ne ovat selviä leikkauksia, ja silloin, kun leikkauksia on tehty, meidän pitää vain olla entistä tarkempia ja huolellisempia rahan kohdistamisessa. Tosin aktiivisuus ulkopoliitikassa ei kuitenkaan ole rahasta kiinni.

Sitten vielä lopuksi tähän parlamentaariseen seurantaan. Edustaja Heinäluoma, edustaja Haglund ja muutamat muutkin nostivat esille tämän. Muoto on vielä tälle seurannalle auki,

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

ja mielellämme kuulemme siinä eduskuntaryhmien kantoja. Nato-selvityksen muotoa, joka tehdään osana ulko- ja turvallisuuspoliittista selvitystä, ei ole vielä päätetty.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Jatketaan vielä jonkin aikaa näitä debattipuheenvuoroja.

15.49 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Toivakka, te kerroitte, että Suomi tukee vahvasti Unicefin työtä, mutta samalla te leikkaatte Unicefin tuesta 15 miljoonaa euroa eli kolme neljäsosaa koko tästä rahoituksesta, ja tämä on kova leikkaus. Olen todella pahoillani siitä, että teidän puheenne ovat niin ristiriidassa tekojenne kanssa. Minusta on erittäin häpeällistä, että Suomi leikkaa kehitysmäärärahoista tilanteessa, jossa nimenomaan niihin pitäisi panostaa ja satsata entistä enemmän.

Täällä salissa on useaan kertaan kysytty, ovatko nämä leikkaukset loppuun asti harkittuja. Vastausta ei ole tullut, mutta tulkitsemme, että ovat.

15.50 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä keskustelussa on aiheellisesti kannettu huolta EU:n Venäjä-pakotteiden ja Venäjän asettamien vastapakotteiden aiheuttamista menetyksistä Suomen taloudelle ja ennen kaikkea elintarvikeviennillemme. Kuitenkin haluan korostaa sitä, että on myös Suomen etu, että Venäjä tietää, että sen aggressioilla naapurimaitaan kohtaan on poliittisia ja taloudellisia seurauksia. Tässä mielessä, vaikka pakotteet ovat ikävä asia ja aiheuttavat meille menetyksiä, niille on nykytilanteessa ehdottomasti perusteensa.

Jos joku epäilee, ettei se olisi nimenomaan Venäjä, joka päättää siitä, minkä verran Itä-Ukrainassa soditaan, niin kannattaa nyt katsoa, mitä on tapahtunut. Kun Venäjän painopiste on haluttu siirtää Syyriaan, on sotiminen Itä-Ukrainassa ainakin tässä vaiheessa hiljentynyt.

15.51 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri, teidän kahdessa puheenvuorossanne sivusitte ilmastonmuutosta, mutta ette täsmen tänyt Suomen tavoitteita muun muassa Pariisin ilmastoneuvotteluihin. Ilmastonmuutoksen torjuntahan on yksi tärkeimpiä tehtäviämme, jotta tulevaisuudessa on hyvät elämisen edellytykset koko maapallolla ja myös luonnon monimuotoisuus säilyy.

Mielestäni Suomen neuvottelutavoitteet eivät ole kovin kunnianhimoiset. Niitä on käyty läpi suuressa valiokunnassa. On tärkeää, että saadaan kansainvälinen, kattava, sitova ilmastopöytäkirja, mutta Suomen itsensäkin ja EU:n tulee tulla tässä vastaan ja tarjota päästövähennyksiä. Esimerkiksi vuoteen 2030 mennessä päästöt tulisi puolittaa. Yksi keskeinen asia on kehitysmaiden ilmastorahasto, jonka rikkaat maat rahoittavat, jotta kehitysmaissa voidaan viedä ilmastotyötä eteenpäin.

Toivoisin, että terävöittäisitte vähän Suomen kantaa ja kertoisitte Suomen neuvottelutavoitteista, toisaalta, mitä Suomi voi luvata näissä neuvotteluissa, jotta varmasti saadaan sopimus syntymään.

15.52 Katri Kulmuni kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Alkuun haluan todeta näistä kehitysyhteistyöleikkauksista, kun niitä on jälleen kovasti kritisoitu — ja kyllähän ne suuria myös ovat, ei sitä käy kiistäminen — että olemme edelleen OECD-maiden keskuudessa kuitenkin sen keskiarvon yläpuolella, kun kehitysyhteistyöhön menee

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

0,35 prosenttia bruttokansantulosta, niin että emme kuitenkaan aivan kehnoimmassa kastissa siinäkään ole.

Mutta sitten olisin halunnut minäkin kysyä näistä pakotteista. Kun Ukrainan kriisi on jatkunut jo vuosia eikä muutama vuosi sitten oikeastaan kukaan osannut edes arvata, miten jännitteiseksi tilanne Euroopan ja Venäjän välillä jälleen menee, niin silti meidän täytyy aina elää Venäjän kanssa, vaikka emme kaikista toimista pitäisikään. Pakotekausi päättyy, tämä kierros, tammikuussa, ja kysyisinkin pääministeriltä ja ulkoministeriltä, minkälaista valmistelua sitten käydään tammikuun jälkeisestä ajasta. (Puhemies koputtaa) Mitä pakotteille tapahtuu, ja koska niistä loppuviimein päästäisiin myös eroon?

15.54 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tasavallan presidentti Niinistö, presidentti Halonen, presidentti Ahtisaari, Etyj-presidentti Kanerva, melkein-presidentti Haavisto ja ehkä tuleva presidentti Soini muodostavat erittäin vahvan osaamisen kansainvälisessä politiikassa. Nämä maailman kriisit oikeastaan huutavat välittäjiä: kokeneita, arvostettuja välittäjiä. Suomi sotilaallisesti liittoutumattomana maana voisi olla tällainen välittäjäkansakunta, ja tarvittaisiin tällaisia henkilöitä, jotka siihen kykenevät ja jotka ansaitsevat luottamuksen. Miten on, herra pääministeri, näettekö mahdollisena, että Suomi aktivoituisi tässä rauhanvälitystoiminnassa, jolla on menneinä vuosikymmeninä vahvat perinteet?

15.55 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän ministreitä rakentavasta otteesta tässä keskustelussa ja Suomen kansainvälisen aseman korostamisesta. Täytyy kuitenkin katsoa, mitä kädet tekevät, eikä vain sitä, mitä suu puhuu, ja kuva ei kaikilta osin ole aivan niin mairea. Esimerkiksi Suomen päätös äänestää tyhjää EU:n sisäasiainministereitten kokouksessa turvapaikanhakijoitten sisäisten siirtojen yhteydessä ei ole Suomelle mitenkään imarteleva, ja nämä rajut leikkaukset kehitysyhteistyöhön ovat jos eivät nyt aivan isku niin ainakin märkä rätti päin kasvoja.

Tekee mieli kysyä, mikä on se hallituksen perimmäinen asennoituminen avoimeen kansainväliseen yhteistyöhön, kun meistä vaikuttaa täältä oppositiosta, että Suomi on siirtynyt ikään kuin vaikuttamisesta varautumiseen. Mikä on se hallituksen analyysi: onko Suomen etu edelleen toimia avoimessa kansainvälisessä yhteistyössä, vai onko hallitus analysoinut tilanteen niin, että meidän on jotenkin parempi toimia omina itsenämme (Puhemies koputtaa) ilman vahvoja kansainvälisiä verkostoja ja niissä toimimista?

15.56 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä useassa puheenvuorossa on tullut esille tämä keskinäisriippuvuuden maailma, missä tänä päivänä elämme, ja toisaalta se, miten Suomi nimenomaan osallistumalla monenkeskiseen kansainväliseen yhteistyöhön pyrkii vastaamaan tähän tilanteeseen. Tähän on kuulunut aina se, että olemme mukana aktiivisesti niin EU:ssa kuin YK:ssa, olemme rahoittamassa kehitysyhteistyötä ja myöskin sitten olemme kriisinhallinnassa mukana. Mutta ikävä kyllä tällä hetkellä hallituksen linja on se, että leikataan sekä kehitysyhteistyöstä että myöskin kriisinhallinnasta.

Olisinkin halunnut tietää, että kun tuolla Lähi-idässä epävakaus tuntuu koko ajan vain jatkuvan, niin miten Suomi asemoi itseänsä muun muassa Afganistanin suhteen. Mikä on Suomen hallituksen linja Afganistan-kysymyksessä?

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

Toisaalta vielä vetoaisin ministeri Toivakkaan siinä, että tätä kehitysyhteistyömäärärahaa voitaisiin vielä näitten kansalaisjärjestöjen kohdalla harkita. Puhuitte äsken tästä Jordanian tilanteesta hyvin koskettavasti. Olen itse menossa tuonne samalle leirille ensi viikolla, ja huomenna ystäväni, joka on siellä kehitysyhteistyössä, kertoo paikallisille, kuinka he joutuvat vetäytymään projektista, jättämään kesken sen, mitä ovat vuosikausia rakentaneet. Se on todella surullista ja murentaa Suomen mainetta siellä.

15.57 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kehitysavun 0,7 prosentin tavoitteen ei tulisi olla itseisarvo, vaan sen, miten niitä kehitysyhteistyövaroja käytetään. Toki olen samaa mieltä siitä, että on tehtävä ero siinä, mikä kehitysaputyö on tehokasta, kuten esimerkiksi kotimaisten järjestöjen tekemä kehitysapuyhteistyö on huomattavasti arvokkaampaa ja tehokkaampaa kuin kahdenvälinen raha, jota annetaan maailmalle.

Mutta, arvoisa puhemies, itse asia koski myös tätä vasemmiston tapaa esittää Israel rois-tona ja miehittäjävaltiona, vaikka juutalaiset todellisuudessa taistelevat olemassaolonsa puolesta. Ei aitoja ja rajoja tarvittaisi, elleivät ääri-islamistit räjäyttelisi esimerkiksi busseja ja siellä kuolisi paljon sivullisia ihmisiä, kuten on Israelissa tapahtunut jo vuosikymmenten ajan. Tämä on se suurin syy, miksi siellä näitä rajoja tehdään. Kysynkin, edustaja Arhinmäki: tuomitsetko sinä tämän kolme viikkoa kestäneen summittaisen surmateon Israelissa, mitä on tapahtunut jatkuvasti, koska sitä ei tahdo kukaan tuomita? Me tuomitsimme nopeasti tammikuun Pariisin iskut, mutta nyt kun tapahtuu (Puhemies koputtaa) yhden kansanryhmän kohdalla tällaisia samanlaisia veritekoja, niin kaikki ovat hiljaa. (Eduskunnasta: Hyvä kysymys!)

15.59 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä ajankohtaiskeskustelu ulkopolitiikasta sattuu erittäin osuvaan aikaan. Tilanne rajoillamme, kuten monessa puheenvuorossa tässä keskustelun aikana olemme kuulleet, on muuttunut olennaisesti. Maailma ei ole enää se turvallinen paikka, mikä se aikanaan tässä muutamia vuosia sitten oli, ja Itämerenkin tilanne on ihan olennaisesti muuttunut.

Arvoisa puhemies! Ajattelin kysyä ulkoministeriltä, että kun te olette kuitenkin tavannut Venäjän ulkoministeri Lavrovin ja käynyt hänen kanssaan hyviä keskusteluja ja samoin tasavallan presidentti on pitänyt erittäin hyvää yhteyttä sinne ja meillä on valtiojohdon puolelta kaikki asiat siinä mielessä hyvässä kunnossa, niin miten usein näissä keskusteluissa sivutaan sitä tosiasiaa, että Venäjä on kuitenkin meidän tärkeä kauppakumppanimme. Ja olen lämpimästi sillä kannalla, että meidän on pidettävä jatkuvasti elävää yhteyttä itäiseen naapuriimme. Meillä on 1 350 kilometriä yhteistä maarajaa, mikä on realiteetti, ja olisi aivan välttämätöntä minun mielestäni, vaikka pakotepolitiikasta ei pidä tinkiä, kuitenkin suhteita rakentaa koko ajan. Ja pitää muistaa, että tänäkin päivänä kauppasuhteet menevät itään päin aivan hyvin muun muassa (Puhemies koputtaa) Valko-Venäjän kautta.

16.00 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Väkivaltaa ja terrorismia ei pidä hyväksyä keneltäkään, se on täysin selvää. Kysymys Israelin ja Palestiinan kriisissä on siitä, että toisella puolella on yksi maailman vahvimpia aseellisia voimia, toisella puolella kansa on sullottu pienille alueille, on viety elinmahdollisuudet. Laittomia siirtokuntia rakennetaan jatkuvasti lisää, ihmisten työskentelyä, ihmisten viljelystä, ihmisten mahdollisuutta saada vettä rajoitetaan. Yksi osa itse asiassa koko terrorismin ja pahoinvoinnin siementen kitkemisestä nimenomaan lähtee siitä, että tämä konflikti, joka

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

on Israelin ja Palestiinan välillä, pystytään ratkaisemaan. Sitä ei ratkaista aseilla, vaan se ratkaistaan sillä, että pystytään löytämään rauhallinen rinnakkaiselo Palestiinan ja Israelin välillä, aivan niin kuin ulkoministeri Soini sanoi, kahden valtion mallilla, (Puhemies koputtaa) jossa molemmat kunnioittavat toisiaan.

16.01 Maarit Feldt-Ranta sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, fru talman! On ilmeistä, että hallituksen ulkopoliittisten puheiden ja ulkopoliittisten tekojen välillä vallitsee kyllä jonkunäköinen ristiriita — joku voisi sanoa, että räikeäkin. Te sanotte, että arvostatte Venäjää ja haluatte edesauttaa Ukrainan konfliktin ratkaisua. Silti hallitus teki epäonnistuneen pakotepäätöstulkinnan ja esti keskeisten venäläisten saapumisen Suomeen, käymään dialogia tämän konfliktin ratkaisemiseksi. Te sanotte, että te arvostatte Ruotsia, ja ulkoministeri Soini sanoi täällä, että Ruotsi on Suomen ykkösprioriteetti. Silti te olette, ulkoministeri Soini, viimeisen kuukauden aikana julkisesti haastanut riitaa naapurimaan, Ruotsin, hallituksen edustajien kanssa. Tämä on noteerattu laajasti pohjoismaisessa lehdistössä. Te sanotte myös, että ihmisiä pitää auttaa kriisipesäkkeiden lähellä, mutta olette leikanneet ne rahat, joilla sen voisi tehdä. Kun katsoo hallituksen puolen vuoden (Puhemies koputtaa) rekordia ulkopoliitikassa, niin täytyy sanoa, että voi olla vähintään huolestunut.

16.02 Simon Elo ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Feldt-Ranta, ulkoministeri on käynyt asiallista keskustelua Ruotsin ulkoministerin Wallströmin kanssa. Ei tässä kenenkään kanssa julkisuudessa riitaa haasteta. (Mika Niikko: Juuri näin!) Emmehän me perussuomalaisissa sellaista koskaan tee. (Hälinää)

Mutta — mennäkseni itse asiaan — tässä on otettu Venäjä hyvin vahvasti esille, ja se on kiistatta tärkeä kauppakumppani Suomelle. Meillä on meidän rajan takana Karjalan tasavalta, jossa on suuret mahdollisuudet suomalaiselle kaupankäynnille ja esimerkiksi myös turismille. Voidaan nähdä, että esimerkiksi Stora Enso on toiminut siellä vuosikausia menestyksellisesti. Ja jos ajatellaan esimerkiksi kielellisiä vähemmistöjä — suomen kielen, karjalan kielen, vepsän kielen, näitten kielten — Suomi voisi osaltaan kulttuuri- ja talouskanssakäymisessä myös heidän olojaan edistää. Kysynkin, arvoisa ulkoministeri Soini: näettekö tässä tilanteessa, missä nyt ollaan, että diplomatian keinoin Suomi ja Karjalan tasavalta voisivat nykyisestä vahvistaa taloudellista ja kulttuurista kanssakäymistä?

16.03 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Suomi on perinteisesti ollut hyvin aktiivinen ja kokoaan suurempi tekijä ulkopoliitikassa. Viime vuonna juhlittiin Suomen liittymistä YK:hon, siitä tuli 60 vuotta täyteen, ja tänä vuonna tuli 60 vuotta siitä, kun ensimmäiset rauhanturvaajat lähtivät Suomesta maailmalle. Nyt kuitenkin sekä rauhanturvaamisesta että YK:n tukemisesta Suomi on vetäytymässä todella rankasti pois. Ihmetyttää kehitysministeri Toivakan puheet siitä, kun leikkaamme rajulla kädellä YK:n järjestöistä, Unicefista, UN Womenilta — Unepilta lakkautetaan tuki kokonaan, samoin Unescolta, UNAIDSilta, pakolaisjärjestöiltä tukea vähennetään — että sen sijaan, että vähennämme perusrahoitusta, satsaamme hankkeisiin. Mutta me tiedämme kaikki, että järjestöt tarvitsevat vakaan perusrahoituksen. Ilman sitä eivät hankkeetkaan onnistu. Hankerahoitus on aina väliaikaista, mutta perusrahoitus (Puhemies koputtaa) turvaa toiminnan vakaan pohjan.

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

16.04 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minua ovat kovin askarruttaneet nämä Venäjä-pakotteet. Ne olivat kiistatta paikallaan Venäjän törkeiden tekojen takia Krimillä ja Ukrainassa. Nyt niitten vaikutus on varmaan ollut se, mikä on tarkoituskin. Suomen näkökannalta niitten merkitys on ollut huomattavasti suurempi, käytännössä kymmeniätuhansia työpaikkoja matkailu-, palvelu- ja elintarviketeollisuudessa. Nyt mielestäni tämä tilanne seisoo paikallaan, ja itse toivoisin, että näitten pakotteitten vaikutusta vakavasti arvioitaisiin nyt, kun tämä pakoteaika päättyy, ja harkittaisiin muita keinoja, mitä puita pannaan pököön. Oisikos nyt suomalaisen koivun vuoro, kun muut eivät ole auttaneet?

16.05 Kimmo Kivelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ihmettelen sitä useammassa opposition puheenvuorossa esiintynyttä hokemaa, että olemme kääntymässä sisäänpäin. Ei se, että tiukentuneessa taloudellisessa tilanteessa resurssien käyttöä arvioidaan uudelleen ja etsitään uudenlaista vaikuttamista, vie meitä vielä sisäänpäin. Päinvastoin on esimerkkejä, että meidän toimimme hyvin aktiivisesti maailmalla. Täällä on Ilkka Kanervan työtä Etyjin parlamentaarisen yleiskokouksen presidenttinä kiitetty. Suomi oli Barentsin euroarktisen neuvoston puheenjohtajana, ja nyt parin vuoden päästä on tulossa Arktisen neuvoston puheenjohtajuus. Nämä nimenomaan osoittavat, että Suomi on äärimmäisen aktiivinen kansainvälisillä foorumeilla, etsii lisää kansainvälisiä foorumeita. Kysyn: (Puhemies koputtaa) voiko ulkoministeri raottaa Suomen painopisteitä tulevasta Arktisen neuvoston puheenjohtajuudesta?

16.07 Markus Mustajärvi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ilmeisesti kokoomus voi luottaa jo täysin siihen, että tässä hallituksessa EK hoitaa talous- ja työllisyyspolitiikan niin, että nämä intomielisimmät kokoomuslaiset voivat keskittyä Nato-vyörytykseen, ja sen he kyllä tekevät. On ollut ikävä havaita se, että sellaisessa tilanteessa, missä pitäisi kärkeviä mielipiteitä välttää ja päinvastoin lieventää ilmapiiriä, menetellään päinvastoin. Siitä muutama esimerkki.

Viime kesäkuussa raportoitiin, että venäläisten sotilaalliset lennot ovat kolminkertaistuneet Itämerellä. Se on aivan totta, mutta ilmatilan loukkaukset ovat pysyneet entisellään, niissä ei ole tapahtunut minkäänlaista muutosta, mutta saattaa arvata, kumpi asia oli se ykkösuutinen.

Heinäkuussa puolustusministeri Niinistö kertoi, että Ahvenanmaan asema on muuttunut, ja vihjasi vihreisiin miehiin, ja tästä toinen Niinistö kyllä huomautti häntä muutaman viikon päästä.

Kolmantena jatkuva uutisointi Alakurtin sotilastukikohdasta ja siitä kuvitellusta uhasta. Kannattaa muistaa, mikä siellä on tausta: saksalaisten rahoilla (Puhemies: Aika!) suomalaiset rakensivat venäläisille sotilastukikohdan.

16.08 Lea Mäkipää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin on todettava, että kukaan vielä syyskesällä ei osannut arvata, mihinkä myllerrykseen Eurooppa joutuu, Suomi mukaan lukien. Nyt on keskiössä varsinkin Syyria ja tietysti Afganistan ja Irak, ja sitten olemme kokeneet tämän pakolaisvirran. Minusta tuntuu, että vaikka näitä pakolaisia ripotellaan ympäri maailmaa, niin se ei lopullista ongelmaa ratkaise.

Kysyisin ministereiltä, onko mitään toivoa näköpiirissä, että meidän päämiehemme ympäri Eurooppaa ja muualla tekisivät näitä toimenpiteitä, että kukin konfliktimaa saisi de-

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

mokraattisesti valitun parlamentin, siellä olisi demokratia, ihmisoikeus ja tasa-arvo toteutuisivat, jolloin olisi niin, että kenenkään ei tarvitsisi lähteä pakolaiseksi. Tämä on varmaan meidän kaikkien toive ja unelma, mutta niin kauan tietysti tätä humanitääristä ja muuta apua tarvitsee antaa. Mutta tämä on minun mielestäni semmoinen suuren luokan kysymys, että tähän pitäisi (Puhemies koputtaa) panostaa niin meidän ministereidemme kuin myös muiden ympäri Eurooppaa.

16.09 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin ulkopoliitikassa on taloudellinen ulottuvuutensa, kuten sanktiot osoittavat. Ukrainan tilanteessa tietenkin talouden surkeus ja hallinnon heikkous tuovat lisäongelmia.

Viron entinen pääministeri Andrus Ansip on monta kertaa todennut, että karmein historia heitä opettaa. Sen takia he liittyivät Natoon ja Euroopan unioniin, mutta koskaan se ei heille riittänyt. Se ei ole koskaan riittänyt, vaan he haluavat taloudellisesti itsenäistyä. Sen takia Viro on pitänyt muun muassa valtionvelkansa alle 10 prosentissa bkt:stä.

Ukrainan tilanne taas osoittaa sen, että helpolla on tultu ulkopuolelta vaikuttamaan, jos talouden tila ja hallinnon tila ovat heikkoja. Miten, arvoisat pääministeri ja ulkoministeri, näette tämän näkymämme suuren naapurin varjossa, oli sen nimi mikä tahansa, miten näette tämän taloudellisen itsenäisyyden ulottuvuuden tässä yhteydessä?

16.10 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on monessa ryhmäpuheenvuorossa nostettu esiin nämä kehitysyhteistyövarat. Hiljattain pidetyssä YK:n yleiskokouksessa Suomen leikkauslinjaa ihmeteltiin avoimesti. YK:n kokouksessa julkaistiin 17 kestävän kehityksen yhteistä tavoitetta ja niiden ympärille perustettiin useita työryhmiä, mutta Suomea ei näihin kutsuttu mukaan. Suomen ylle laitettiin häpeän viitta. Siellä ihmeteltiin: luuleeko Suomi tosiaan, että muu maailma uskoo, että Suomi on yhtäkkiä muuttunut niin köyhäksi, ettei sillä ole mahdollisuutta kantaa kansainvälistä vastuuta maailman köyhistä? (Mika Niikko: Kannatetaan!)

Arvoisa puolustusministeri, hyvä pääministeri, me olemme budjetoineet 11 miljardia aseiden uusimiseen ja uusien aseiden hankkimiseen. Olisiko mahdollista tästä ottaa se 50 miljoonaa ja kohdistaa uudelleen (Puhemies koputtaa) sillä tavalla, että voisimme tämän hyvän suomalaisen kehitysyhteistyön pitää yllä?

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Myönnän vielä kaksi debattipuheenvuoroa, edustaja Tuomioja ja edustaja Salolainen, sen jälkeen sitten ministereitten vastaus.

16.12 Erkki Tuomioja sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitän ministeri Soinia siitä, että hän on jatkanut edustaja Haaviston tehtävää. Tosin samalla ette jatkanut tätä toista erityisedustajan tehtävää, että riittää yksi sitten jatkossakin.

Kiitän myös siitä tavasta, jolla olette jatkanut yhteydenpitoa Venäjälle ja Venäjän ulkoministerin kanssa. Se on asiallista ja tärkeätä. Nyt olisi hyvä kuulla, minkälaisia suunnitelmia pääministerillä on tavata Venäjän kollega.

Ministeri Toivakka, en kyllä oikein ymmärrä tätä tapaa, jolla te yritätte maalata mustan valkoiseksi. Te kerrotte, että Unicefille olemme kymmenes donori jatkossakin, mahdollisesti. Mutta ette kertonut sitä, kuinka monta pykälää putoamme. Sanoitte, että olemme UN Womenissä viides. Mutta ette kertonut sitä, että aikaisemmin olimme suurin. Tässä on se ero. Kun tämmöisiä muutoksia tehdään, kuvitteleeko kukaan, etteikö sillä olisi vaikutusta

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

siihen, minkälaista sananvaltaa ja vaikutusvaltaa Suomi jatkossa näissä järjestöissä voi käyttää. Kiititte Kirkon Ulkomaanavun työtä, mutta ette kertonut, kuinka paljon nyt (Puhemies koputtaa) Kirkon Ulkomaanavulta leikataan.

16.13 Pertti Salolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu tästä Barentsin alueesta ja yleensä arktisesta yhteistyöstä. Olen samaa mieltä: se on äärettömän tärkeätä.

Nyt kun nämä pakotteet ovat Venäjän suuntaan voimassa puolin ja toisin, niin tämä arktinen yhteistyö saattaisi olla sellainen alue, joka ylläpitäisi sitä taloudellista aktiviteettia ja olisi erittäin tervetullutta. Toivon, että ministerit vähän kommentoisivat, erityisesti ulkoministeri, joka vastikään keskusteli näistä asioista, ja ymmärtääkseni tämä asia oli vahvasti esillä.

Sitten ihan lyhyesti sanon vielä, että minusta tämä edustaja Haaviston esille ottama kysymys siitä, että Suomen itsenäisyyspäiväjuhlia pitäisi viettää ulkomailla — minulla on kokemusta tästä asiasta, että mitenkä tärkeä tämä on — maksaa aika vähän, mutta siinä on suuri pisteitten menetys edessä.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja vielä yksi debattipuheenvuoro, edustaja Wallin Stefan, ja ministeri Soini valmistautuu.

16.14 Stefan Wallin r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jatkan siitä, mihin edustaja Salolainen lopetti. Tämä kysymys itsenäisyyspäivävastaanottojen peruuttamisesta maamme lähetystöissä ulkomailla ei ole maamme suurin ongelma, mutta sillä on symboliarvoa. Sillä on merkitystä maamme verkottumiselle, Suomi-kuvalle ja myöskin omakuvallamme.

Onko, arvoisa ulkoministeri, tämä asia loppuun käsitelty? Kysyin teiltä tätä samaa pari viikkoa sitten kyselytunnilla. Vastasitte varsin ylimalkaisesti yhdellä lauseella, että tämä on edellisen hallituksen aloittama hyvä käytäntö, joka jatkuu. Mutta ei se ihan näin ollut. Viime kaudella muutama lähetystö vapaaehtoisesti jätti järjestämättä vastaanottoa. Nyt on lähtenyt paimenkirje, joka kieltää tämän nimenomaisesti, ja tämä on uutta. Tämä käytäntö jatkuu kuulemma myöskin 2016. Mutta, ministeri Soini, aiotteko kieltää vastaanottojen pitämisen myöskin vuonna 2017, joka on Suomen itsenäisyyden juhluvuosi?

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten ministeri Soini, 3 minuuttia.

16.15 Ulkoasiainministeri Timo Soini: Arvoisa rouva puhemies! Tämä luonnehdinta, että Suomi jotenkin kääntyisi sisäänpäin, ei pidä paikkaansa. Me olemme erittäin aktiivisia.

Otetaan nyt esimerkiksi tämä arktinen alue, josta edustaja Kivelä ja varapuheenjohtaja Salolainen puhuivat. Tällä hetkellä USA on puheenjohtaja. Keskustelin tästä asiasta ja agendasta John Kerryn kanssa Anchorage Alaskassa. Me teimme erittäin tiivistä yhteistyötä, jotta nämä toisia seuraavat puheenjohtajuudet sidottaisiin yhteen ja siinä ei olisi tempoilua vaan nyt jo lähdetään varautumaan siihen Suomen puheenjohtajuuteen. Mitä ovat painopisteet? Ympäristö, kestävä luonnonvarojen hyödyntäminen, mahdollisesti bisneksen saaminen jäänmurtajaluustolle — tällaisia asioita, joista kaikki hyötyvät. Tämä sama pätee Barentsinmereen.

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

Tämä sama pätee edustaja Elon kysymykseen, tekeekö Suomi yhteistyötä lähialueilla Venäjän kanssa. Mahdollisimman paljon, kulttuuriyhteistyötä — olin jopa tässä lauantaina avaamassa romanssimusiikin konsertin, jossa oltiin kulttuuriyhteistyössä venäläisten kanssa, siellä laulettiin Kalinkat ja Oi niitä aikoja ja muita. Tämä on tällaisista arkipäivän yhteistyötä.

Sitten jos otetaan vielä muutama käytännön asia, onko Suomi passivoitunut? Me olemme mukana Libyan sisäisessä eheyttämisessä, me teemme ennalta ehkäisevää työtä konflikteissa, YK-viikolla me olimme todella aktiivisia. Edustaja Tuomioja tietää entisenä ministerinä, että se neljä päivää on melko tiivistä, siellä oli myös edustaja Haavisto mukana, enkä minä sulje, edustaja Tuomioja, pois, että jos löytyy oikein hyvä toinenkin edustaja, niin kyllähän tällainenkin nimitys tulevaisuudessa tietysti sitten mahdollinen on.

Mitä sitten tulee Ruotsi-asiaan, niin ei koskaan kannata käyttää ulkopoliittikkaa sisäpolitiikan lyömäaseena. Olen näistä asioista puhunut ministeri Wallströmin kanssa, ministeri Perssonin kanssa, pääministeri on puhunut Löfvenin kanssa. Ei kannata uskoa kaikkea, mitä Expressen kirjoittaa.

Arvoisa puhemies! Sitten muutamasta tulevaisuuden asiasta. Suomihan on mukana juuri nyt MINUSMAssa Malissa, Suomi on mukana UNIFILissä Libanonissa, Suomi on mukana Erbil-joukoissa, Peshmergan kouluttamisessa kurdialueella, N5:ssä, NB8:ssä Venäjällä, ja meille varmaan tulee lähiaikoina pyyntö siitä, jatketaanko operaatiota Afganistanissa. Nyt olen ollut hieman ymmärtävinäni, (Puhemies koputtaa) että ainakin siellä vaimmalla laidalla on kovaa intoa jatkaa kaikkia operaatioita, joissa Suomi on mukana.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Pääministeri Sipilä, 3 minuuttia.

16.18 Pääministeri Juha Sipilä: Arvoisa rouva puhemies! Muutamisiin kysymyksiin.

Edustaja Kulmuni ja Gustafsson, kysytte tästä pakotekauden jatkosta. Tämähän päättyy 31. päivä tammikuuta, ja se, että nämä pakotteet loppuisivat, edellyttää tietenkin sitä, että Minskin sopimuksen täytäntöönpanossa ollaan merkittävästi edistytty. Niin kuin tuossa todettiin aiemminkin, niin ulkopoliittikka on kestävyyslaji, ja sitä kestävyyttä täytyy tässäkin osoittaa. Näiden pakotteiden purkaminenhan edellyttää myös yksimielisyyttä.

Edustaja Kankaanniemi, otitte esille rauhanvälityksen. Me olemme pitäneet asiaa jatkuvasti esillä, tarjonneet Suomen mahdollisuutta, itsekin olen Eurooppa-neuvostossa asian nostanut esille. Esimerkiksi Syyriassa tietenkin pitäisi päästä ensin tulitaukovaiheeseen, jolloin sitten varsinainen rauhanvälitystyö pääsisi eteenpäin.

Edustaja Karimäki, otitte esille ilmastomuutoskysymyksen. Kävimme Eurooppa-neuvostossa lyhyesti ilmastokokouksen tavoitteita ja valmistelun tilannetta läpi ja odotamme siellä läpimurtoa esimerkiksi öljyteollisuuden suhtautumisesta ilmastomuutokseen, ja uskon, että siellä päästään merkittävästi eteenpäin. Suomen omat tavoitteet ovat kunnianhimoiset, pyrimme omiin tavoitteisiimme etujassa, vaikutamme myös EU:n tavoitteisiin, ja tämä on tärkeä mahdollisuus myöskin suomalaiselle teollisuudelle ja on jatkuvasti päämiestapaamisissa esillä. Tiedän, että presidentti on ottanut sen esille tänä päivänä Brasilian presidentin kanssa, ja itse otan myöskin illalla asian esille, siis suomalaisen teknologian ja osaamisen näissä ympäristöteknologia-asioissa.

Joku edustaja väitti, että rauhanturvaamisesta ollaan vetäytymässä. Ei todellakaan vetäydytä rauhanturvaamisesta.

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

Jos oikein muistan, niin ilmatilaloukkauksia on ollut yksi kappale tänä vuonna, eli kukaan ei pidä paikkansa, että ne olisivat nyt lisääntyneet.

Sitten, edustaja Tuomioja, kysytte Venäjän-kollegani tapaamisesta. Olen keskustellut hänen kanssaan puhelimesta ja tutustunut sitä kautta kollegaani. Kuten kaikki hyvin tiedätte, EU-politiikka asettaa rajoituksia tähän. Vain harvat EU-pääministerit ovat Venäjällä käyneet, mutta uskon, että sopiva yhteys myöskin tälle tapaamiselle järjestyy.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten vielä ministeri Toivakka, 3 minuuttia.

16.21 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Lenita Toivakka: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajat! Täytyy ihan sanoa tässä alkuun, että on ihan selvää, että nämä kehitysyhteistyöleikkaukset ovat vaikeita toteuttaa tässä tilanteessa, mutta ne ovat välttämättömiä. Me kaikki tiedämme, mistä ne johtuvat, taloudellisista syistä, ja ne on nyt vietävä eteenpäin. Mutta on kuitenkin muistettava, että ensi vuonnakin me käytämme 713 miljoonaa tässä vaiheessa kehitysyhteistyöhön, ja tietenkin jos humanitäärisiä tarpeita syntyy, me yritämme hakea koko ajan lisää, niin kuin teemme tälläkin hetkellä.

On hyvä myös muistaa, että Suomen taso on OECD-maiden keskitasoa eli olemme noin Saksan ja Ranskan kanssa samalla tasolla. Toki emme ole sillä tasolla kuin muut Pohjoismaat, niin kuin emme oikeastaan ole olleet kovinkaan montaa kertaa.

Mutta selvää on nyt, että kun rahaa on vähemmän, niin on mietittävä, miten sitä käytetään. Jokainen euro on käytettävä tarkkaan, ja sitä työtä meillä tehdään nyt ulkoministeriössä ja varmasti kaikissa järjestöissä.

Teidän kannattaa, esimerkiksi edustaja Tuomioja, lukea tarkkaan se Ritva Reinikan raportti, jossa kerrotaan arvioita Suomen kehitysyhteistyöstä, siitä, mikä siinä on hyvää. Siinä on valtavan paljon hyvää, juuri tämä meidän kansalaisjärjestötoimintamme, mutta siellä on paljon kehitettävää. Se on sirpaleista. Meitä on arvosteltu siitä, että olemme vähän mukana kaikessa, kun sen sijaan kohdentaisimme selkeämmin painopisteen työhömmöme vaikuttavammin, ja sitä kautta saamme varmasti myös enemmän sananvaltaa esimerkiksi erilaisissa YK-järjestöissä. Näin me teemme nyt, kohdistamme yleisrahoitusta tiettyihin järjestöihin, ja olemme hankkeiden kautta mukana muussa tärkeässä työssä.

Toinen asia, jonka haluan nostaa esille, on aivan globaali trendi. Siitä puhuttiin New Yorkissa kestävän kehityksen kokouksessa, ja se on se, että yksityisen sektorin on tultava mukaan kehitysyhteistyöhön. Me emme yksinkertaisesti selviä näistä kriiseistä ja haasteista, köyhyydestä, luonnonkatastrofeista, mitä maailmalla on, ilman että yksityinen sektori on mukana esimerkiksi rakentamassa kestäväällä tavalla energiaa, kuten Finnfund tällä hetkellä Jordaniassa luo aurinkovoimakenttiä. Näitä esimerkkejä löytyy paljon.

Samoin muistelen, että kehityspoliittinen toimikunta on edellyttänyt, että yksityisen sektorin on oltava vahvemmin mukana kehitysyhteistyössä luomassa työpaikkoja. Tämä on myös meidän pitkäaikaisten kumppanimaidemme toive esimerkiksi Afrikassa: tuokaa tänne työpaikkoja, tuokaa investointeja, ettei ihmisten tarvitse lähteä täältä pakoon paremman elämän toivossa.

Tämä paremman elämän toivo näkyi myös Jordaniassa. Ihmiset ovat siellä menettämässä toivonsa, he ovat näköalattomuuden edessä, ja nyt, kun esimerkiksi ensi viikolla menen EU-kehitysministerien kokoukseen, aion tämän viestin viedä. EU-maiden on vahvemmin puututtava siihen asiaan, että me autamme ihmisiä siellä lähtömaissa, koska kehitysyhteistyön tekijöiden arvioiden mukaan oletetaan, että sieltä lähtee vielä valtava muuttoliike liik-

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

keelle, jos apua, toivoa ei pystytä luomaan sinne lähtömaihin. Sitä Suomi on sinne viemässä, ja näin teemme jatkossakin.

Venäjistä vielä lyhyesti: Talouskomissio on toiminut nyt Ukrainan kriisin aikana työryhmätasolla, ja varapuheenjohtajatasolla on kaksi kertaa kokoonnuttu ja vielä tämän vuoden aikana kokoonnutaan kolmannen kerran. Minut on juuri nimitetty talouskomission puheenjohtajaksi, ja luonnollisesti tulemme käymään keskusteluja siitä, miten talouskomissio sitten jatkossa tällä tasolla kokoontuu. Mutta Venäjän ja Suomen välistä kauppaa edistetään, se on aivan selvää. Venäjä on meille tärkeä kauppakumppani.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten mennään puhujalistaan, ja kuten aikaisemmin ilmoitin, voidaan ottaa puheenvuoroja myös toisenlaisessa järjestyksessä kuin missä on pyydetty. Koska täällä oli muutamia sellaisia henkilöitä, joilla jäi debatissa puheenvuoro käyttämättä, niin painotan heitä, mutta kuitenkin edustaja Elo voi aloittaa. — Olkaa hyvä.

16.25 Simon Elo ps: Arvoisa rouva puhemies! Geopoliittisen kädenväännön sijaan voimavarat pitäisi keskittää yhteistä vihollista vastaan. Syyrian ja Irakin maaperältä löytyy pimeyden ydin, jonka voimat ovat osaltaan lähteneet kohti Eurooppaa.

Tosiasioden tunnustaminen on viisauden alku. Isisin kaltainen järjestö voidaan tuhota vain lähettämällä kansainväliset joukot — mihin ei ole poliittista tahtoa — tai liittoutumalla Syyrian presidentti Bashar al-Assadin hallinnon kanssa. Syyriassa on käynnissä diplomaattinen näytelmä, jossa jokaisen maan osana on näytellä jossain määrin tietämätöntä. Todellisuus lienee, että Yhdysvallat on jo pidemmän aikaa tiennyt tai hiljaisesti hyväksynyt Venäjän toimet Syyriassa. Tärkeintä on, että joku taistelee ääri-islamisteja vastaan, eikä se, kuka taistelee ääri-islamisteja vastaan. Euroopalla on turvallisuuspoliittinen vastuu ottaa lähialueidensa tilanne hallintaan. Näin ollen länsimaiden on määrätietoisesti tuhottava Isis.

Al-Assad on kiistanalainen johtaja. On syytä epäillä, että hänen hallintonsa on tehnyt sotarikoksia. Syyrian kansa on joutunut kärsimään, eikä mikään ratkaisu tuota heidän tilanteeseensa nopeaa helpotusta. Kukaan ei Lähi-idässä toimi täysin puhtain paperein, mutta tosiasia on, että vain Syyrian nykyhallinnolla on riittävää sotilaallista kykyä ja halua tuhota ja haastaa Isis.

Isisin raakalaismaista toimintaa voi niin sanottua natsikorttia pelkäämättä verrata natsi-Saksan hirmutekoihin. Moderni historia ei tunne toista organisaatiota, joka pyrki niin järjestelmällisesti naisten ja eri uskontoa edustavien perusihmisoikeuksien tuhoamiseen. Orjamarkkinat, ruoskinnat, raiskaukset, teloitukset, silmittömät silpomiset, pakkokäännyttämiset. Kaiken tämän tiedämme lähinnä niiden urheiden ihmisten ansiosta, jotka auttavat Isisin uhreja pääsemään turvaan pakolaisleireille. Epämiellyttävä totuus onkin, että vihollisemme vihollinen on ystävämme. Aikoinaan kapitalistinen länsi liittoutui kommunistisen idän kanssa natsien pahuutta vastaan. Tänä päivänä kapitalistisen lännen on liittouduttava maltillisten islamilaisten maiden kanssa Isisin pahuutta vastaan. Pölyn laskeuduttua Syyrian kansan on saatava vastineeksi merkittäviä poliittisia uudistuksia.

Ääri-islamistien uhkaa vastaan myös Suomen pitää ryhtyä lainsäädännöllisiin toimiin. Terrorismirikosten rangaistavuutta täytyy laajentaa ja kouluttautuminen terrorismirikoksen tekemistä varten on säädettävä rangaistavaksi teoksi. Lisäksi terrorisminrahoittamissäädökset on laajennettava koskemaan varojen keräämistä tai antamista terroristiryhmälle

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

tai toisen terrorismirikoksen tekemiseen. Todistetuksi islamistien rinnalla taistelleiden ulkomaalaisten maahanpääsy on estettävä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden vaarantamisen nojalla.

Useat Euroopan maat ovat kieltäneet terroristikoulutuksen saaneiden ulkomaalaisten maahanpääsyn tai karkottaneet heidät maasta. Henkilökohtaisesti olen sitä mieltä, että Suomen kansalaisuuslakia on muutettava siten, että se mahdollistaa kansallisen turvallisuuden vaarantavien henkilöiden kansalaisuuden menettämisen. Tällaisia tapauksia ovat esimerkiksi todistetuksi terroristikoulutuksen saaneet. Näin toimitaan esimerkiksi Isossa-Britanniassa, joka on tunnustettu länsimainen oikeusvaltio.

Arvoisa rouva puhemies! Tällainen tilanne, missä maailma tällä hetkellä on, vaatii poikkeuksellisia toimia aivan samalla tavalla kuin toisen maailmansodan aikainen tilanne vaati länneltä poikkeuksellisia toimia. Tarvitaan epäpyhä allianssi.

16.30 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa rouva puhemies! Ulkopolitiikassahan tärkeää on pitkän tähtäimen ajattelu ja johdonmukaisuus. Vaikka monilla politiikan aloilla olisimme jyrkästi eri mieltä asioista, niin ulkopolitiikassa on aina pyritty yhtenäisyyteen. Keskeistä Suomen pitkälle linjalle ulkopolitiikassa ovatkin olleet hyvät kahdenväliset suhteet naapurimaihin ja toisaalta myös vahva monenkeskinen yhteistyö.

Pieni maa tarvitsee kahdenvälisiä suhteita voidakseen edes jotenkin vaikuttaa omaan asemaansa maailmassa. Olemme pyrkineet käytännönläheiseen yhteistyöhön, jossa keskeistä ovat olleet arvot, kuten demokratia, ihmisoikeudet, oikeusvaltio, rauha, tasa-arvo ja kansainvälinen vakaus.

Toisaalta taas olemme vahvasti mukana monissa monenkeskisissä järjestöissä: olemme YK:ssa, EU:ssa ja olemme Pohjoismaa. Näistä viiteryhmistä tietenkin EU yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan kautta määrittää nykyään myös Suomen kantaa monissa yksittäisissäkin kysymyksissä ja tilanteissa. Mutta EU:n selän taakse ei kuitenkaan saisi mennä tai minkään viiteryhmän varjolla heikentää omaa kahdenvälistä ulkopolitiikkaa.

Kahdenvälisissä suhteissa historiallisesti kriittisin on ollut tietenkin suhteemme Venäjään. Ei tarvitse itänaapuria liehitellä, mutta sitä kohtaan tunnettu pragmaattinen yhteistyötarve on kyllä säilytettävä. Ja kuten niin usein on sanottu, niin kun maantiedettä ei voi muuttaa, on Venäjän kanssa vain eletävä. Eikä pidä ummistaa silmiä myöskään niiltä ongelmilta, mitä Venäjän yhteiskuntaan sisältyy. Kansalaisvapaudet eivät monilta osin toteudu, demokraattisesta puoluejärjestelmästä ollaan vielä kaukana, ja näistä pitää pystyä puhumaan. Mutta ei ulkopolitiikkamme keihäänkärki voi olla se, että testaamme ystävyyttä itänaapuriin. Parhaiten eurooppalaisten arvojen edistäminen Venäjällä tai muissa yhteistyömaissa tapahtuu silloin, kun meillä on niihin toimiva yhteys.

Yhteistyössä ja kahdenvälisissä suhteissa pitää muistaa tietenkin, että se ei koske pelkästään korkeita virkamiehiä tai politiikkoja vaan myös yksilötason suhteilla, lähialueyhteistyöllä, kauppasuhteilla, kulttuurivaihdolla, mahdollisesti kaikilla yhteistyömuodoilla on erittäin suurta merkitystä, kun kansainvälisessä politiikassa syntyy jännitteitä.

Arvoisa puhemies! Tänäänkin olemme puhuneet paljon Suomen roolista kehityspolitiikan puolestapuhujana, ja sitä on koettu jotenkin heikennetyn, kun kehitysyhteistyöhön kohdistuu leikkauksia. Se on valitettavaa, mutta silti tavoite pitkällä tähtäimellä on edelleen siellä 0,7 prosentissa.

Entäpä sitten globaaleissa luonnonvarojen riittävyyteen liittyvissä kysymyksissä? Nämä ovat ulkopolitiikan nykypäivää, ovat ehkä toisaalta aina olleet. Me sijaitsemme varsin re-

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

surssirikkaalla alueella, ja kyllä monet maailman konflikteista enenevässä määrin syntyvät luonnonvarojen riittävyydestä ja niiden uhkakuvista. Ainoastaan kestäväällä luonnonvarojen käytöllä, myös globaalisti, pystytään näihin vastaamaan, ja resurssiviisaudesta tulee kyllä yksi ulkopoliitiikan osa.

Ei puutu siis ulkopoliittista haastetta tämän päivän maailmasta. Turvallisuustilanne Itämeren ympäristössä on heikentynyt, ja se on tunnustettu. Se on tuonut kyllä myös keskusteluun aivan uuden turvallisuuspoliittisen sävyn. Sodat Syyriassa ja Ukrainassa ovat lähellä, ne koskettavat meitä. Tai entäpä kaikki ne muut kriisit, joihin median aika ei ehdi pureutua? Ja ne uudet uhkakuvat — tietosodankäynti ja kyberturvallisuus ovat myös asioita, joihin meidän pitäisi pystyä vastaamaan. Keskinäisriippuvuus tietenkin pakottaa meidän toimimaan yhdessä, ja esimerkiksi taistelu Isistä vastaan Lähi-idässä kyllä saa toimijat ryhmittymään yhteisrintamaan aivan uudella tavalla.

Hallitusohjelmankin mukaan ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteena on vahvistaa Suomen kansainvälistä asemaa, turvata maamme itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus sekä parantaa suomalaisten turvallisuutta ja hyvinvointia. Ja turvallisuuspolitiikassa lähdemme edelleen siitä, että Suomi on sotilaallisesti liittoutumaton maa. Uskon, että tällaisella (Puhemies koputtaa) ulkopoliitiikan pitkällä linjalla on mahdollisuuksia myös jatkossa, kunhan olemme siitä kiinnostuneita ja keskustelemme siitä. — Kiitos.

16.36 Sofia Vikman kok: Arvoisa rouva puhemies! Suomen eduskunta käy ajankohtaiskeskustelua ulkopoliitikasta vuonna 2015. Merkillinen sattuma on se, että alussa keskustelleiden asianomaisten ministerien lisäksi kaikki eduskuntaryhmien ryhmäpuhujat ovat miehiä. Puolueiden tekemien valintojen vuoksi ensimmäinen nainen taisi keskustelussa saada puheenvuoron vasta kun keskustelua oli käyty lähes puolitoista tuntia. On ihan aiheellista kysyä, onko tämä puolueiden itsensä rakentama ulkopoliitiikan keskustelijoiden asetelma nykypäivää saati itse asian kannalta Suomelle eduksi.

Arvoisa puhemies! Ulko- ja turvallisuuspoliittinen toimintaympäristö on muuttunut nopeasti. Vielä muutama vuosi sitten monet julistivat sodan uhan kadonneen Euroopasta. Valitettavasti olemme ensin Georgiassa ja myöhemmin Ukrainassa joutuneet toteamaan tuon ilon ennenaikaiseksi. Voimapolitiikka ja itsenäisen valtion suvereniteetin loukkaaminen ovat tehneet Venäjän keinovalikoimaan näyttävän paluun. Venäjä on myös useaan otteeseen loukannut Itämeren valtioiden ilmatiloja ja siten osoittanut Itämeren olevan sille strategisesti merkittävä. Moni suomalainen on ymmärrettävästi huolissaan. Meidän on työskenneltävä sen eteen, että Venäjä palaa kunnioittamaan eurooppalaisen turvallisuuden periaatteita.

Suomen on otettava Euroopan ja Itämeren alueen kiristynyt turvallisuustilanne huomioon. Meidän on harjoitettava aktiivista ulkopoliitiikkaa, vahvistettava maamme uskottavaa puolustuskykyä ja tiivistettävä kansainvälistä turvallisuus- ja puolustuspoliittista yhteistyötämme. Kun haluamme rauhaa, on jatkuvasti varauduttava puolustamaan niin uskottavasti, ettei kenenkään kannata hyökätä.

Uskottavan puolustuskyvyn turvaaminen edellyttää riittäviä resursseja. Puolustusvoimauudistus on nyt saatu päätökseen, se oli tarpeellinen uudistus Puolustusvoimien rakenteen ja koon modernisoimiseksi. Samaan aikaan kuitenkin puolustusmenoihin kohdistui ankara ja vaikea säästökuuri. Puolustusvoimat on jo oman osansa säästötalkoissa näin tehnyt, nyt tehtävämme on huolehtia siitä, että uskottava puolustuskyky säilyy. Hallitus korottaa puolustusmäärärahoja, ja lisäksi ryhdytään toimiin meri- ja ilmavoimien vanhene-

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

van kaluston korvaamiseksi. Suomen on varauduttava myös uudentyyppisiin uhkiin, kuten terrorismiin, tietoverkkohyökkäyksiin ja hybridisodankäyntiin. Myös esimerkiksi informaatio- ja propagandataistelut ovat suuria haasteita Suomen turvallisuudelle.

Arvoisa puhemies! Turvallisuuden vahvistamiseksi tarvitaan lisäksi nykyistä tiiviimpää kansainvälistä yhteistyötä. Puolustusyhteistyötä on tiivistettävä niin Ruotsin, EU:n kuin Natonkin kanssa. Kokoomus on ollut johdonmukaisesti sitä mieltä, että Nato-jäsenyys vahvistaisi Suomen turvallisuutta ja nostaisi merkittävästi kynnystä loukata Suomen alueellista koskemattomuutta. Meillä ei ole kestäviä perusteita sille, että Suomi vapaaehtoisesti jättäytyy Naton turvatakuiden ulkopuolelle. Georgian sota ja Ukrainan konflikti ovat alleviivanneet sitä, että Naton turvatakuut suojaavat vain jäseniä.

Edustaja Heinäluomalle ja edustaja Haglundille aiempaan debattiin viitaten on syytä todeta, että muutos edellisen hallituksen ehdottamaan Nato-kirjaukseen on nyt tällä hallituksella se, että jäsenyyttä ei hallitusohjelmassa suljeta pois. Hallitus laatii ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon, minkä yhteydessä selvitetään mahdollisen Nato-jäsenyyden vaikutukset Suomelle. Suomen Nato-jäsenyydellä on oltava kansan enemmistön tuki. Siksi on välttämätöntä, että avointa ja perusteellista keskustelua eri vaihtoehtoista käydään. Hysyttely tai pelottelu eivät kuulu tähän päivään tai avoimeen yhteiskuntaan. Myös puolustuspolitiikassa tosiasiat on tunnustettava. Uskottava puolustus on Suomen paras turva, mutta yksin ei pidä jättäytyä. Puolustuksemme on oltava niin uskottava, ettei hyökkääminen kannata. Naton turvatakuut ovat osaltaan tässä avuksi.

16.41 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnä tähän Nato-asiaan. Palaan siihen, että on suuri merkitys sillä, että Suomen kaltaisessa pienessä maassa voi olla tästä peruslinjasta suuri yhteisymmärrys ja että tämä linja ei vaihdu aina sen mukaan, kuka on hallituksessa. Se edellyttää parlamentaarista valmistelua silloin, kun tehdään näitä isoja ratkaisuja ja ulko- ja turvallisuuspolitiikan selontekoja.

Jotta tämä valmistelu voi tapahtua niin, että hallitus ja oppositio ovat samalla viivalla, on tärkeää, että noudatetaan tätä hyväksi koettua seurantaryhmämenettelyä, jossa ollaan saman pöydän ääressä, jaetaan sama tieto ja voidaan avoimesti keskustella sen tiedon johtopäätöksistä. Tämä on tuottanut Suomessa erittäin vahvan yhteisen ajattelun, ja se on tarkoittanut sitä, että linja ei ole muuttunut. Tämä linja on ollut presidentinvaihdoksista riippumatta sama, ja tämä linja on ollut suurena linjana myös hallituksenvaihdoksista riippumatta sama.

Itse en näe, että nykyhallituksen turvallisuuspoliittisen linjan ja edellisen linjan välillä olisi mitään eroa. Nykyhallitus sanoo, että Suomi on sotilasliittoihin kuulumaton maa, ja edellinen hallitus laittoi siihen vielä perään virkkeen, että ei valmistella Nato-jäsenyyttä. Mutta ei kai tämäkään hallitus ole valmistelemassa Nato-jäsenyyttä vaan jatkaa tältä osin edellistä linjausta. Mitä tulevaisuuteen tulee, niin tärkeätä on, että tämä yhteinen keskustelu säilyy.

Presidentti Niinistö lauantain Ykkösaamussa puuttui samaan teemaan tavalla, joka mielestäni ansaitsee huomion myös täällä eduskunnassa. Hän sanoi tämän saman asian niin, että on tärkeätä, että hallitus ja oppositio kohtaavat toisensa ja että olemme tietoisia toistemme ajatuksista ja että sitä kautta voi syntyä kansallinen yhteisymmärrys. Se oli merkittävä puheenvuoro, ja uskon, että sekin puoltaa tämän selonteon seurantaryhmän asettamista. Ja toivon, että eduskunnassa voisi tästä vallita laaja yhteisymmärrys, joka myös an-

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

taisi sitten turvan sille, että suomalaiset voivat luottaa, että tätä hoidetaan yli puoluerajojen vastuullisella tavalla.

16.43 Aila Paloniemi kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kehityspolitiikka on olennainen osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Myös kehityspolitiikka muuttuu maailman mukana. Kehitymaat eivät halua olla ikuisesti riippuvaisia ulkomaisesta avusta, vaan ne haluavat kehittää hallintoaan, yhteiskuntiaan ja palveluitaan ja tulla jossain vaiheessa toimeen omilla tuloillaan.

Nojaudumme kehityspolitiikassamme YK:ssa hyväksyttyihin kestäväan kehityksen tavoitteisiin. Painopisteemme ovat tyttöjen ja naisten oikeudet, kehitysmaiden talouden kehittäminen säällisten työpaikkojen ja hyvinvoinnin parantamiseksi, hyvä hallinto ja kestävät ratkaisut polttaviin globaaleihin ongelmiin, kuten energia-, ruokaturva- ja vesihuoltokysymyksiin.

Koska meillä on nyt osoittaa vähemmän rahaa ja resursseja kehitysyhteistyöhön, on mielestäni järkevää kohdentaa ne tarkemmin tavoitteiden onnistumiseksi. Pienetkin tukipanokset voivat johtaa merkittäviin kehitysvaikutuksiin, kun ne sijoitetaan vaikkapa demokratian vahvistamiseen taikka monenmoiseen koulutukseen ja neuvonantoon vaikkapa veronkantojärjestelmien luomisessa, kuten me tällä hetkellä teemme. Nimenomaan osaamispääomaa ja kantokykyä on vahvistettava kehitysmaissa sen sijaan, että tekisimme työtä pelkästään jonkin toiminnan toteuttamiseen pitkän ajanjakson aikana kehitysmaan puolesta. Sekin on tärkeää, mutta se ei voi olla ainoa asia.

Finnfund on joissakin järjestöissä ja oppositiossakin otettu kehitysyhteistyöleikkausten maalitauluksi. Mielestäni vastakkainasettelu ei johda mihinkään, mutta yhteistyön kehittäminen sen sijaan johtaa. Maailmanlaajuisesti on tiedostettu, että yrityksiä tarvitaan kehitysyhteistyössä. Muun muassa viime kesän Addis Abeban YK-kokouksessa korostettiin nimenomaan yritysten saamista mukaan niihin investointeihin, joita kehitystavoitteiden saavuttaminen edellyttää.

Muissa Pohjoismaissa, Euroopassa ja myös muualla maailmassa Finnfundia vastaavien organisaatioiden resurssit ovat huomattavasti suuremmat kuin Finnfundilla Suomessa ja niitä on lisätty koko ajan. Finnfundin painopisteitä ovat uusiutuva energia, ruokaturva ja kestävä metsätalous, kaikki kestäväan kehityksen ja ilmastonmuutoksen hillitsemisen kannalta aivan avainasioita.

Finnfundin rahoittamissa hankkeissa aurinkopaneeli tai tuuliturbiini tuottaa sähköä keskimäärin noin kaksi kertaa niin paljon kuin vastaava turbiini tuottaa Euroopassa ja päästövähennykset ovat kolmin-, nelinkertaisia. Samalla hankkeet luovat vientimahdollisuuksia niille suomalaisyrityksille, joilla on tarjottavana kilpailukykyistä teknologiaa. Tässä ei pitäisi olla mitään väärää.

Finnfundin sijoitukset tuottavat merkittävän määrän vero- ja muita maksutuloja hankkeiden kohdemaihin. Vuonna 2014 Finnfundin suoraan tai välillisesti rahastojen kautta rahoittamat yritykset maksoivat veroja ja muita maksuja toimintamaihinsa noin 434 miljoonaa euroa.

Finnfundilla ja kehitysjärjestöillä, jotka ovat myös ehdottomasti erittäin tärkeitä näistä leikkauksista huolimatta, on samat päämäärät, mutta niihin pyritään eri keinoin. Molempia tarvitaan ehdottomasti. Finnfundin rahoittamissa hankkeissa yritysten osaaminen ja resurssit valjastetaan kehityksen käyttöön.

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

Kehitys tarvitsee ihan oikeasti yrityksiä. YK:n arvion mukaan juuri hyväksytyjen uusien kehitystavoitteiden toteuttaminen, mukaan lukien köyhyyden poistaminen vuoteen 2030 mennessä, edellyttää 2,5 biljoonan US-dollarin panostuksen. Tavoitteita ei saavuteta pelkällä lahja-avulla; sitä ei yksinkertaisesti ole tulossa tarpeeksi. Kehitykseen tarvitaan talouskasvua. Tutkimusten mukaan 10 prosentin nousu kehitysrahoituksessa lisää matalan tulotason maissa kasvua 1,3 prosentilla. Kasvu ja kestävä yritystoiminta puolestaan luovat verotuloja, joilla kehitysmaiden julkinen sektori voi alkaa tuottaa väestön tarvitsemia terveys-, sosiaali- ja koulutuspalveluja — apuriippuvuus vähenee.

Arvoisa puhemies! Työ on paras tie ulos köyhyydestä. Pelkästään väestönkasvuun vastaamiseksi tulee Maailmanpankin mukaan luoda vuoteen 2020 mennessä 600 miljoonaa uutta työpaikkaa maailmanlaajuisesti. Yksityinen sektori tarjoaa 90 prosenttia työpaikoista kehitysmaissa. Eli Finnfund ja muut kehitysrahoittajat vipuavat yksityistä rahaa mukaan kehitykseen, ja siinä mielessä Finnfund on erittäin tärkeä työväline tässä Suomen kehityspolitiikassa. Mutta tämä ei tarkoita sitä, etteikö järjestöjen työtä pitäisi arvostaa. Arvostan erittäin paljon järjestöjen tekemää työtä, ja toivonkin, että tämä on nyt vain välivaihe ja päästään eteenpäin ja voidaan tulevina vuosina rahoittaa myös perinteistä kehitysyhteistyötä ja erittäin arvokasta työtä tekeviä järjestöjä. Toivon, että tästä notkosta päästään jotenkin säällisesti yli.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ehdimme ottaa vielä, ennen kuin kolme tuntia on kulunut, kolme puheenvuoroa, ja he ovat siis edustaja Mäkipää, edustaja Mikkonen ja edustaja Huovinen. Täällä tulee näitä naispuheenvuoroja nyt tähän loppuun, niitähän täällä peräänkuulutettiin.

16.49 Lea Mäkipää ps: Arvoisa puhemies! Suomi ei ole enää turvalliselta tuntuva lintukoto, vaan olemme joutuneet keskelle maailman myllerrystä. Meneillään on humanitaarinen kriisi, jota on sanottu suurimmaksi sitten toisen maailmansodan. Ukrainan ja Syyrian kriisit ovat koskettaneet koko maailmaa ja etenkin Eurooppaa. Tilannetta ei helpota yhtään se, että Venäjä, Yhdysvallat ja Eurooppa ovat ehkä hieman erimielisiä kriisin ratkaisutavoista.

Maamme talouden tilanne on huono, ja talouspakotteiden negatiivinen vaikutus on huolestuttava. Viime vuonna Suomen tavaravienti Venäjälle laski Tullin tilastojen mukaan noin 4,6 miljardia ja tuonti yli 8 miljardia euroa. Tammi—kesäkuussa tänä vuonna Suomen Venäjän-viennin arvo jäi 33 prosenttia edellisvuotta pienemmäksi.

Talouspakotteissa olemme yhteisessä EU-rintamassa, mutta olisi tärkeää, että EU:ssa otettaisiin huomioon Suomen asema Venäjän rajanaapurina ja kauppakumppanina. Erityisesti EU-pakotteet ovat vaikuttaneet maamme elintarviketuotannon vientiin, joidenkin laskelmien mukaan jopa satoja miljoonia, sekä matkailu- ja rakennusalaan myös.

Erittäin tärkeää olisikin kahdenkeskinen vuoropuhelu maittemme välillä. Suomelle on tärkeää säilyttää Venäjän kanssa yhteistyö mahdollisesti tulevilla arktisen alueen hankkeilla, myös laivanrakennus- ja rakennusaloilla. Venäjällä on kasvun mahdollisuudet, mikäli maan talous pääsee nousemaan. Hyviä kahdenkeskisiä avauksia ovat olleet tekemässä aikaisemmat presidentit ja nyt syksyllä presidentti Niinistö ja ulkoministeri Soini.

Euroopan laajuinen kansainvaellus on koetellut myös Suomea. Maamme talous ei kestä ennustettua turvapaikanhakijamäärää, joten olisi tärkeä saada ratkaistua kokonaisvaltaisesti pakolaistilanne. Ihmisiä siirtelemällä ongelmat eivät ratkea lopullisesti vaan ne siirtyvät

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

paikasta toiseen. Kaikkien osapuolten tulisi yhteistyössä olla etsimässä poliittista ratkaisua, jonka päämääränä on rauha eri konfliktimaissa. Tämä tarkoittaa demokraattista järjestelmää, jonka seurauksena ihmisoikeudet, tasa-arvo ja kaikki muut toteutuvat. Rauhan myötä ihmiset saisivat jäädä kotimaahansa.

Sen lisäksi, että kehitämme taloudellisin keinoin avun vaikuttavuutta ja olemme mukana YK:n operaatioissa, Suomen on oltava vahvasti mukana etsimässä poliittista ratkaisua yhteistyössä kaikkien osapuolten kanssa. Pienen Suomemme asema on kansainvälisessä kriisinhallinnassa ja humanitaarisessa avunannossa suuri. Kaikista näkökulmistamme kannamme vastuuta tässä vaikeassa tilanteessa oman kantokykymme rajoilla.

Arvoisa puhemies! Syyria on tänään tavallansa keskiössä, samoin Afganistan, Irak ja monet Afrikan maat. Me tiedämme, että Syyrian humanitaarinen tilanne on heikko ja avun saaminen perille on vaikeaa. Naapurimaiden pakolaisleireillä on yli 4 miljoonaa syyrialaista, joita konfliktin pitkittyminen ja avun riittämättömyys ajavat yrityksiin siirtyä Eurooppaan, joka kärsii jo hallitsemattomasta siirtolaistulvasta.

Venäjä aloitti ilmaiskut Syyriassa syyskuun lopussa ja aikoo suunnata Isiliä ja muita terroristijärjestöjä vastaan.

YK:n ja EU:n läheinen ja aktiivinen yhteistyö on erityisen tärkeää rauhanomaisen ratkaisun syntymiseksi. Mihin tämä kaikki johtaa, jos siinä ei onnistuta?

Arvoisa puhemies! Lopuksi: Kaiken tämän kansainvälisen yhteistyön rinnalla on myös tärkeää, että vahvistetaan Suomen itsenäistä puolustusta ja sisäistä kriisinhallintaa. Tällaisessa Euroopan kriisissä Suomi ei saa olla helposti haavoittuva, ja vaikka pohjoismaisesta yhteistyöstä Ruotsin kanssa keskustellaan ja sitä puuhastellaan, tavoitteena pitää olla kansallisen puolustuksen vahvistaminen ja oman maan etu. Meillä pitää olla uskottava turvallisuuspolitiikka, jossa on mukana muun muassa kyberpuolustus, sekä keskustelua myös strategisista suorituskykyhankkeista. Meidän on loppujen lopuksi pidettävä huolta omasta puolustus- ja turvallisuuspolitiikastamme. Kukaan ei tule meidän avuksemme.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi edustaja Mikkonen. — Koska täällä on tullut yleisön pyynnöstä niin paljon toivomuksia, että saisitte puhua tämän listan loppuun — ne, jotka paikalla ovat — niin tehdään nyt poikkeus äskeiseen päätökseeni. Eliikkä nyt on edustaja Mikkonen, ja mennään sitten listan mukaan. Täällä näyttää olevan jonkin verran poiskin väkeä, niin että minä uskon, että tämä saadaan kyllä aika nopsasti eteenpäin. Mehän olimme sopineet, että tämä on kolmetuntinen, eli pikkuisen venähtää. Mutta ei todennäköisesti haittaa mitään. — Olkaa hyvä, edustaja Mikkonen.

16.54 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa rouva puhemies! Lapsena minulle kerrottiin juttua, että aina kun perhonen räpsäyttää siipiään Kiinassa, niin meillä kaatuu puu myrskyssä. Vaikka syy—seuraus-suhteet eivät ole näin yksinkertaiset, niin tarina on joka päivä yhä enemmän totta. Me olemme koko ajan enemmän riippuvaisia siitä, mitä muualla päin maailmaa tapahtuu.

Maailman kriisit eivät tunne valtioiden rajoja. Ilmastonmuutos koskettaa koko maapalloa, luonnonvarojen hupeneminen ja luonnon monimuotoisuuden väheneminen tapahtuu kaikkialla. Sodat ja terrorismi pakottavat ihmiset jättämään kotinsa ja pakolaisvirrat leviävät ympäri maailmaa. Talouden keskinäisriippuvaisuuden vuoksi ongelmat yhdessä maassa vaikuttavat nopeasti kaikkiin.

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

Yhteisten ongelmien ratkaisemiseksi tarvitaan kansainvälistä yhteistyötä. Tänään sitä tarvitaan enemmän kuin ennen, huomenna vielä enemmän. Nyt ei ole aika käpertyä omaan pesään ja ajatella, että hoidetaan ensin omat ongelmat. Yhteisessä maailmassa ei enää ole omia ongelmia. Ongelmat ovat yhteisiä, ja siksi niihin tulee etsiä ratkaisut yhdessä. Suomen etu on maailman etu. Siksi meidän tulee olla aktiivisesti mukana rakentamassa yhteistä maailmaa ja ratkaisemassa globaaleja ongelmia.

Arvoisa puhemies! Minulle Suomi on näyttäytynyt aktiivisena kansainvälisenä toimijana. Olemme panostaneet erityisesti YK:hon. Meidät tunnettiin aktiivisena rauhanrakentajana, ja Suomi on ollut kokoaan merkittävästi kuunnellumpi ja arvostetumpi toimija kansainvälisessä politiikassa. Mutta missä on tuo Suomi nyt? Missä on se rauhanturvaamisen suurvalta-Suomi, joka osallistui parhaimmillaan 2 000 hengellä kansainvälisiin rauhanturvatehtäviin? Missä on se Suomi, joka toimi aktiivisena YK:ssa sekä suoraan että EU:n kautta? Missä on se Suomi, joka on kantanut globaalin vastuunsa maailman köyhimmistä?

Nyt hallitus esittää ohjelmassaan rauhanturvaajien vähentämistä nykyisestäkin niin, että 2017 lähtien olisi vain 90 sotilasta rauhanturvatehtävissä eikä hallitusohjelmassa puhuta siviilikriisinhallinnasta mitään. Leikkaamme kovalla kädellä YK:n järjestöjen perusrahoituksesta. Usealta järjestöltä se lopetetaan kokonaan, kuten ympäristöjärjestö Unepilta, Unescolta ja UNAIDSilta. Unicefilla, jossa Suomi oli aikoinaan 8. suurin rahoittaja, tukea leikataan kolme neljäsosaa. Tasa-arvojärjestö UN Womenissa olimme suurin rahoittaja, nyt tuki puolitetaan. Kaikkiaan Suomen kehitysyhteistyön määrärahoja leikataan puoleen. Lukuisat hankkeet ja miljoonat ihmiset kaikkein köyhimmissä maissa jäävät vaille apuamme.

Arvoisa puhemies! On totta, että harva maailman kriiseistä ratkaistaan rahalla, mutta joissakin se on avainasemassa. Syyrian kriisi on ajanut miljoonia ihmisiä kotimaastaan. Valtaosa on naapurimaissa olevilla pakolaisleireillä. Kun YK:n ruokaohjelman rahat vähenivät, se joutui vähentämään leirillä olevien pakolaisten ruokarahan määrää. Tämä sai ison joukon pakolaisia liikkeelle etsimään parempaa tulevaisuutta. Muutoin moni olisi jäänyt leirille odottamaan tilanteen parantamista ja mahdollista kotiinpaluuta. Tämä on konkreettinen esimerkki siitä, miten kehitysavulla on merkitystä auttamalla paikan päällä ja sitä leikkaamalla aiheutamme lisää ongelmia.

Arvoisa puhemies! Pohjoismaat tunnetaan maailmalla edelläkävijöinä. Yhteisiin pohjoismaisiin arvoihin kuuluvat tasa-arvo, heikoista huolehtiminen, kestävä kehitys, edistäminen, koulutuksen ja osaamisen mahdollistaminen kaikille, globaali vastuunkanto, ihmisoikeudet. Näistä meidän tulee pitää kiinni entistä tiukemmin. Valitettavasti viime aikoina on ollut huolestuttavia merkkejä siitä, että Pohjoismaiden sijaan Suomi on löytynyt samasta ryhmästä entisten itäblokkimaiden kanssa. Se on meille väärä viiteryhmä. Sen sijaan meidän tulisi nykyistä enemmän panostaa pohjoismaiseen yhteistyöhön. Tähän on jo rakenteet olemassa: Pohjoismaiden neuvosto ja Pohjoismaiden ministerineuvosto. Ne pitää ottaa nykyistä aktiivisemmin käyttöön. Maailmalla Pohjoismaat mielletään usein yhdeksi, ja yhdessä me muodostamme maailman 10. suurimman talousalueen. Aktiivisella yhteistoiminnalla kansainvälisillä foorumeilla pystymme edistämään merkittävästi yhteisiä pohjoismaisia arvoja. Vahvistamalla yhteistä pohjoismaista brändiä korkean osaamisen ja puhtaan teknologian maina voimme myös paremmin yhdessä menestyä maailman vientimarkkinoilla.

Arvoisa puhemies! Aktiivinen ulkopolitiikka on ennalta ehkäisevää turvallisuuspolitiikkaa. Kun meidät tunnetaan ja hyväksi tiedetään maailmalla, niin se kasvattaa turvallisuutta.

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

tamme. Kun me olemme ratkaisemassa yhdessä ongelmia ja auttamassa muita, niin hädän hetkellä meidän on helpompi saada apua omiin ongelmiin ja hätään.

17.00 Susanna Huovinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Ulkoministeri Timo Soini sanoi täällä keskustelussa, että ulkopolitiikalla on suuri merkitys Suomen turvallisuudelle. Uskon, että tähän näkemykseen monien meistä on helppo yhtyä, mutta vaikeampaa on sen sijaan yhtyä hallituksen toimintaan tämän aika laajasti jaetun johtopäätöksen jälkeen. Rajut leikkaukset, niin kehitysyhteistyöhön kuin kriisinhallintaan, vaikeuttavat ulkopolitiikan ja samalla siis Suomen turvallisuuden hoitoa ja heikentävät valitettavasti myös maamme luottamusta kansainvälisillä areenoilla.

Valitettavasti vähän vaikuttaa siltäkin, että tässäkin asiassa hallitus ikään kuin väittää leikkauksia tarpeellisiksi tai niiden olevan ainoa vaihtoehto tässä vaikeassa tilanteessa. Tätä on tietenkin vaikea uskoa. Samoin hankalalta tuntuu se, että hallitus markkinoi näitä leikkauksia mahdollisuutena uudistaa kehitysyhteistyötä, ja tässä viittaa ministeri Toivakan tämänpäiväiseen haastatteluun muun muassa Suomenmaa-lehdessä, jossa hän toteaa: "Nyt olen kääntänyt leikkaukset mahdollisuudeksi tehdä uudenlaista kehityspolitiikkaa." Tosiasia on, että vähemmällä kehitysyhteistyöllä autetaan yhä vähemmän maailman kaikkein köyhimpien ihmisten asiaa, ja tätä asiaa ei kyllä valitettavasti pystytäkään korjaamaan sanomalla leikkausta uudistukseksi.

Lisäksi yhdyin niihin puhujiin, jotka täällä totesivat, että on tavattoman tärkeää säilyttää esimerkiksi YK-järjestöjen perusrahoitus, jota nyt siis hallitus leikkaa. Kun paniikki on päällä, niin millään hankkeilla niitä asioita ei pystytäkään enää hoitamaan, vaan hyvällä varautumisella. Tästä yhtenä esimerkkinä mainitsen Maailman terveysjärjestön, WHO:n. Vieläkö joku muistaa, kuinka kamppailimme myös Euroopassa ebolaepidemian kanssa? Nämä ovat kansainvälisiä terveysturvauhkia, joihin tulee varautua hyvällä tavalla etukäteen. Niitä ei pystytäkään hoitamaan millään hankkeella, vaan niihin on oltava tietyt menetelmät ja järjestelmät, jotta sen tilanteen tullessa päälle voidaan välittömästi ryhtyä toimenpiteisiin.

Arvoisa puhemies! Tästäkin keskustelusta on saattanut jäädä semmoinen mielikuva, että joillekin tämä pakolaiskriisi on tullut suurena yllätyksenä. Meille, jotka olemme olleet erilaisissa kansainvälisissä järjestöissä, esimerkiksi Euroopan neuvostossa, tämä kriisi ei ole suuri yllätys, koska olemme joutuneet seuraamaan Syyrian järkyttävän sisällissodan tilanteita jo pidempään, ja sen vuoksi esimerkiksi tämä pakolaisleirien tilanne, joka on muuttunut, niin kuin ministerikin täällä totesi, koko ajan kestävämmänpäin suuntaan, on ollut kyllä tiedossa. Ja jotenkin tuntuu, että tästäkin keskustelusta, ainakin osasta puheenvuoroista, voisi päätellä, että nyt ne maat, jotka ovat lähialueilla, eivät olisi kantaneet tätä vastuutaan riittävällä tavalla, mutta tähän ei pidä paikkaansa, vaan nimenomaan näillä lähialueilla, niin Libanonissa, Jordaniassa, Turkissa kuin Irakissa, on yli 4 miljoonaa Syyrian pakolaista. Eli lähialueet kyllä ovat kantaneet vastuuta ja joutuvat sitä tekemään tästä eteenkinpäin. Talven nyt lähestyessä ihmiset luonnollisestikin ovat lähteneet pyrkimään kohti turvallisempaa arkea, kohti Eurooppaa, mutta valitettavasti liian monen matka on päättynyt traagisesti, esimerkiksi tuonne Välimerelle.

Arvoisa puhemies! Monet täällä ovat peräänkuuluttaneet pakolaiskriisin hoitoa nimenomaan lähtömaissa ja lähialueilla, mutta kun nyt kehitysyhteistyöstä näin rajusti leikataan, jää kyllä epäselväksi, millä varoilla nämä keskustelijat sitten aikovat tätä työtä jatkossa tehdä. Ja haluan tuoda tähän keskusteluun Euroopan neuvoston pääsihteerin Jaglandin vetoomuksen meille Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen osallistujille

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

kahden viikon takaa. Hän hyvin painokkaasti totesi, että jäsenmailla on vastuu rahoittaa YK:n pakolaisjärjestön ylläpitämiä leirejä esimerkiksi, koska siellä on jouduttu jo vähentämään päivittäisiä ruoka-annoksia, terveys- ja turvallisuusolosuhteita. Sen vuoksi me emme voi puhua lähtömaissa, lähialueilla hoidettavasta kriisistä, jos samaan aikaan vähennämme resursseja. Joku voisi sanoa tätä jopa hurskasteluksi.

17.05 Laura Huhtasaari ps: Arvoisa puhemies! Suomella on ollut myönteinen erityissuhde Venäjään. Viime kädessä Suomen ja Venäjän erityissuhteen määrittelee kuitenkin Venäjä.

Suomen kaltaiselle maalle on viisasta pysyä suurvaltojen ristiriitaisuuksien ulkopuolella. Rauhanvälittäjän rooli ei ole kuitenkaan mikään turvallisuustakuu tai pysyvä asiointila. Suomella on enemmän liikkumavaraa, kun sekä itään että länteen välit ovat kunnossa. Realismi on se, että Venäjä ei tarvitse Suomea mutta Suomi tarvitsee Venäjää.

Hyvät suhteet tarkoittavat usein myös hyviä kauppasuhteita. On tärkeää varmistaa, että Suomi säilyttää erityissuhteensa Venäjään.

On selvästi havaittavissa, että irakilaiset jatkavat Ruotsin läpi Suomeen. Suomen tulee pitää huoli, että Suomi ei ole millään mittarilla Ruotsia houkuttelevampi. Tämän eteen on tehtävä paljon työtä. Suomella ei ole varaa ottaa vastaan suuria määriä maahan tulijoita, eikä meillä ole myöskään keinoja kotouttaa. Tulee käyttää kaikki keinot, jotta tulijavirta Suomeen saadaan minimoitua.

17.06 Veera Ruoho ps: Arvoisa puhemies! Suhteutettuna asukaslukuun Suomi kuuluu neljän suurimman eurooppalaisen maan joukkoon turvapaikanhakijoiden vastaanottomäärässä. Tähän liittyen on edelleen hyvä muistaa, että viralliseksi kehitysavuksi hyväksytään pakolaisten ensimmäisten 12 kuukauden välttämättömät elatus- ja ylläpitokustannukset sekä kulut, joita syntyy kotouttamisesta. Oda-kelpoisuuden piiriin kuuluvat myös kiintiöpakolaiset ja perheenyhdistämiseen liittyvät henkilöt. Integroitumista tukevia toimenpiteitä kuten koulutusta ei lasketa tähän mukaan.

Tällä hetkellä Maahanmuuttovirasto, joka aikoo nostaa tutkijoidensa määrän vuoden alkuun mennessä 500 henkilöön, poliisi, joka on joutunut jo siirtämään muun muassa rikostutkinnan puolelta henkilöstöään turvapaikkatutkintaan ja kuntien sote-palvelujen järjestävät toimijat kaikki kärsivät tiukoista, niukoista resursseista. Kansanedustajana sitä on aika vaikea selittää kansalle, miksi otamme lisää velkaa, jotta kykenisimme vastaanottamaan ja hoitamaan asiallisesti tämän valtavan turvapaikanhakijamäärän.

17.08 Tytti Tuppurainen sd: Arvoisa puhemies! Suomen ulkopolitiikassa on vuosien ja vuosikymmenten ajan etsitty ennen muuta yksimielisyyttä. Yksimielisyys on hyve, mutta se ei tietenkään saa merkitä keskustelun tai mielipiteiden tukahduttamista. Erityisen tärkeää keskustelu on tilanteessa, jossa ulkopoliittinen toimintaympäristömme on muuttumassa.

Lienee selvää, että nyt elämme muutoksen aikaa. Kun Suomi teki itsenäisyytensä ajan painavimman päätöksen ja liittyi Euroopan unioniin, maailma ja Eurooppa olivat toisenlaisia. Yhdentymisen sekä globaalien yhteistyöverkostojen että Euroopan rakenteiden puitteissa tuntui olevan väistämätöntä. Tämän päivän maailmaan ja Eurooppaan on syntynyt jakolinjoja ja vastakkainasettelua. Suomen kannalta on huolestuttavaa, että nämä jakolin-

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

jat koskevat Venäjää. Suhde Venäjään on aina ja joka tapauksessa ulkopolitiikkamme tärkein kysymys.

Suomen perusvalinta EU-jäsenyyden suhteen on yhä ajankohtainen ja kestävä. Voisi sanoa, että se on erityisen oikea valinta juuri nyt. Meidän on entistäkin selkeämmin viestittävä siitä, että olemme sitoutuneet eurooppalaiseen integraatioon: jakolinjoja ei saa syntyä EU:n sisällä. Sitoutuminen ei onnistu vain julkilausumilla, se edellyttää myös toimia. Rahaliitossa meidän on etsittävä ratkaisuja, ei ongelmia. Pakolaiskriisin kohdalla tilanne on sama: meidän on tunnustettava se, että EU-yhteistyö on etujemme mukaista.

Yhteistyössä ei ole kyse vain Euroopasta. Globaali turvallisuus ja yhteistyö tarvitsee myös konkreettisia päätöksiä. Meneillään olevissa TTIP-neuvotteluissa Suomen on tuettava positiivista tulosta, sopimusta EU:n ja Yhdysvaltain välille. Kauppapolitiikka on taloutta mutta myös ulkopolitiikkaa. Sama on myös sanottava kehitysyhteistyöstä. Hallitus on valitettavasti säästöpäätöksillään luopumassa yhdestä Suomen ulkopolitiikan välineestä.

Pakolaiskriisi osoittaa, ettei Suomi voi eristyä Euroopan ulkopuolisesta maailmasta. Nyt tarvitsisimme voimavaroja, joilla voisimme ratkaista globaaleja haasteita ennen kuin ne rantautuvat Suomeen tai laajemmin Eurooppaan. Toivon, että Suomessa säilyy yksimielisyys ulkopolitiikasta, ja toivon, että yksimielisyys perustuu yhteiseen arvioon siitä, mikä on Suomelle parasta.

Lopuksi, arvoisa puhemies, haluan kiittää puhemiestä tästä menettelytavasta ja suopeasta suhtautumisesta meidän edustajien puheenvuoroitoiveita kohtaan.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia kaikille hyvistä puheenvuoroista. Keskustelu on nyt päätynyt.

Asian käsittely päättyi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi integroidun kasvihuonekaasujen seurantajärjestelmän eurooppalaisen tutkimusinfrastruktuurikonsortion (ICOS ERIC) oikeushenkilöllisyydestä ja osittaisesta verovapaudesta Suomessa

Hallituksen esitys HE 67/2015 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Keskustelua ei syntynyt.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläintautilain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 68/2015 vp

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskustelua ei syntynyt.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ilmailulain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 69/2015 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Keskustelua ei syntynyt.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi lapsilisälain ja elatustukilain 4 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 70/2015 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu

17.12 **Annika Saarikko kesk:** Arvoisa puhemies! Jos eläisimme toisenlaisia talousaikoja, olisi tietysti paljon mukavampaa hallituspuolueen edustajana olla täällä vaikkapa esittelemässä ilomielin lisäyksiä lapsilisään toisin kuin nyt olemme joutuneet sekä tällä että viime kaudella menettelemään monien sosiaaliturvaetuuksien suhteen. Niin tälläkin kaudella nyt Sipilän hallituksen talouspolitiikan, kestävyysvajeen ja talouden tasapainottamisen nimissä tehdään esityksiä, jotka ovat myös laskettavissa kiristyksiksi ja tietyllä tavalla heikennyksiksi sosiaaliturvan ja tässä tapauksessa lapsiperheiden näkökulmasta — sitä ei valitettavasti käy kiistäminen. Tämä vaikutus, joka esityksellä arvioidaan olevan, on kehyskaudessa 64,4 miljoonan euron suuruinen, eli isosta potista on kysymys.

Samalla kuitenkin iloitsen siitä, että vaikka joudumme tekemään tämän indeksisidonnaisuuden purkamisen, joka toki ehti olla voimassa käytännössä vain pari vuotta siten, että sen vaikutus tuntui lapsiperheille, olemme pystyneet satsaamaan muualle lapsiperheisiin —

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

vaikkapa kunnalliseen kotiapuun hieman lisää rahaa, 10 miljoonaa, sosiaalihuoltolain hengen toteuttamiseksi kunnissa aidosti — ja rakentaneet yhden kärkihankkeen pelkästään lasten ja perheiden parempien palveluiden turvaamiseksi, siis kokonaisen uuden konseptin luomiseksi lasten ja perheiden palveluiden parhaaksi.

Ei siis hallituspuolueen täällä auta tätä esitystä hyväksi yrittää käydä selittämään, mutta rohkenen silti todeta, että iloitsen siitä, että me emme joutuneet tekemään suoranaisia leikkauksia lapsilisään — toisin kuin viime kaudella tapahtui, ja siihen kytkettiin vielä verovähennysjärjestelmä, joka ei auttanut niitä kaikkein pienituloisimpia perheitä — mutta selvää on tietysti, että esityksen vaikutuksissa nähdään, että ei tämä lapsiperheille hyvää ole tuomassa.

Ehkä meidän pitäisi käydä isomminkin keskustelua siitä, onko näissä indeksisidonnaisuuksissa jonkinlaista logiikkaa, kun katsotaan aika poukkoilevaa politiikkaa hallituksesta toiseen: milloin ne on sidottu indeksiin, milloin niistä on luovuttu, milloin hetken aikaa ne ovat kuuluneet, ja nyt toisaalta osa jäädytetään. Kaipaisin siis ehkä laajempaa johdonmukaisuutta yli puoluerajojen tähän indeksikeskusteluun.

17.14 Tuula Haatainen sd: Arvoisa puhemies! Lapsilisät sidottiin kansaneläkeindeksiin Vanhasen kakkoshallituksen toimesta, ja tuolloin keskustapuolue ja kokoomus veivät tämän esityksen läpi. Nyt tätä uudistusta ollaan purkamassa samojen puolueiden toimesta ja mukaan tähän leikkaukseen on saatu myös perussuomalaiset. Ihmettelenkin edustaja Saarikon tavoin tätä soutamista ja huopaamista: että siellä on ollut keskustapuolue tekemässä tätä eestaas-liikettä, ja kyllä tässä takki on matkalla kääntynyt monta kertaa.

Ennen vaaleja, vuonna 2014, vuosi ennen vaaleja, keskustapuolueen puheenjohtaja Sipilä ehdotti, että lapsilisien turvaamiseksi nostettaisiin tupakkaveroa, eli kun leikattiin lapsilisiä, niin hän esitti, että tupakkaverolla sitten kompensoitaisiin tätä. Nyt puheenjohtaja Sipilä on pääministeri, ja kysynkin, miksi nyt sitten, kun ollaan suurin hallituspuolue ja pääministeripuolue, tätä esitystä ei tehdä todeksi eli poisteta näitä leikkauksia sillä tupakan 45 sentin korotuksella. Jos se kerran oli silloinkin mahdollista, niin ei tässä ole kuin vuosi aikaa kulunut — sen pitäisi olla mahdollista myös nyt. Eli 64 miljoonaa euroa ollaan säästämässä.

Ja sitten toinen asia: tässä ollaan poistamassa myös lapsivähennys, jolla kompensoitiin tätä lapsilisäleikkausta pieni- ja keskituloisiin lapsiperheisiin, ja tämä myös heikentää entisestään tätä lopputulemaa, joka tästä seuraa.

Eli peräisin tällaista yhteneväistä, yhdenmukaista linjaa, eikä sellaista, että mennään eestaas-liikettä koko ajan näitten etuisuuksien kanssa — kansalaiset eivät pysy perässä. Mutta suurin kysymyshän tässä on se, että lapsiperheiden lapsilisät tulevat leikkaantumaan ja tulot pienenevät.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Vastauspuheenvuoro, edustajat Saarikko ja Katainen.

17.16 Annika Saarikko kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Haataiselle toteaisin, että totta, aikaa on kulunut vain vuosi, mutta valitettavasti talouspoliittinen tilannearvio on myös muuttunut heikompaan suuntaan sinä aikana. Ja kyllä, veroja kiristetään tällä kaudella hyvin monesta kohdasta ja osittain sen turvin meidän oli mahdollista toimia toisin kuin SDP:n valtiovarainministerin kaudella: me emme tee lapsilisään suo-

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

ranaista leikkausta, siis sellaista euromääräistä poistoa, joka tuntuu kuukausittain jokaisen lapsilisää saavan perheen kukkarossa.

Mitä tulee tähän lapsivähennykseen: Minä jotenkin haluan ymmärtää silloin sosialidemokraattien vedolla tehdyn esityksen hyvän tarkoituksen, mutta tosiasiahan oli se, että se entisestään sekavoitti kuviota. Se maksoi 2,5 miljoonaa Verohallinnon uudistuksena eikä lopulta auttanut niitä kaikkein köyhimpiä perheitä, jotka eivät tuloistaan maksa edes veroja.

17.17 Elsi Katainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun on kyse rahasta, niin me olemme tietysti herkkien asioiden äärellä, mutta kyllä nyt on otettava huomioon myös ne palveluihin tehtävät panostukset, mitä nyt ihan oikeastikin tehdään: ihan selkeitä euromääriä laitetaan niihin palveluihin ja niihin kuntapalveluihin, jotka ovat lapsiperheiden kovastikin käyttämiä.

Tästä Rinteen silloin viime kaudella kehittämästä verovähennysvaihtoehdosta on sanottava, että juuri ne heikkotuloisimmat perheet eivät sitten voineet siitä hyötyä: noin joka kuudes huonotuloisimmassa joukossa oleva perhe olisi jäänyt ilman juuri sitä kompensatiota ja huonommalle osalle.

Mutta nyt on tässä talouden tilanteessa kyllä kiinnitettävä huomiota kuitenkin siihen, että lapsiperheiden palveluihin, kunnallisiin palveluihin panostetaan nyt, ja siitä ihan varmasti lapsiperheet siinä arjessaan hyötyvät.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Kaksi vastauspuheenvuoroa vielä, ne siis voivat kestää minuutin, ja sitten mennään taas puhujalistaan.

17.18 Kristiina Salonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tämä kummallista, että mustaa ollaan puhumassa valkoiseksi riippuen siitä, millä tuolilla istutaan. Viime kaudella nimenomaan keskusta käytti useita, useita puheenvuoroja, joissa he esittivät vaihtoehtoja lapsilisistä leikkaamiselle, muun muassa tämä esille nostettu tupakkaverot. Kyllä, SDP oli hallituksessa, jossa jouduttiin tekemään kipeitä, kipeitä päätöksiä esimerkiksi lapsilisän osalta, mutta me myös istuimme monta iltaa miettien sitä, miten se päätös saataisiin oikeudenmukaiseksi, ja siitä syntyi tämä lapsivähennysesitys. Ja ei pidä paikkaansa, että kaikista heikkotuloisimmat lapsiperheet eivät olisi jollain tavalla tulleet huomioiduksi: He ovat toimeentulotukiasiakkaita. Kaikista heikoimmat lapsiperheet ovat toimeentulotukiasiakkaita, ja heille se kompensoitiin toimeentulotuen kautta.

17.19 Aino-Kaisa Pekonen vas: Arvoisa puhemies, voidaanko mennä suoraan puhujalistaan, niin voin käyttää tämän 2-minuuttisen tässä?

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Kyllä voidaan, olkaa hyvä, jos haluatte itse.

Kiitos, rouva puhemies! Niin, tässä edustaja Saarikko vetoaa siihen, että tässä elämme vaikeita talousaikoja, ja näin on, me olemme vaikeassa taloustilanteessa, mutta säästöt ovat myös arvovalintoja. Se, että viime kaudella jouduttiin tekemään lapsilisiin euromääräisiä leikkauksia, ei minusta oikeuta leikkaamaan lapsilisää uudestaan, ja kyllä minun mielestäni tämä indeksisidonnaisuuden poistaminen on myös leikkaus. Päinvastoin nyt mielestäni pitäisi tehdä mieluumminkin tasokorotus lapsilisään, jos muistelee niitä puheenvuoroja,

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

mitä keskustapuolue käytti viime kaudella niin pääministeri Sipilän kuin peruspalveluministeri Rehulan suulla: silloin muun muassa silloinen sosiaali- ja terveysvaliokunnan puheenjohtaja Rehula vaati hallitusta perumaan lapsilisäleikkaukset aivan ansioituneesti, ja olisi nyt odottanut jotain muuta kuin leikkauksia näihin.

Minun mielestäni se, että hallitus on päättänyt poistaa kokonaan tämän indeksisidonnaisuuden, on selvä signaali, ja meidän on turha edes odottaa mitään korotuksia lapsilisiin tulevinakaan vuosina. Säästösyistä indeksisidonnaisuutta on jäädytetty useasti, ja nyt se ollaan poistamassa kokonaan.

Lapsilisät ovat kestopuheenaihe täällä eduskunnassa, ja sen sietäisi saada vähän enemmänkin tuuletusta. Lapsilisiin liittyä monia asioita, joita meidän olisi hyvä pohtia joskus ajan kanssa paremmin.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi varsinainen puheenvuoro, edustaja Salonen, ja sen jälkeen sitten vastauspuheenvuoroja, Saarikko ja Katainen.

17.21 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! Itse olen hyvin pettynyt siihen, että lapsivähennystä ei tämän esityksen mukaan ilmeisesti olla jatkamassa. Täällä esille nousi, että kustannukset ovat sellaisia tai että systeemi on jollain tavalla vaikea. Tämä ei pidä paikkaansa. Ei se ole vaikea niille ihmisille, päinvastoin: se on ollut juuri niille lapsiperheille, jotka ovat työelämässä mutta ovat pienituloisia ja joilla tämä kulu menee ihan maidon ostamiseen ja lasten harrastuksen maksamiseen, tärkeä vähennys, ja nyt te olette sen poistamassa.

Kun katsotaan näitä indeksin poistamisen vaikutuksia, niin jos viime kaudella tämä leikkaus oli noin 7 prosentin luokkaa, niin nyt te teette tällä indeksin poistolla yli 4 prosentin poiston. Sen lisäksi tulee vielä lapsivähennys. Joten enpä nyt tässä olisi ihan niin sanomassa, että lapsiperheet olisi jotenkin erityisesti huomioitu.

No, sitten tässä teidän omassa hallituksen esityksessä on ihan selvästi sanottu, että indeksisidonnaisuuden lakkauttaminen luo uusia toimeentulotukiasiakasperheitä, eli lapsiköyhyys lisääntyy. Itse asiassa viime kaudella täällä oppositio käytti hyviä puheenvuoroja — muistan, koska itsekin olen pitänyt tätä sydämenasiana ja puhunut paljon lapsiperheköyhyydestä — ja muun muassa perussuomalaiset nostivat esille sen, että ainakin tätä lapsivähennystä pitäisi jatkaa, koska jos tilanne ei ole muuttunut, niin se lisää sitten lapsiperheköyhyyttä. Ja nyt kun te olette vallassa siellä hallituksessa, niin kuitenkin teot ovat erilaisia kuin mitä ovat nämä puheet.

Ja vielä lopuksi sanon, että kaksilapsisessa perheessä 25 euroa kuukaudessa — kyllä se on, edustaja Saarikko, leikkaus lapsiperheiltä.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten oli nämä kaksi vastauspuheenvuoroa, edustajat Katainen ja Saarikko.

17.23 Elsi Katainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lapsiperheköyhyys on todella meidän yhteinen murheemme varmasti, eikä se tilanne ole paranemaan päin, eikä tätä mustaa olla kyllä valkoiseksi missään nimessä selittämässäkään. Mutta jos puhutaan siitä viime kaudesta tai sitä edellisestä tai muistellaan vielä vanhempiakin, niin kyllähän oli näin, että nimenomaan Kiviniemen hallituksen toimesta lapsilisä sidottiin indeksiin tuolloin 2010, ja se oli tietysti hyvä asia, mutta nyt ollaan jouduttu sitten — itse kukin

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

hallitus — sen jälkeen näihin asioihin puuttumaan. Mutta koska taloudellinen tilanne on tämä, niin meidän on todellakin katsottava niitä hyviä asioita, mitä nyt kuitenkin ollaan lapsiperheiden hyväksi rakentamassa. Kuntatalouden vakaudesta on jo puhuttu, ja on myös muistettava se, että panostuksia työhön ja työttömyyden vähentämiseen on myös tehtävä, ja se on varmasti ihan kaikista paras myöskin lapsiperheiden tuki, että vanhemmilla on työtä. (Puhemies koputtaa) Työttömyys lisää sitten aina myöskin ongelmia lapsiperheissä.

17.25 Annika Saarikko kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on hyvä huomata se, että meillä on yhteinen huoli lapsiperheköyhyydestä ja jokainen vuorolleen vallassa ollessaan on joutunut tekemään tästä pyrkimyksestä huolimatta ikäviä päätöksiä. Haluan kuitenkin nyt tähdentää, että me olemme siis tekemässä sellaista esitystä, hallitus tuo tänne eduskuntaan meille käsiteltäväksi esityksen, jossa lapsiperheiden etuudet säilytetään nykytasolla, toisin kuin viime hallituskaudella, josta edustaja Salonen aika voimakkain sanankääntein nyt meitä moittii ja vertaa edelliseen kauteen — te sekä jäädytätte indeksin eli jätitte etuuden sille tasolle että lisäksi leikkasitte sitä ja päälle loitte lapsivähennyksen, joka ei auttanut kaikkein köyhimpiä perheitä, vaan kuten itsekin viittasitte, totta, toimeentulotukiluukulla olevat perheet ovat kaikkein köyhimpiä verrattuna niihin, joilla ikään kuin verotettava tulo on erityisen pieni. En oikein tajunnut tätä teidän logiikkaanne, koska toisaalta sitten kyseenalaistitte sen, että nyt tämäkin esitys vie ihmisiä toimeentulotukiluukulle.

Edustaja Pekoselle puolestani haluan sanoa, että arvostan vasemmiston linjakkuutta. Teidän mielestänne tähänkin voidaan ottaa (Puhemies koputtaa) lisää velkaa.

17.26 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! Tämä 36 000 euron lapsivähennyksen osuus siis tarkoitti sitä, että he, jotka olivat jo toimeentulotukiasiakkaina ja joilla ei ollut verotettavaa tuloa, saivat sen kompensaaion siinä toimeentulotukea saadessaan. Mutta nythän tämä esitys itsessään ajaa ihmisiä toimeentulotuen piiriin, niin kuin tässä hallituksen esityksessä ihan totuudenmukaisesti todetaan.

Arvostan sitä, että luulen, että tällä hetkellä salissa tätä esitystä ovat puolustamassa juuri he, jotka eniten näistä leikkauksista murhetta kantavat. Harmi, että meitä täällä ei enempää ole, on sitten kyse opposition tai hallituksen kansanedustajista.

Kuitenkin haluaisin sanoa, että kyllä tässä nyt ollaan tekemässä pitkäaikaista periaatteellista linjausta nimenomaan lapsipoliittiseen kysymykseen. Me puhumme tästä ajasta, jolloin, kun pitää säästöjä tehdä, vuosittaiset indeksijäädytykset ovat olleet jollain tavalla viesti siitä, että taloudellisen tilanteen vuoksi on tehtävä nyt joku poikkeuksellinen toimenpide, mutta tämä linjaus on paljon pidempiaikainen. Kun talouden suhdanne alkaa kääntymään, lapsilisien osalta näin ei kuitenkaan tule olemaan. Ja me tiedämme kuitenkin, että nousua on syntynyt nimenomaan kuluttajien osalta jo tällä hetkellä. Eli kyllä katson, että tämä on pidempiaikainen päätös, periaatteellinen päätös, jota nyt tehdään.

Sitten vielä haluaisin sanoa tästä lapsiperheköyhyydestä, että — aivan kuten edustaja Katainen täällä sanoi — tämä on ongelma, joka on ollut pitkään, ja on hirvittävän surullista, että me emme pysty pysäyttämään sitä, että esimerkiksi köyhyys ei periytyisi lapselle vanhemmilta.

17.28 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Saarikko täällä muisteli edellistä vaalikautta, niin muistellaan sitten.

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

Edellisellä vaalikaudella edustaja Saarikko ja hänen ryhmätoverinsa arvostelivat julmestusti silloista hallitusta siitä, että jouduttiin tekemään säästöjä myös lapsilisiin. Kuinka monta kertaa saimmekaan kuulla täällä salissa — tai itse asiassa tuossa varsinaisessa salissa — että kyseessä on nimenomaan hallituksen ilkeämielinen arvovalinta, että hallitus haluaa juuri kurittaa erityisesti lapsiperheitä, ja siksi hallitus tekee näin inhottavia ratkaisuja lapsiperheitä koskien. Nyt edustaja Saarikko on hallituspuolueen kansanedustaja, ja hän ei ole kannattamassa viime vaalikaudella tehtyjen lapsilisäleikkausten kompensoimista, vaan päinvastoin hän on kannattamassa sitä, että lapsilisiä ei jatkossa sidota indeksiin.

Ehkä tämä nyt kertoo meille kaikille, että kyse näissä vaikeissa asioissa ei aina todellakaan ole mistään arvovalinnoista, vaan kyse on siitä, että kun ollaan vastuussa, joudutaan tekemään vaikeitakin taloudellisia päätöksiä, jotta pystyttäisiin edistämään kokonaistaloudellista hyvää, niin kuin nykyinenkin hallitus joutuu tekemään.

Varsinkin vihreät täällä joka päivä arvostelevat jotain hallituksen säästöä — ensin koulutussäästöjä, nyt on välikysymys eläkeläisistä, tänään kehitysyhteistyösäästöistä — ja aina kertovat, että heillä on kyllä vaihtoehtoja. Media on jopa ostanut tämän ajatuksen. En ymmärrä, miten kilometrikorvauksilla korvataan kaikki nämä sadat miljoonat eurot.

17.30 Annika Saarikko kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskowiec puhui pitkällä parlamentaarisella kokemuksella siitä asemasta, joka edustajalla täällä on vaihdellen opposition ja hallituksen välillä, ja myönnän tietenkin itsekin sen, että opposition penkiltä asioista on helpompi huudella. Haluan kuitenkin korostaa, että tämä hallitus ei tehnyt esitystä suoranaisestä lapsilisien leikkauksesta vaan indeksien jäädyttämisestä ja indeksien pitämisestä nykytasolla jatkossakin (Ben Zyskowiec: Poistamisesta!) — ikään kuin kokonaan poistamisesta, niin että etuus säilyy nykyisellä tasolla.

Mutta mitä tulee tähän arvovalintaan sen taustalla, niin samanaikaisesti me olemme kuitenkin tehneet päätöksiä lisäsatsauksesta lapsiperheiden palveluihin, enkä ole ensimmäisessä puheenvuorossani, jota edustaja Zyskowiec ei valitettavasti kuullut, ollut täällä selittämässä hyväksi näitä päätöksiä. Pidän tätäkin politiikkaa siltä osin harmillisena, ja peräänkuulutin osaltani, vähän edustaja Salosen tavoin, sitä logiikkaa, minkä näissä indekseissä hallitus toisensa perään ottaa. Tietty johdonmukaisuus vallan vaihtuessa ja säästötarpeen kasvaessa viime kaudeltakin vielä lisää on ollut ontuva, että mikä milloinkin päättyy jäädytykseen, indeksien piiriin tai kokonaan sieltä pois.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja vielä yksi vastauspuheenvuoro.

17.31 Elsi Katainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvovalinnoista kun puhutaan, niin on kyllä muistutettava siitä, että nimenomaan keskustan aikana lapsilisät ylipäättään sidottiin indeksiin. (Ben Zyskowiec: Kokoomuksen vaatimuksesta, niin!) Niitä on sen jälkeen jouduttu muuttamaan, mutta nyt ei todellakaan ole tason laskemisesta kyse, mikä on arvovalinta myöskin sinänsä. Tämä indeksistä poistaminen tai indeksin jäädyttäminen on asia, johon on varmasti helpompi palata sitten parempina, tulevina aikoina, ja todellakin toivon, että näin voitaisiin joskus myöskin tehdä.

Me olemme kaikki yksimielisesti byrokratian purkutalkoissa olleet innokkaina. Se on yksi tätä hallitusta varmasti eniten yhdistävä asia, ja sen takia minä ihmettelen sitä, miksi tätä vähennysasiaakaan ollaan nyt niin innokkaasti vielä tuomassa, koska se todellakin olisi lisäämässä noin 2,5 miljoonan verran Verohallinnon tietojärjestelmien uusimiskustannuk-

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

sia. (Puhemies koputtaa) Tämä olisi aivan päinvastaista, mihin me nyt olemme yhdessä olleet pyrkimässä.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Puhujalistaan.

17.33 Aino-Kaisa Pekonen vas: Arvoisa rouva puhemies! Ehkä edustaja Kataiselle pitää muistuttaa, että ei ole kysymys nyt siitä indeksin jäädyttämisestä vaan siitä indeksisidonaisuuden poistamisesta, ja se on mielestäni astetta vakavampi asia.

Mutta edustaja Saarikolle vastauksena: me tuomme kyllä vaihtoehtobudjettimme tänne saliin arvioitavaksi marraskuun aikana. Ja kyllä minun täytyy todeta, edustaja Saarikko, että kyllä minua todella huolettaa hyvinvointivelka, minkä me jätämme nyt jälkeemme näillä päätöksillä, näillä tosi rajuilla leikkauspäätöksillä, mitä muun muassa sosiaali- ja terveystaloudessa olemme käsitelleet tässä viime päivinä. Minä uskon, että nimenomaan tällaisen hyvinvointivelan umpeen kurominen on ihan moninkertaisesti vaikeampaa kuin sen rahallisen velan maksaminen sitten, kun meidän taloustilanteemme on siinä tilanteessa — toivottavasti hyvin pian — jolloin me pääsemme taas elpyvään Suomen talouteen ja voimme lyhentää valtionvelkaa entistä enemmän, maksaa sen pois. Mutta hyvinvointivelan umpeen kurominen on, edustajat, kollegat, paljon vaikeampaa.

17.34 Tuula Haatainen sd: Arvoisa puhemies! Vielä kerran ihmettelen tätä keskustan sanojen syömistä tässä asiassa. Kertaan vielä: Keskustapuolue pääministerin, silloisen puheenjohtaja Sipilän suulla ilmoitti vuonna 2014, vain vuosi ennen vaaleja, että tupakkaveron nostamisella 45 sentillä olisi voitu purkaa lapsilisäleikkaus. No, nyt ollaan hallituksessa. Vuosi kulunut. Eikö nyt olisi loogista odottaa, että pääministerin johdolla esitetään sitten tämä tupakkaveron nostaminen, joka nyt ollaan tekemässä, että nostetaan tupakkaveroa ja puretaan tätä säästöpäätöstä? Sitä odottaisin hallitukselta, kun on kyse poliittisesta puolueesta, joka tätä lupautta on voimallisesti puheenjohtajansa suulla toistanut ennen vaaleja. Mutta me emme sitä esitystä tänne ole saaneet, vaan päinvastoin keskustapuolueen voimakkaasti ajama indeksisidonnaisuus puretaan, jolla tullaan sitten itse asiassa leikkaamaan lapsilisiä. Eli perään tässä kuluttajansuojaa äänestäjille, jotka kuitenkin ihan vakavissaan ottavat ne puheet, joita tuolla toreilla ja turuilla annetaan.

Eli tämä tulee lapsiperheiden etuja leikkaamaan, ja sen lisäksi tästä poistetaan tämä verovähennysoikeus, jolla sitten tätä edellistä leikkausta kuitenkin pyrittiin kompensoimaan pieni- ja keskituloisille lapsiperheille, ja niin myös käytännössä ihan faktisesti rahassa tapahtuikin. Ja tämä poistetaan myös nyt tästä.

Eli kaiken kaikkiaan tämä lapsiperhepolitiikka ei vaikuta kovin linjakkaalta toiminnalta.

17.36 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! Kysyitte, miksi olemme niin kovasti kannattamassa tätä lapsivähennystä, kun se olisi osa norminpurkua. No, sen vuoksi, että kompensatio on niille perheille tärkeä. Vaikka se ei ole tälle järjestelmälle tärkeä, niin se kompensatio on näille perheille tärkeä. Sen vuoksi me kannatamme sitä.

Lapsiperheköyhyydestä puhuttaessa me kaikki tiedämme, että yksi köyhyydelle altistava tekijä on yksinhuoltajuus, ja sekin oli tämän lapsivähennyksen yksi tärkeä asia, että juuri yksinhuoltajille tämä kompensatio oli isompi, 100 euroa per lapsi, kahden lapsen yksinhuoltajalle 200 euroa. On isosta rahasta kysymys, nimenomaan yksinhuoltajaperheessä, isosta, isosta rahasta kysymys.

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

Edustaja Saarikko puhui siitä, että tehdään muita lisäsatsauksia lapsiperheille. No, me tiedämme, että leikkauksia tehdään päivähoidon osalta, koulutuksen osalta, monenmoisissa asioissa tehdään leikkauksia. Asiantuntijat puhuvat, että nyt on syntymässä sukupolvi lapsia, joille nimenomaan kasaantuu nyt säästötoimia. Nämä lapset joutuvat säästöjen maksumiehiksi, ja tämä lapsilisäindeksin poistaminen on yksi osa sitä.

Ja lopuksi vielä muistuttaisin, että kun indeksi jäädytetään, niin kyllä — silloin on mahdollisuus palata niihin, niin kuin täällä edustajat totesivat. Mutta kun nyt ei olla jäädyttämässä indeksiä, nyt ollaan poistamassa indeksiä. Tekisi mieli sanoa ja kysyä kädennostoa äänestyksellä, että kuka ihan aikuisten oikeasti uskoo, että me olemme saamassa tämän takaisin joskus. Se on taas uusi taistelu. Nyt tehdään periaatteellinen arvovalinta sillä, että tämä poistetaan kokonaan eikä esimerkiksi jäädytetä niiden vuosien yli, jolloin on vaikea taloudellinen tilanne.

17.37 Annika Saarikko kesk: Arvoisa puhemies! Kyllä minä, edustaja Salonen, uskon, että näillä nyt varsin huolta herättävillä ja harmillisilla toimenpiteillä saamme Suomen sellaiseen kuntoon, kun katsotaan vähän kauemmas, että meillä on sitten hyvinvointia jaettavaa myös sille sukupolvelle, johon hyvin voimakkaasti nyt viittaatte täällä kärsijän rooliin jäävänä lasten sukupolvena. Toisaalta itse olen kuullut asiantuntijoiden arvioita, joiden mukaan en sentään aivan vastaavalla retoriikalla lähtisi vertaamaan näitä toimenpiteitämme 90-luvun laman leikkauksiin, jotka totisesti olivat tuhoisia. Toivon, että me osaisimme nyt olla hieman viisaampia kuin silloin.

Mitä tulee edustaja Haataisen esiin nostamaan tupakkaveroon, sekin tosiaan tässä hallituksen kokonaisuudessa on kiristysenä ja korotuksena tupakkaveroon ja sille on monta otantajaa tässä esityksessä. Kuten aiemmin totesin, vastineena sille me esimerkiksi onnistuimme yhdessä kolmen puolueen voimin pitämään kiinni siitä, että lapsilisät säilyivät universaalina etuutena, oikeutena kaikille, ja emme tehneet summasuuruista alennusta siihen, kuten viime hallitus harmillisesti teki. Se olisi ollut huonoa politiikkaa tehdä se sama uudelleen. Minä myönnän ja itse katson samoin, kuten aiemmin totesin, että tässä indeksien hoidossa, purussa ja poistossa tai jäädytyksessä tai lisäämisessä niitten piiriin, pitäisi olla parempaa loogisuutta, mitä kaikki viimeisimmät hallitukset yhdessä ovat harjoittaneet.

Mitä tulee tähän, että mitä lapsiperheille sitten annetaan kuitenkin näinä aikoina, minä ajattelen, että tämä kuntien valtionosuuksien säästäminen leikkauksilta ja julkisen talouden hahmottaminen kokonaisuutena ja toisaalta siitä huolehtiminen, että kuntien tehtäviä ei lisätä ilman lisärahaa, on merkittävä linjaus myös suhteessa siihen, että perheiden palveluissa me pystyisimme parempaan. Samoin me tiedämme, että useat kyselyt osoittavat, että kun lapsiperheeltä kysytään, mitä he haluavat, niin he haluavat yhteiskunnalta toimenpiteitä, jotka tukevat perheen yhteistä aikaa, ja perheiden parempia palveluja (Puhemies koputtaa) näiden sosiaaliturvaetuksien sijaan, vaikka ne ovat toki joillekin elämääkin tärkeämpiä.

17.40 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! On kyllä pakko sanoa, että viime vuoden puheenvuoroissa oli paljon sellaista, mikä on piirtynyt mieleen, ja yksi oli esimerkiksi tämä 45 sentin korotus tupakka-askiin — nykyinen pääministeri Sipilä oli silloin kysynyt Kajaa-nin torin tupakkamiehiltä, ja tupakkamiehet olivat olleet sitä mieltä, että suoraan lapsilisiin olisivat valmiit sen laittamaan. Kyllä jään miettimään, mitä sanovat nyt nämä tupakkamiehet, joille korotus tehdään, mutta se ei menekään sinne lapsilisiin, niin kuin täällä luvattiin.

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

No, mitä sitten tulee koko tähän lapsilisäjärjestelmään, niin minä luulen, että se on sel-lainen keskustelu, joka jossain vaiheessa varmaan on syytä käydä. Me teemme aina näitä pieniä muutoksia siinä ahtaudessa, jossa kulloisessakin tilanteessa ollaan. Minä luu-len, että moni jotenkin kaipaisi täällä perustavanlaatuista yhteiskunnallista keskustelua sen osalta, että mikä on sitten lapsilisäjärjestelmän tulevaisuus ja miten me voisimme kohdis-taa varoja nimenomaan niille, jotka niitä kaikista eniten tarvitsevat, auttaa niitä lapsiper-heitä, joilla on jo tiukkaa, ja pystyisimme nostamaan nimenomaan näitä lapsia köyhyydes-tä.

17.41 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa rouva puhemies! Ensin, mitä tulee tähän tupakkave-roon: Erinomainen asia, että hallitus sitä esittää korotettavaksi ja on sitoutunut koko vaali-kauden mittaan vuosittain sitä korottamaan, ja korotus saisi olla jopa kaavailtua suurempi. Se tuottaa valtiolle lisää tuloja, mutta ennen kaikkea, kun tupakan hintaa viritetään riittä-vän korkealle, se tehokkaammin estää uusia, lähinnä nuoria, ihmisiä aloittamasta tupakan-polttoa.

Edustaja Saarikon puheenvuorossa olin hyvin tyytyväinen tähän "palvelut ennen tulon-siirtoa" -ajatukseen. Jos molempia ei voida kohentaa, niin todellakin hyvin monessa tilan-teessa toimivat palvelut ovat tärkeämpiä kuin tulonsiirrot. Jos me ajatteleme esimerkiksi lapsiperhettä, niin useassa tilanteessa tärkeämpää on se, että esimerkiksi lapsiperheiden kotipalvelu pelaa paremmin, kuin se, että lapsilisää korotetaan. Jos me ajatteleme sairai-ta, niin yleensä heille paljon tärkeämpää on se, että terveyspalvelut pelaavat paremmin, kuin se, että sairauspäivärahaa korotetaan. Ja niin edelleen. Eli tätä ajattelua kaiken kaik-kiaan yli puoluerajojen todellakin toivoisin.

Kolmanneksi haluan sanoa, että minun mielestäni meidän hallituspuolueiden edustajien ei kannata tässä aivan viimeisen päälle vanhoja, että on hienoa, kun tällä vaalikaudella väl-tyttiin lapsilisien leikkaukselta. Me olemme tilanteessa, jossa esimerkiksi tämä pakolais-kriisi tulee tuottamaan satoja miljoonia enemmän menoja valtiolle lähivuosina kuin mitä olemme budjetoineet ja ajatelleet. Ja voi olla, että lapsilisienkin säästöt tulevat vielä agen-dalle.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annetta-va lausunto.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kiinteistöverolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 26/2015 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 3/2015 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäises-sä käsittelyssä.

Keskustelu

17.43 **Timo Harakka sd:** Arvoisa puhemies! Kiinteistövero on kaksijakoinen vero: taloustieteilijät rakastavat sitä ja kansalaiset vihaavat sitä. Kansantalouden, valtiontalouden ja veronkannon kannalta se on ihanteellinen vero, kun se ei rasita työtä ja tuotantoa, vaan liikkumatonta omistusta, mutta — ja tämä on suuri mutta — asukkaan itsensä mielestä asunto ei ole omaisuutta vaan koti, yksi elämän tärkeimmistä asioista, välttämättömyys ja arvokas tavalla, jota ei voi mitata rahassa, saatikka verokertymänä. Tämä on syytä aina muistaa.

Suomessa on muita EU-maita kireämpi työn verotus ja keskiarvoa korkeampi kulutusverotus. Sen sijaan omistamista verotetaan kevyesti — eikä siinä kaikki, omistamista verotetaan usein hutiloiden ja epäoikeudenmukaisesti. Erityisesti tämä pätee kiinteistöveroon. Ensinnäkin jo veropohja on epämääräinen ja vuotaa kuin vanha ruuhi. Eri viranomaisten rekisterit eivät tuota oikeaa ja oikeudenmukaista tietoa siitä, mitä pitäisi verottaa. Eräiden arvioiden mukaan jo yksin saattamalla rekisterit oikeellisiksi ja huomioimalla todella käytetty rakennusoikeus veropohja laajenisi sadalla ellei sadoilla miljoonilla euroilla. Uskomatonta, että hyvin järjestäytyneessä yhteiskunnassa puuttuu kerta kaikkiaan luotettavaa tietoa ja yksiselitteinen rekisteri siitä, miten tätä veroa pitäisi oikein kerätä. Tässä — ja vain tässä — asiassa Suomi muistuttaa Kreikkaa.

Osittain tästä seuraa toinen epäkohta: kiinteistöjen ja maapohjien arvostamisperusteet eivät ole oikeudenmukaiset. Kiinteistöveroa maksavat tutkimusten mukaan suhteessa eniten ne, joiden asunnon arvo on alhaisin, ja suhteessa vähiten ne, joiden asunto on arvokain. Veron rakenne on siis erittäin regressiivinen, hyväosaisia suosiva ja pienituloisia rankaiseva.

Edellinen hallitus laittoi liikkeelle kehittämishankkeen, jossa tarkastellaan näitä epäkohtia. Valmista on arveltu tulevan vasta tätä seuraavan hallituksen aikana. Tätä aikataulua täytyy kiristää: 7 vuotta on pitkä aika, kun paljon merkittävämpiäkin yhteiskunnallisia muutoksia yritetään saada aikaan 7 kuukaudessa ellei päivässä. Pikaisena tavoitteena on ollut oikeudenmukainen kiinteistövero, jossa varakkaat maksavat sen, mitä kuuluu — ei enempää mutta sen, mikä kuuluu — ja taas vähävaraisten kiinteistövero voi nykyisenkaltaisilla tasoilla myös alentua. Kiinteistövero ei ole tuomittu ikuisesti kasvamaan.

Kokonaan toinen asia onkin verotuksen taso. Nyt hallitus on kiristämässä kiinteistöverotusta, nostamassa lakisääteistä alarajaa. Suomessa 60 kuntaa joutuu nostamaan yleistä kiinteistöveroprosenttia ja 25 kuntaa vakituisten asuinrakennusten veroprosenttia. Suurimmat prosentuaaliset nousut ovat Puumalassa, Kittilässä, Kustavissa ja Pomarkussa, kaikissa yli 15 prosenttia. Kaksinumeroisia kasvuprosentteja on peräti 25 kunnassa, pienissä kunnissa, joissa väki jo nyt enimmäkseen vähenee. Mutta huomionarvoisinta on se, väheksymättä näitä pienempiä kuntia, huolestuttavaa on, että Helsingissä kiinteistövero nousee lähes 6 prosenttia ja Espoossa yli 7 prosenttia, ja nousua on myös Vantaalla ja Turussa. Siis metropolialueilla asuminen kallistuu, mikä on myrkkyä alueelle, jonka pitäisi johtaa Suomen uutta nousua ja kasvua. Jo nytkään työtä tekevillä ihmisillä ei ole varaa asua pääkaupunkiseudulla, ja mikä yhtä tärkeää, tänne työn perässä haluavilla ei ole siihen varaa. Tilanne siis vain vaikeutuu. Jos hallitus toimisi tarmokkaasti asuntojen rakentamisen ja saatavuuden puolesta — tai toimisi ollenkaan — voisi suhtautua kiinteistöveron kiristykseen muutenkin kuin äärimmäisellä huolestuneisuudella, varsinkin kun maahanmuuton suurin

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

paine keskittyy juuri suuriin kaupunkeihin ja saa aikaan entistä vakavamman vajeen kohtuuhintaisista asunnoista.

Arvoisa puhemies! Edellä olevan johdosta ehdotamme, että lakiesitys hyväksytään muuttamattomana ja hyväksytään kaksi lausumaa. Vastalauseen lausumaehdotukset ovat seuraavat:

"Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa toimiensa vaikutuksia asumisen kustannuksiin ja varautuu hillitsemään nousupaineita erityisesti kasvukeskuksissa."

"Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy pikaisesti uudistamaan kiinteistöverotusta siten, että veropohja on nykyistä tiiviimpi, verotusarvot nykyistä oikeellisemmat ja vero kokonaisuudessaan vähemmän regressiivinen kuin nykyisin."

17.48 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Haluan kannattaa edustaja Harakan esittämää pontta. Kyllä minä kannan vahvasti sitä huolta, mitä edustaja Harakka tuossa omassa puheenvuorossaan kantoi muun muassa tähän asumisen hintaan liittyen. Tämä on ollut pitkäaikainen ongelma, sen puolesta on yritetty tehdä erilaisia ratkaisuja. Mutta tänä päivänä huolestuttavaa on, että aika moni hallituksen heikennys tällä hetkellä johtaa siihen, että asumisen hinta tulee kallistumaan — eikä vähiten se, mihin esimerkiksi edustaja Harakka tuossa omassa puheenvuorossaan viittasi, että nythän ollaan leikkaamassa vahvasti näitä valtion tukia kohtuuhintaisten kotien rakentamiseksi. Nyt juuri voisi olla se aika, että tehtäisiin oikein iso operaatio sen puolesta, että meille rakennettaisiin lisää kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja. Tämä olisi tärkeä kysymys tässä ajassa.

Toinen seikka, mihin edustaja Harakka kiinnitti huomiota, oli juuri tämä, että varmasti on tarpeen, että kiinteistöveroon tehdään nyt pidemmällä tähtäimellä, tietenkin nopeasti toimeen tarttuen, sen kaltaista rakenteellista uudistusta, että se voisi myös veromuotona olla oikeudenmukaisempi. Yhdyn siihen, että kiinteistövero ei ole koskaan kovinkaan ilahduttava vero, ja kansalaiset usein kantavat siitä huolta. Siksi olisikin järkevämpää uudistaa sitä rakenteellisesti niin, että se olisi oikeudenmukaisempi. Tässä ei kysymys ole niinkään siitä tasosta, mikä kiinteistöveron taso on. Sehän määritellään sitten yhdessä. Mutta se on tärkeää, että se lähtökohtaisesti kohtelisi oikeudenmukaisemmin ja enemmän ihmisten tulotasoa huomioiden. Tätä me esitämme näissä ponsissamme.

17.50 Timo Kalli kesk: Arvoisa rouva puhemies! Haluan muistuttaa, että kiinteistöverot tällä hetkellä kerätään niin, että noin 80 prosenttia kerätään yrityksiltä ja 20 prosenttia yksityisiltä kiinteistön omistajilta.

Se, mitä edustajat Harakka ja Viitanen totesivat veropohjan vuotamisesta, pitää paikkansa. Kuntaliiton arvion mukaan kunnat menettävät noin 500 miljoonaa euroa vuodessa, kun ilmoittaminen tällä hetkellä on jokaisen verovelvollisen omalla vastuulla ja välttämättä näitä ilmoituksia rakentamisesta tai laajentamisesta ei ole siirretty sillä tavalla Verohallinnon tietoon, ja kun tämä ilmoitusmenettely on vajava, niin tämän johdosta näitä puutteita on olemassa.

Asiantuntijakuulemisessa saimme kuulla, että tämä niin sanottu kehittämishanke tosiaan ei ole edennyt kovinkaan ripeästi, vaan nyt näyttäisi niin, että sen selvitystyö päättyisi vasta 2018. Yhdyn siihen kritiikkiin, että sekä valtiovarainvaliokunnan että verojaoston tehtävä on yrittää kiirehtiä ja saada tämä veropohjan vuoto sillä tavalla tyrehdytetyksi, että kunnat voisivat saada ne verot, jotka laki edellyttää. Sen tähden tämän hankkeen edistymistä on syytä seurata.

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

En näe, että tällä ponnella sinällään on merkitystä tähän asiaan. Hallituksen tehtävänä on patistaa viranhaltijoita, jotta tämä hanke saadaan eteenpäin niin, että veropohjan vuoto voidaan jatkossa kohdistaa niin, että kunnat saavat sen veron, mikä niille kuuluu.

17.52 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kalli kiinnitti huomiota tähän rakenteelliseen ongelmaan. Haluan myös tässä yhteydessä nyt vielä käyttää tilaisuutta hyväkseni ja puhua tästä toisen ponnien asiasta eli tästä asumisen hinnasta kaiken kaikkiaan. Kun täällä nyt on hallituspuolueiden edustajia muutama paikalla, niin voisitteko ystävällisesti nyt välittää hallitukselle erittäin vakavat terveiset siitä, mitä teemme tässä tilanteessa, kun moni toimi, mitä olette tekemässä, nostaa asumisen hintaa ja se entisestään pahentuu myös rakenteellisesti siten, että meillä ei enää synny riittävästi kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja? Nyt on tilanne se, että hallitus on leikkaamassa nimenomaan sitä valtion tukea, jota käytetään ja on ohjattu viime vuosina hyvin ehdoin niille rakennuttajille, jotka halusivat kohtuuhintaisia koteja ihmisille rakentaa, ja on ennustettavissa, että näiden toimien seurauksena entistä vähemmän näitä koteja rakennetaan. Siksipä olisi nyt todella tärkeää ryhtyä vakavasti miettimään isoa ratkaisua sille, mitkä kaikki toimenpiteet yhdessä voisimme tehdä, jotta tämä tilanne saataisiin paremmalle tolalle.

17.54 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Kallille siinänsä arvokkaasta puheenvuorosta mainitsen — pieni korjaus — että tämä valtiovarainministeriön työryhmä kertoo, että valtionhallinnon valmisohjelmistohankkeen aikatauluissa tämä arvostamisjärjestelmän uudistaminen valmistuu noin vuonna 2019. Siksi käytin tuota vuosilukua.

Haluan kiinnittää huomiota myös siihen, että ongelmana on myöskin tämän arvostusmenettelyn vanhanaikaisuus ja se, että se ei noudata lainkaan asuntojen käypiä arvoja. Yksiy, miksi tämä valmistelutyö on varmasti viivästynyt, on se, että kun lukee valtiovarainministeriön selvitysmies Peltolan raporttia viime vuodelta, niin ilmenee, että ongelmat ovat todella niin syviä ja laajoja ja kerta kaikkiaan tämän veron kerääminen on niin hutiloivaa ja epäoikeudenmukaista, että ei sitä tähän mennessä (Puhemies koputtaa) ole onnistuttu korjaamaan — mutta kiiruhtaminen on sitäkin tärkeämpää.

17.55 Timo Kalli kesk: Arvoisa rouva puhemies! Ensin edustaja Viitaselle, että erilaisten tukien heikkous on siinä, että ne tahtovat vuotaa väärään paikkaan, ja monet tuet nimenomaan lisäävät sen kaltaisia kustannuksia, joita me tässä olemme moittimassa. Tuki pitää kohdistaa oikeaan paikkaan oikealle henkilölle, mutta yleinen tällainen tuki on nostamassa, valitettavasti, erilaisten vuokrien hintaa. Sen tähden sen määrittämisessä pitää olla erittäin huolellinen, jotta se kohdentuu nimenomaan sellaiselle henkilölle, joka sitä ensisijaisesti tarvitsee.

Minusta ristiriitaa ei ole olemassa edustaja Viitasen ja Harakan kanssa siitä, miten tämä veropohjan jatkossa saisi kohdentumaan niin kuin lainsäätäjä on kiinteistöveron osalta tarkoittanut. Sen tähden se pitää saada siihen muotoon, että se on kilpailuneutraali eri yrittäjien välillä, ja tietenkin, omistustahan tässä verotetaan. Sekin on tiedossa, että monta kertaa omistajat ovat eriarvoisia ja kuolemantapausten ja muiden osalta saattaa sille jäävälle tulla kohtuutonkin rasitus siitä kiinteistöverosta, mutta veron tarkoitus on verottaa nimenomaan kiinteistöä, ja valitettavasti sille kovin paljon ei voi mitään.

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

Meidän kaikkien tehtävä on tukea hallitusta siinä, että tämä veropohjan vuoto saadaan loppumaan ja me saamme mahdollisimman nopeasti sen kaltaisen esityksen, joka sekä maapohjaa että rakennuksia kohtelee oikeudenmukaisella tavalla ja kansalaiset ovat yhdenvertaisia.

17.57 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Se tuki, mistä äsken puhuin, oli Valtion asuntorahaston kautta maksettavaa tukea, jonka avulla, kun rakennetaan ihmisille vuokra-asuntoja, se hinta, jonka ihminen tulee siitä maksamaan, on kohtuullisempi ja paljon edullisempi kuin markkinakoroin. Eli tässä tapauksessa, edustaja Kalli, juuri nämä tuet, mistä puhuin — korkotuen omavastuu ja siihen liittyvä käynnistysavustus — nimenomaan laskevat niiden asuntojen hintaa ja saavat sitten tätä kautta myös yleistä asuntomarkkinaa kohtuuhintaisemmaksi. Minä uskaltaisin sanoa, että on aika katastrofaalista, että juuri tässä tilanteessa nyt näitä tukien ehtoja, jotka sieltä Ara-rahastosta maksetaan, ollaan heikentämässä ja leikkaamassa.

Oli aivan pöyristyttävää, kun hallitus suunnitteli yhdessä vaiheessa, että esimerkiksi opiskelija- ja nuorisoasuntojen rakentamiselta viettäisiin koko tuki pois. Nyt sitten onneksi ministeri tuli sillä tavalla paremmalle uralle ilmoittaessaan myöhemmin peruvansa tämän tuen heikennyksen. Toivoisin, että myös näiden muiden osalta voitaisiin tätä harkita, koska nyt ei ole varaa niihin toimiin, joilla emme saisi riittävästi kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja ihmisille tässä tilanteessa.

17.58 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Ymmärrän sinänsä sosialidemokraattien esittämän huolen tästä kohtuuhintaisten asuntojen saatavuudesta, ja nythän meillä todennäköisesti vielä erityisesti kasvukeskuksissa tilanne entisestään heikkenee tämän maahanmuuttokriisin johdosta.

Mutta palaisin nyt kuitenkin lähinnä vielä tähän sosialidemokraattien esittämään ajatuksen, että kiinteistöveron rakennetta tulisi muuttaa vähemmän regressiiviseksi. No, ymmärrän tietysti, että ajatuksena on tasata tuloeroja, mutta ongelma on kuitenkin siinä ensinnäkin, että kiinteistövero on varsin tehokkaasti kerättävä vero nykyisellään eikä valiokunnan ja verojaoston kuulemisten perusteella ole erityisen helppoa siirtyä tähän vähempään regressiivisyyteen. No, sitten vielä toisena asiana se, että kun tämä vero kerätään kiinteistön omistajalta, niin olisi hyvin vaikeaa estää sitten tämän veron valumista vuokriin, eliikkä tämä regressiivisyys on tässäkin kohtaa ongelmallinen.

17.59 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten tuossa jo kahden kertaan olen todennut, tämän veropohjan lisäksi ongelmana on se, että kiinteistöjen ja maapohjien arvostus, kuten nyt jo kaksi VM:n selvitystä on osoittanut, ei vastaa niiden todellista käypää arvoa edes likimainkaan. Eli meillä on tässä kaksi ongelmaa: meillä on tämä veropohjan ongelma ja meillä on sitten näitten kiinteistöjen arvostuksen jälkeenjääneisyys. Tämä johtaa siihen, että vero on äärimmäisen regressiivinen, kuten jo sanoin. Hyväosaiset maksavat suhteessa vähiten arvokkaista asunnoistaan kiinteistöveroa, ja arvottomista asunnoista tai vähäarvoisista asunnoista maksetaan suhteessa enemmän kiinteistöveroa kuin kuuluisi. Tämän on kaksi selvitystä todennut, ja tämä on aivan selvä tie, mihin oikeudenmukaisuuden nimissä täytyy siirtyä ihan vain jo sen takia, että ihmiset maksaisivat veroa siitä omaisuudesta sen verran kuin kuuluu, eivät sen enempää mutta eivät myöskään vähempää.

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

18.01 **Pia Viitanen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tähän lopuksi haluan vielä kerran palata siihen isoon kysymykseen, vakavaan kysymykseen asumisen hinnasta. Se on ollut ongelma kauan, ja nyt tosiasia on se, että hallituksen keinovalikoimalla, mitä hallitus on tekemässä, yhteisvaikutuksellisesti ei toden totta asumisen hintaa ja sen nousua kyetä hillitsemään, vaan päinvastoin on monia toimia energiapuolella, jäteveron puolella, kiinteistöveron puolella, sen puolella, että leikataan tukia kohtuuhintaisten kotien rakentamiseksi. Kaikkien näiden yhteisvaikutuksena te tuuppaatte kehityssuuntaa juuri päinvastaiseen suuntaan kuin mistä te paljon puhuitte ennen vaaleja. Hyvin usein keskusteluissa sanottiin, että pitää saada lisää kohtuuhintaisia koteja, jotta asumisen hintaa voitaisiin hillitä, ja nyt tämä kaikki, mitä te olette tekemässä, johtaa täysin päinvastaiseen tulokseen. Siksi kannan vakavaa huolta ja siksi toivoisin teidän kannattavan tätä ponttamme, missä kiinnitetään huomiota siihen, että yleisesti ottaen on katsottava näiden toimien vaikutusta asumisen kustannusten hillitsemiseen, sillä minä uskon, että ihmisten sietoraja on hyvin lähellä tässä, kun kohta lompakosta iso lovi menee vain asumiskustannuksiin.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eurooppalaisesta alueellisen yhteistyön yhtymästä

Hallituksen esitys HE 8/2015 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 2/2015 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 8/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain 15 §:n ja tieliikennelain 105 b §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 14/2015 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 4/2015 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelua ei syntynyt.

Pöytäkirja PTK 53/2015 vp

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 14/2015 vp sisältyvät 1.—2. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sotilasvammalain 6 e §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 52/2015 vp
Valiokunnan mietintö StVM 2/2015 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

18.03 **Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Ruotsissa asuvien vuosina 1939—1945 Suomen sodissa vahingoittuneille ja sairastuneille kotiin vietävien palvelujen kohdalla tapahtuu kohennusta tämän hallituksen esityksen sotilasvammalain 6 e §:n myötä. Se on hyvä asia. Tämä on edistystä.

Mutta minun pitää ja täytyy ihmetellä sitä asiaa, että vuosi vuoden jälkeen veteraanijärjestöt, sotainvalidit tulevat tänne eduskuntaankin tuomaan sitä sanomaa, että heidän rahansa eivät tunnu riittävän, ja eivät myöskään valtion antamat rahat, siihen, että meidän sotiemme veteraanit, joka ikinen, saisivat tarpeelliset palveluksensa.

Toivon, että hallitus kiinnittää tähän vielä huomiota. Vielä on aikaa, sotiemme veteraaneja on noin 23 000 jäljellä ja sotainvalideja vähän yli 3 500. Tähän toivoisin vielä kohennusta pikaisesti.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 52/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

11. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 21.10.2015 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 18.05.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen